

Tk1081/03404-1/2023

Diószegi Lajos Általános Iskola

4212 Hajdúszovát, Maklár Pap Mór u. 2.

OM azonosító: 031173

Pedagógiai Program

2023.

Tartalom

BEVEZETÉS	3
I. Iskolánkról.....	3
II. Iskolánk személyi és tárgyi feltételei	4
III. A pedagógiai programot meghatározó jogszabályok	5
NEVELÉSI PROGRAM.....	6
I. Pedagógiai alapelveink.....	6
II. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eljárásai.....	8
III. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	16
IV. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	19
V. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló szervezeti formák	22
VI. Iskolai egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségfejlesztési program.....	26
VII. A gyermek- és ifjúságvédelem.....	34
VIII. A pedagógus intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma	37
IX. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	40
X. A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az iskola partnereinek együttműködési, kapcsolattartási formái	46
XI. A magasabb évfolyamra lépés feltételei, a tanulmányok alatti vizsgák.....	50
XII. Az osztályozó vizsga évfolyamonkénti, tantárgyankénti követelményei	52
XIII. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai	82
XIV. Az iskolába való beiratkozás, felvétel és átvétel szabályai	84
XV. A digitális oktatás értékelési alapelvei	86
XVI. Erdei iskola	90
A DIÓSZEGI LAJOS ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE.....	91
I. A választott kerettanterv alapján, az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, tanórai foglalkozások óraszámai, az előírt tananyag és követelmények	91
II. A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei.....	94
III. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	97
IV. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	99
V. Választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá a pedagógusválasztás szabályai.....	99
VI. A tanulók tanulmányi munkájának írásban, szóban, vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai	101

VII. A tanulók jutalmazásával összefüggő, a magatartásának és szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó követelmények.....	123
VIII. Csoportbontás és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	128
IX. Az otthoni felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározásának elvei	129
X. Roma nemzetiségi oktatási program	129
XI. A tanulók fizikai fittségi mérése [Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT)]	140
XII. Iskolai egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	153
XIII. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	166
XIV. Egész napos iskola, nevelési terv	170
XV. Könyvtári program	187
XVI. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének és oktatásának fejlesztő programja.....	190
XVII. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló (BTMN) nevelése, oktatása.....	207
A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	209
I. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata.....	209
II. A Pedagógiai Program módosítása	209
III. A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala	209
IV. A Pedagógiai Program alapján a fenntartót terhelő várható többletköltség.....	210
MELLÉKLETEK	211
I. sz. melléklet:.....	212
II. sz. melléklet:.....	213
III. sz.melléklet:.....	214
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	218

Mottó: „ *Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítson bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítson szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.*”
(Szent-Györgyi Albert)

BEVEZETÉS

I. Iskolánkról

Hajdúszovát község régi település. Írásos emlékek 1332-1337 közötti időkből már említik Szovát néven. A Hajdúszovát nevet 1898-ban kapta. Jelenleg kb. 3200 lakosa van a falunak. A lakosság döntő része elsősorban a mezőgazdaságban dolgozik, illetve a szomszédos nagy városokba ingázik. (Debrecen, Hajdúszoboszló)

Az iskola 1609 óta működik a községben. 1948-ig egyházi fennhatóság alatt volt, attól kezdődően állami irányítás alá került.

Iskolánk fenntartója, működtetője a Berettyóújfalvai Tankerületi Központ. A szakmai alapküldetésünk szerint alapfeladatunk a község tanköteles gyerekeinek beiskolázása, általános műveltségének megalapozása a nyolc évfolyamos általános iskola keretében, roma/cigány nemzetiséghez tartozók magyar nyelvű általános iskolai nevelése-oktatása.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér. Tanórán és tanórán kívül megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor fontos feladatunk a tehetséges, jó képességű gyerekek fejlesztése is.

A pedagógusok, szülők és a társadalom célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni.

II. Iskolánk személyi és tárgyi feltételei

Az intézmény jelenleg két telephelyen működik.

- A központi iskola a felső tagozatos osztályoknak ad helyet. 2013-as felújításával nemcsak új köntöst kapott (nyílászáró csere, szigetelés), de a fűtés korszerűsítésével otthonosabbá is vált. A mindennapos testnevelés feltételeinek biztosítását egy tanterem tornaszobává alakításával oldottuk meg. Az épületben 5 tanterem, 1 tornaterem, 1 tornaszoba, 1 informatika szaktanterem, 1 technika szaktanterem és egy fejlesztő kisterem található. A bitumenes és füves pálya a sport és szabadidős tevékenységek közkedvelt színtere. 4 tanterem interaktív táblával felszerelt. Új székek és padok találhatóak több helyiségben is.
- A „Kardos iskola” régi alapokon újjáépített impozáns épület. 6 alsó tagozatos osztálynak ad helyet. 2 foglalkoztató szobájában pszichológus, fejlesztő pedagógus és logopédus segíti a pedagógusok munkáját. Az informatika tantárgy oktatását 10 számítógép teszi lehetővé. 3 tanterem interaktív táblával van felszerelve. Minden tanteremben új padok és székek segítik elő a tanulóbarát környezet megteremtését.

Intézményünkbe közel 200 tanuló jár. A tanulói létszámtól függően a szeptemberben induló csoportok száma évről évre változik. Az állandó ingadozás oka a demográfiai hullámban, az „elváándorlásban” és a másik iskolába történő beiratkozásban keresendő.

Az iskoláskorú tanulók többsége eleget tesz a tankötelezettségi törvénynek. A túlkorosok száma egyre csökken. A szerény szociális háttér (magas arányú munkanélküliség, a roma lakosság növekvő száma), a szülők alacsony iskolázottsága miatt közel 90%-os a hátrányos helyzetű, 60% fölötti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya. Mindezek következtében hiányzik a tanulmányi munka támogatottsága, magas a magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók száma.

Az intézményben a tantestület gerincét több éve itt dolgozó tapasztalt, jó felkészültségű pedagógusok alkotják. Azonban az utóbbi években jelentősen nőtt a személyi cserélődések száma. A pályázatok nagyban elősegítették a módszertani kultúra megújulását, így a nevelők nemcsak korszerű fejlesztő eszközöket, hanem egyre változatosabb, hatékonyabb módszereket alkalmazhatnak a sikeresebb nevelő-oktató munka érdekében.

Igyekszünk 100%-os szakos ellátottságot megteremtteni, de ez a pedagógus álláshelyek csökkenése miatt nehéz feladatnak bizonyul.

III. A pedagógiai programot meghatározó jogszabályok

- ✓ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- ✓ A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- ✓ 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- ✓ 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- ✓ A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- ✓ A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- ✓ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- ✓ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- ✓ A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- ✓ A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- ✓ 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről, és alkalmazásáról
- ✓ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

NEVELÉSI PROGRAM

I. Pedagógiai alapelveink

A hajdúszováti általános iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

1. Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Ennek érdekében a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megtervezésébe, a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk, diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük. Minden gyerek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére, az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:

- diák és diák
- diák és pedagógus
- szülő és pedagógus
- pedagógus és pedagógus

2. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat.

Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyerekekből.

- A tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti és számunkra korszerű, továbbépíthető alpműveltséget nyújt.
- Iskolánk olyan ismereteket ad, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.
- Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszerét.
- Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen.

3. Iskolánk –elsősorban a szülőkkel ápolott kapcsolatok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében. Rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, annak érdekében iskolánk életét, tevékenységét, eredményeit megismerhessék a község érdeklődő polgárai.

4. Nevelőink mindennapi nevelő-oktató munkája arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára olyan személyiségjegyekkel, melyek elősegítik boldogulását a későbbiekben (pl.: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, művelt, kreatív stb.).

5. A tanulók mindenek feletti érdekének szem előtt tartásával nevelő-oktató munkában érvényesül az **esélyegyenlőség elve**.

6. A nevelési-oktatói folyamatban a halmozottan hátrányos helyzetű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavarral küzdő tanulók számára olyan belső –a **tanulók érdekeit képviselő**- közeget biztosítunk, amelyben nem nőnek tovább a hozott hátrányok, ahol a tanulók kiteljesedhetnek és sikerélményhez juthatnak.

7. **Az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulók együttnevelését** az egyéni igények figyelembe vételével végezzük, az együttnevelést segítő-támogató módszerek széleskörű alkalmazásával valósítjuk meg.

II. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eljárásai

1. Életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlődjenek a beiratkozott tanulók képességei, kialakuljon helyes önképük:

a.) Ezen belül őrizték meg gyermeki aktivitásukat, fejlődjön kreativitásuk, vizuális befogadó-képességük, térlátásuk, mozgáskultúrájuk, manualitásuk, technikai képességeik, beszédképességük, helyesírásuk, logikus gondolkodásuk. A rész cél teljesül, ha valamennyi tanuló fejlődést mutat önmagához képest e területeken. Értékelése folyamatos, célirányos legyen-kapjon visszajelzést a tanuló, a szülő, az osztályfőnök, szaktanárok észrevételeiről szóban, ill. írásban.

b.) Célunk, hogy segítsük tanulóink érzelmi világának gazdagítását, sikerélményekhez juttatását. A rész cél teljesül, ha az osztályközösségek megbecsülik saját értékeiket. Értékelése folyamatos a tanuló-tanár közösségekben.

c.) Alakuljon ki a tanulóknál a többség által elfogadott helyes értékrend, ismerjék fel, hogy mély tudásra csak akkor tehetnek szert, ha öntevékenyen vesznek részt az ismeretek elsajátításában. Az „élmény” örömet a „miélmény” egészítse ki.

Sikernek tekinthetjük, ha tanulóink többsége felismeri hibáit, és szembesül vele, változtatni is tud azokon, mind a viselkedés, mind a tanulás terén.

Alapelvek: Gyermekközpontú nevelés megvalósítása, személyiségjegyek kibontakoztatása, egyéni képességek, készségek fejlesztése. A fejlődés elősegítése különböző területeken, közösségi életre nevelés, társadalmi norma- és értékrendszer átadása.

Eszközök, eljárások:

- Differenciált oktatás, differenciálás az egyénre szabott tanulási lehetőségek megvalósítása tanórákon,
- Digitális technológiával támogatott oktatási módszerek
- Multidiszciplináris óra szervezése
- Kooperatív tanulásszervezés
- Csoportbontás amennyiben mód van rá,
- Egyéni fejlesztés,

- Képesség- és készségfejlesztő programok tanórák keretében és tanórákon kívüli tevékenységekben,
- Tehetséggondozás, felzárkóztatás, szakkörök, versenyekre való felkészítés
- Team tanítás lehetőségének biztosítása

2. A diákokból tanult és tanuló, művelt és művelődő ifjak váljanak:

a.) Kiemelt feladat, hogy a tanulók megtanulják az önálló tanulás technikáit (korszerű ismeretekkel, a mindennapokban alkalmazható tudással, s alkalmazás képességével rendelkezzenek).

b.) Az alpműveltség elemeit az elsajátítás szintjéig közvetítsék. Kiemelten értve az olvasóvá nevelést, az értő olvasás fejlesztését, a könyvtárhasználat készségeinek kifejlesztését, a modern információhordozók használatának ismeretét.

c.) A tanulók felkészüljenek a reálisan megválasztott sikeres továbbtanulásra, a középiskolai követelmények világába eredményesen illeszkedjenek be. Sikeresnek mondható ezen területen az iskola tevékenysége, ha a továbbtanulókat döntő többségben felveszik abba az intézménybe, ahová jelentkeztek.

Alapelvek: A tanmenetekben megjelenő kötelező tananyagok mellett a műveltség más oldaláról való megközelítése, egyéni érdeklődések kielégítése. A tanulás tanítása (az ismeretszerzés útjának, módjának megtanítása, ismeretek felhasználása).

Eszközök, eljárások:

- A pedagógusok nevelő személyisége,
- Tanórákon kívüli szakkörök, tehetséggondozó szakkörök,
- Előadások a továbbtanulásról, pályaorientációs programok, osztályfőnökök, pedagógusok tanácsadása.

3. A tanulók nyitottak, felkészültek legyenek gazdálkodói, vállalkozói, munkavállalói szerepvállalásra, készüljenek választott pályájukra, önellátásra, a háztartás feladatának gyakorlására.

a.) Ebben a körben a rész cél akkor teljesül, ha valamennyi tanuló rendelkezik elemi gazdálkodási ismeretekkel a 8. osztály végére. A 8. osztályosok teljesítik a gazdálkodási ismeretek, technika és tervezés tantárgy minimális követelményeit.

b.) Célunk, hogy tudatosuljon a tanulóinkban: a fizikai és szellemi munka egyaránt értékes tevékenység.

c.) Legyenek képesek egyszerűbb háztartási munkákat önállóan elvégezni, egyszerűbb ételeket, tárgyakat elkészíteni. Jó eredménynek tekinthető egy általános iskolás gyereknél, hogy egy-egy háztartási munkát, egy-egy ételt, egy tárgyat önállóan készít el felnőtt felügyelete mellett.

d.) Ismerje fel saját képességeit, s ennek megfelelően tudjon helyesen pályát választani. El kell érni, hogy minden 8. osztályos tanulót felvegyenek a reálisan megválasztott középiskolába, döntő többségüket abba az intézménybe, ahová az első, második helyen jelentkezett.

Alapelvek: Munkára nevelés, a felelősségérzet kialakítása

- Bevezetés az elemi gazdálkodási ismeretekbe,
- A környezetvédelem fontosságának felismertetése,
- Önálló életvezetésre, önellátásra nevelés,
- Képességeiket kibontakoztatva és kipróbálva magukat különböző területeken, dönteni tudjanak a diákok továbbtanulásról, pályaválasztásról.

Eszközök, eljárások:

- A gazdálkodási alapismeretek keretében tanult tananyagot a gyakorlatban is alkalmazzák a tanulók.

4. A tanulókból a társadalomba jól beilleszkedő, a demokrácia szabályait értő, alkalmazni tudó állampolgárok/iskolapolgárok váljanak.

a.) Ebben a körben kiemelt részecél a társadalmi beilleszkedés, a szocializáció megalapozása. Ehhez szükséges, hogy a tanuló ismerje meg a társadalom működését, alkosson véleményt ezekről. Alakuljon ki benne az önismeret képessége, és ennek birtokában reális legyen a pályaválasztása. Tudatosuljon bennük az, hogy a társadalom életét törvények és erkölcsi normák szabályozzák, melyeket be kell tartaniuk. Ismerje meg és tartsa be az iskola belső rendjét, szokásait, fogadja el, és tartsa tiszteletben a másságot.

Ezen a területen sikeresnek tekinthető az iskola tevékenysége, ha a tanulók elsajátították alapfokon az állampolgári ismereteket. A társadalmi folyamatokról alkotott véleményüket az alsó tagozaton szűkebb, a felső tagozaton tágabb értelemben képesek kifejtetni, sikeres a pályavá-

lasztásuk. Jó eredmény, ha a közösen megalkotott Házirendet a pedagógusok és diákok többsége betartja, ha a gyerekek udvariasak, együttműködők.

A rész cél teljesülését folyamatosan értékeli valamennyi pedagógus, a Diákönkormányzat közreműködésével.

b.) A demokrácia szabályainak tanulásakor kiemelt szerephez jut az egyén és közösség összhangja, a szolidaritás, humanitás, a nemzetiségek iránti tolerancia kialakítása, a közügyekben való döntéshez szükséges információk megszerzésének igénye és képessége, nemkülönben a döntés, végrehajtás és ellenőrzés tevékenységeiben szerzett jártasság, végül a választás, a megbízás felelősségének átélése.

Rész cél alapján sikeres az iskola tevékenysége, ha a szakkörök, osztályközösségek jól működnek. A rész célok teljesültére a folyamatos, mindennapokba ágyazott értékelés az elsődleges.

Alapelvek: Közösségi életre nevelés, társadalmi normák és értékek átadása, demokrácia, mint fogalom helyes használatának kialakítása. Felelősségek, kötelességek, jogok megfelelő gyakorlása, alkalmazása, érvényesítése.

- Közösségi nevelés,
- Erkölcsi nevelés,
- Szokások, hagyományok tisztelete,
- Véleménynyilvánítás,
- Diszkrimináció fogalomkörének ismerete,
- Állampolgárrá nevelés,
- A tanulók feladattudatának kialakítása,
- Érték- és normarendszer formálása a társadalmi értékek viszonylatában

Eszközök, eljárások:

- Osztályfőnöki órák keretében,
- Pedagógusok ellenőrzése, értékelése, spontán megnyilvánulásai a diákok felé,
- A Házirend, az iskola belső szabályainak kialakítása a tanulók, a diákönkormányzat közreműködésével,
- Tanulói demokrácia, a diákönkormányzat működése,
- Erkölcsi nevelés, amely tantárgyként (etika/hit-és erkölcsstan), jelenik meg az iskola életében.

- Közügyekben a diákok és szülők testületei is kivehetik részüket a döntésből,
- Iskolagyűlés, diákönkormányzati gyűlések,
- Szakkörök és működő közösségek keretein belül.

5. A tanulókból az értékeket vállaló, erkölcsi tartással bíró, kulturált magatartású fiatalok válnak.

a.) A tanulóknak legyen kötelesség- és feladattudatuk. A tanulók többségének váljon céljává, hogy felkészülten érkezzen az iskolába.

A rész cél akkor tekinthető teljesültnek, ha az el nem végzett feladatokért kapott elégtelen osztályzatok száma jelentősen csökken. Ha az alaptevékenységen túl a házi, városi, vármegyei, járási, területi tanulmányi versenyekbe bekapcsolódók száma nő.

b.) Minden gyerek rendelkezzen feladattal, megbízatással, tudja értékelni a szellemi teljesítmények mellett a fizikai munkát is.

A rész cél teljesül, ha a rossz és változó magatartások száma kevesebb, mint az előző évben.

Alapelvek: Kulturált magatartásformák elsajátítása erkölcsi normák közvetítésével, értékek átadásával. Kötelesség- és feladattudat kialakítása, jogok érvényesítése, felelősségtudat kialakítása.

Eszközök, eljárások:

- Munkamegosztás, feladatvállalás az iskolában működő szervezetekben.
- Folyamatos visszacsatolás a pedagógusok és csoporttársak részéről.
- Pedagógusok részéről: tantárgyi értékelés tanórákon, félévkor, év végén, tanítási órán kívül.
- Csoporttársak részéről: véleménynyilvánítás, közös beszélgetés

6. Az iskola növendékei érezzék jól magukat az iskolában, ismerjék a hajdúszováti iskola hagyományait, erősödjön meg bennük szűkebb és tágabb hazájuk iránt táplált azonosságtudatuk.

a.) Tanulóink ismerjék és tiszteljék jelképeinket. Az iskola közössége nemzeti ünnepeinken, valamint hagyományos rendezvényeinken tanúsított civilizált magatartás alapján értékelheti az eredményt.

b.) Az iskoláról illetve a szülőföldről az iskola helyi tantervében foglalt tudások elsajátítása.

Eredménynek tekinthető, ha a tanulók alapszinten ismerik az iskola névadójának, utcája névadójának életrajzát, a település történetét, földrajzi adottságait, Debrecen legfontosabb irodalmi és történelmi emlékhelyeit.

c.) A Nemzeti Alaptantervbe foglalt magyarságismereti követelmények teljesítése. Sikerkritérium, a tanulók ismerik a Kárpát-medence magyarságának történelmét. Szaktanárok a történelem, földrajz, magyar irodalom órán a tantervbe foglaltak alapján értékelhetik.

d.) Érezzék jól magukat a hajdúszováti általános iskolában. Sikernek tekinthető, ha a tanulók ragaszkodnak iskolájukhoz, a meglévő közösséghez, és azt objektív okon kívül más okból nem hagyják el. A tanulók többsége akarjon részt venni az iskola által rendezett szabadidős és hagyományos tevékenységekben, és ezek szervezését saját maguk is kezdeményezzék.

Alapelvek:

- Hazaszeretetre, hagyományőrzésre, hazánk iránt érzett azonosságtudatra nevelés,
- Érzelmi nevelés.

Eszközök, eljárások:

- Nemzeti ünnepeinken és hagyományos ünnepeinken, rendezvényeinken keresztül, Mikulás, adventi ünnepkör rendezvényei, farsang, nőnap, pedagógus nap, anyák napja, művészeti gála stb.
- Hazánk és jelképeink megismerése tantárgyi keretekben: földrajz, történelem –benne helytörténet-, magyar nyelv és irodalom, tanórákon kívüli tevékenység.
- Tanulmányi kirándulások az ország különböző területeire,
- Településtörténet,
- Helytörténeti vetélkedők,
- Környezetismereti, történelmi, magyar irodalmi vetélkedők, híres személyekhez kötődő tanulmányi vetélkedők

A tanulóknak különböző programokkal, humánus pedagógusokkal és iskolavezetéssel, támogatással, segítségnyújtással próbáljuk biztosítani a „pozitív élményt” az iskolában.

7. Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek azokkal az alap- és kulcskompetenciákkal, amelyek feltétlenül kellenek ahhoz, hogy életpályájukat – ha szükséges- tudják módosítani, új ismereteket, készségeket, képességeket tudjanak elsajátítani élethosszig tartó tanulással.

A tantárgyi *ismeret, képesség* és *attitűd* tartalmak, a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek strukturálódnak az alábbi **kulcskompetenciákká**:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Célunk elérése akkor lesz sikeres, ha tanulóink szövegértése, matematikai eszköztudása megközelíti, majd eléri a kompetenciamérésen a kisközségek átlagát.

8. Az inkluzív neveléssel összefüggő célok

- Az alapkészségek (olvasás, szövegértés, matematika, informatika) olyan szintre emelése, amely biztosítja a sikeres továbbhaladást és továbbtanulást.
- Fejleszteni a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.
- Fogékonyá tenni a tanulókat saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok értékei iránt.
- Teret adni a gyermekek játék és mozgás iránti vágyának.
- Segíteni természetes érzésüket és fejlődésüket.
- A tanítási tartalmak feldolgozási folyamatában elemi ismereteket közvetíteni.
- Felkészíteni őket a pályaválasztásra, a felnőtt életre.

Célunk elérése akkor lesz sikeres, ha a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóinknál csökken a mulasztás, évvesztés nélkül haladnak tovább és tanulmányaikat az általános iskola befejezése után középiskolában folytatják.

A kiemelt célok megvalósításának feladatai pedagógiai szakaszonként:

Az óvoda-iskola átmenet:

A zökkenőmentes átmenet érdekében kölcsönös hospitálásokat, csoportmegfigyeléseket, megbeszéléseket szervezünk az óvónők és a tanítónők között.

- Nyílt napot szervezünk az óvónők számára az alsó tagozatos osztályokban. Az óvodás csoportoknak lehetőséget adunk az iskolalátogatásokra.
- Közös ünnepeken, rendezvényeken veszünk részt.

- Ünnepelesen fogadjuk az elsősöket a Tanévnyitón.
- Kiepipjük a szülőkkel való kapcsolatot.
- Összehangoljuk a képességméréseket és a fejlesztéseket.
- Együttes élményeket alakítunk ki.

Fejlesztési területek az alsó tagozaton:

- A tanulási motívumok megerősítése, a teljesítménymotivációk kialakítása, a tanítványi kötődés, mint fontos tanulási motívum erősítése, a társakhoz való viszony motiváló képességének /segítőkézség, tisztességes versengés/ fejlesztése.
- Értelmi képességek, a megismerési, kommunikációs és gondolkodási képesség, szemléletes megfigyelések lehetőségének biztosítása, a megfigyelések szóbeli megfogalmazása, a racionális gondolkodásmód kialakítása. Olvasási, írás- és beszédkészség folyamatos fejlesztése. A szövegértés és szövegképzés gyakorlása. A nyelvtani és matematikai ismeretek alapjainak elsajátítása. A rendszerezési és kombinatív képesség fejlesztése tapasztalati szinten, tárgyakkal, játékokkal elsősorban manipulációs úton.
- Személyiségfejlesztés a hármas fókuszú vizuális nevelés módszertanával, amely új struktúrába foglalja a fejlesztést, kihasználva az alkotás adta érzelmi többletet a bevézésben, megerősítésben.
- Informatikai képesség: a fő cél az információs társadalomban otthonosan mozgó, az információt munkája során felhasználni és létrehozni tudó ember képzése.
- Idegen nyelv tanulás-tanítás 4. évfolyamtól felmenő rendszerben.

Fejlesztési területek felső tagozaton:

- Tanulási motívumok: a tanulást szándékos, céltudatos tevékenységgé kell alakítani, a tantárgyi kötődés rendkívül fontos ezzel is segítsük a pályaválasztást. Tudatosítani kell a tanulást, a tudás értékét.
- Értelmi képességek, a megismerési, kommunikációs és gondolkodási képesség.
- A megfigyelések írásbeli lejegyzésének képessége.
- Értelmezési képességek fejlesztése, törvények, szabályszerűségek megismertetésével.
- Ok-okozati, indoklási, bizonyítási képesség fejlesztése.
- A szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztése szóban és írásban egyaránt. Az elvi gondolkodásmód, a problémamegoldó képesség kiemelt fejlesztése.

- Informatikai képesség: A könyvtár használata váljon képesség szintűvé. A személyi számítógép működtetésének és kezelésének elsajátítása, oktató programok használata. Intézményünk bekapcsolódott az Internet-hálózatba.
- Pályaorientáció, továbbtanulásra való felkészítés
- Más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülése

III. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók növekvő aránya miatt szükséges a differenciált és az egyéni fejlesztés irányába elmozdulni iskolánk oktató-nevelő munkájának, s így e munka középpontjában a személyiség védelme és fejlesztése kell, hogy álljon.

Elsődleges feladat, hogy minden egyes gyermek adottságainak és képességeinek megfelelően a legmagasabb teljesítményt nyújtsa.

Fontos feladat, hogy a tanulók számára biztosítsuk azon tevékenységek körét, melyben minden egyes tanuló sikerélményhez juthat. Lehetőség a kreatív készségek kibontakoztatására a türelem, a szeretet, az egyéni gondoskodás, s az érvényesülési lehetőségek biztosítása, megteremteni a tanulóink számára, hogy magukénak érezzék iskolájukat.

A beiskolázás időszakában nagyon fontos azon információk megszerzése, melyek a gyerekek addigi személyiségfejlődését meghatározzák az iskolába lépés időszakában terjedő időben. A problémás esetek korai felismerése lehetővé teszi a megfelelő korrekciós munka megszervezését.

A kisiskolások különböző kialakult szokásokkal jönnek az iskolába. Az iskola rendje megváltozott életmódot jelent számukra, megtanulnak alkalmazkodni a kötelező szabályokhoz:

- Illemtudó magatartás kialakítása társaikkal és a felnőttekkel.
- Szokásrend kialakítása, önkiszolgálás, igényesség önmagával és környezetével szemben.
- Munkafegyelem, kötelességtudat, önművelés igénye.
- Az együttműködési készségük fejlesztése.
- Kifejezőképességének és kommunikációs képességének gazdagítása.

Feladatunk a fejlesztésben, hogy a tudat és magatartás egyre jobban megfeleljen egymásnak.

Serdülőkorban a személyiségfejlesztés fő feladata az önismeret alakítása, az önelemzés, önnelvelés helyes irányítása és az akarat erő fejlesztése. A tanulók társas kapcsolatainak gazdagítása, a társak (nemek) iránti helyes megítélésre, érdeklődésre nevelés.

- Helyes önértékelésre való törekvés.
- Szociális érzékenység, az érzelmi élet fejlesztése.
- A humánus társas kapcsolatok létrejöttének feltételei, az erre való felkészítés.
- A másság elfogadása, toleráns magatartás.
- Akaraterő, teherbírás állandó fejlesztése.

A megismerő tevékenység, az értelmi erők fejlődése befolyásolja a jellemfejlődést, és az akarat vonások alakulását. Így tanulóinkat a pontos érzékelés, észlelés, megfigyelés fejlesztésén keresztül juttatjuk a logikus, elemi törvényeken nyugvó fogalmi gondolkodás kialakulásáig.

Nevelésük motívumrendszerét úgy alakítjuk, hogy a személyiség különböző szükségleteiben a személyiségfejlesztés perspektíváinak fejlesztése álljon.

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akarati nevelése.

Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeink tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önállósra és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok részét képezi a toleranciára való nevelés, a sajátos élethelyzet elfogadása, segítség mások gondjainak megoldásában, a konfliktusok agressziómentes kezelése.

IV. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Közösségfejlesztés: a már meglévő közösségek fejlesztése, elsősorban önszerveződő módon. Egy valamire törekvő közösség nevelőerejének kiaknázása az egyéni fejlődés érdekében. A fejlődés iránya az egyén társadalmi cselekvőképessége.

Iskolánkban a közösségfejlesztés fő területei :

A tanórák:	szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák,
A tanórán kívüli foglalkozások:	felzárkóztató foglalkozás, erdei iskola, séta, kirándulás, szakkörök, tehetséggondozás sport és szabadidős tevékenység,

Az egész napos iskola

A diák-önkormányzati munka.

Ezek a területek hozzájárulnak:

- a tanuló közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (erkölcsi értékrend),
- a másság elfogadásához,
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez,

1. Közösségeink

a.) Iskolai közösség – az egész tanulóifjúságot érintő tevékenységek, hagyományok:

- kulturális bemutató,
- zászlóátadás a ballagáson,
- ünnepélyek,
- erdei iskola.

b.) Osztályközösség – közös tevékenységekben, vitákban formálódik.

Osztálykirándulások, klubdelutánok, Mikulás, karácsony, farsang, vetélkedők, versenyek, szüneti beszélgetések, osztályfőnöki órák, egymás értékelése.

c.) A család – érzelmi, gazdasági kisközösség. A család legyen nyitott, társadalmi problémákra érzékeny közösség. A családhoz való tartozás érzését fejleszteni a családi ünnepek, ajándékozással egybekötött megünneplésével.

d.) Faluközösség – minden gyerek érezze, hogy része a falu közösségének, ismerje meg problémáit, konfliktusait, ismerje, óvja, gyarapítsa épített és természeti értékeit.

- részvétel a falunapon,
- községi szintű ünnepek,
- kiállításokon, rendezvényeken való részvétel,
- ismerjék meg képviselőiket, azok munkáját,
- 8 év alatt minden gyerek jusson el legalább egyszer a Falumúzeumba, Iskolatörténeti kiállításra, ismerje meg ősei hagyományait, épített és természeti értékeit.

e.) A helyi Református Egyházközséggel való kapcsolat erősítése, megtalálva és hangsúlyozva a közös nevelési célokat az alapvető, időtálló személyiségjegyek formálásában, hogy a gyerekek önmagukat és egymást is elfogadni tudó, emberséget, nemzetet, illetve emberiséget megőrző tudásra törekedjenek.

f.) Együttműködés a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal (RNÖ), nyitottság, egymás szokásainak, kultúrájának megismerése, megbecsülése. Olyan személyiségjegyek erősítése, alakítása a célunk, melyek lehetővé teszik a kritikus alkalmazkodást, az együttélést, együttműködést a nemzedéki és kortársaikkal: a toleranciát, a kooperációs készséget és képességet, az alkalmazkodó képességet, erősítve az összetartozás és az egymásért való felelősség érzését.

2. Alapvető célunk tanulóink felkészítése a munkavállalói, gazdálkodói szerepekre a játékos munkautánczástól az öntevékeny, értékteremtő alkotásig.

a.) Célunk a tanulók munkakultúrájának megalapozása, a közösségen belüli feladat és felelősség megosztás kialakítása.

b.) Vegyenek részt az iskola, a család munkamegosztásában, végezzenek példamutató munkát a munkacsoportban. (Legyenek kitalálói, szervezői, értékelői, élvezői munkájuknak.) Leljék örömeiket a végzett munkában!

3. Tanulóink ismerjék meg a magyar nyelvterület földrajzi, néprajzi tájainak legjellegzetesebb néphagyományait – erősítve nemzettudatuk alakulását.

- a.) A község földrajzi adottságai, természeti környezete, történelme, a népi hagyományok megismerése, ápolása. Minden tanuló ismerje meg a falu múzeumát.
- b.) Kotszegi csőszház felkeresése.
- c.) A vármegye és a régió történelmi, földrajzi tájainak megismerése.
- d.) Országjáró túrákon ismerkedjenek meg Magyarország tájaival, történelmi emlékeivel.
- e.) Hon és népismeret – segítse elő harmonikus kapcsolatok kialakulását a természeti és a társadalmi környezettel.

4. Iskolánk tanulói váljanak az épített és természeti környezet megbecsülőivé, a természet értékeinek gondozóivá, az ökológiai egyensúly védelmezőivé. Életük, munkájuk, mindennapi tevékenységük során alkalmazzanak természetbarát technológiákat, eszközöket, anyagokat és eljárásokat.

5. Az iskola művészeti nevelésben közvetíti az egyetemes és magyar műveltséganyagot. Célunk a tanulóinkat megismertetni a különböző művészeti ágakkal, vizuális kultúra, zene, tánc, mozgóképkultúra, dramatikus játék (színjátszás).

A nemzeti önismeret, hovatartozás megerősödése biztossá teszi megmaradásunkat. Ennek folyamatos erősítésének állandó eszközei a különböző művészeti ágak. Más népekkel együtt részei vagyunk az egyetemes emberi kultúrának, amelyben csak az egymás mellettség lehet az értékrend. Ugyanakkor az igazi értékek időben és térben határtalanok. Ezt kell érzékelniük a tanulóinknak.

V. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló szervezeti formák

1. A tanítási órák

A tanulói személyiségfejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra. Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

a.) A motiválás célja, hogy a tanulóknak felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk.

b.) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

c.) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tárgyakból nyújtott teljesítményéhez. E feladat megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

A szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémákkal küzdő tanulók részére fejlesztő foglalkozásokat szervez az iskola. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

2. A tanítási órán kívüli tevékenységek

Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:

a.) Hagyományőrző tevékenységek:

- A „Szováti Napok” rendezvényein való aktív részvétel.

- A községben fellelhető néprajzi, helytörténeti emlékeket őrző Falumúzeum, és a Kodály Énekkar emlékeit őrző helyiség található. A gyűjtemény minden érdeklődő számára nyitott, előzetes megbeszélés alapján látogatható.
- Az iskola tanulói és nevelőközössége által létrehozott Iskolatörténeti kiállítás szintén gazdagítja a falu helytörténeti emlékeit.
- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget tartunk a következő alkalmakkor: tanévnyitó ünnepély, Diószegi emléknapi (április 27.), anyák napja, a 8. osztályosok ballagása, tanévzáró ünnepély.
- A tanév folyamán megemlékezünk október 6-áról, október 23-áról, március 15-éről, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatairól, a holokauszt áldozatairól, és a nemzeti összetartozás napjáról.
- Programokat szervezünk az alábbi nevezetes napokon:
Egészséges életmód, Víz Világnapja, Egészségügyi világnap (drogfogyasztás megelőzése), Föld Napja, Környezetvédelmi Világnap.

b.) Diákönkormányzat:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 3-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló vezetőség irányítja. A DÖK tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelők segítik.

c.) Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások:

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a tanulmányi munkában lemaradó tanulók felzárkóztatását a tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

1-8. évfolyamon egyéni fejlesztések segítik a felzárkóztatást, ugyanakkor ezek a foglalkozások nyújtanak teret a tehetségek kibontakoztatásához is.

7. és 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére tehetséggondozó foglalkozásokat tartunk matematika és magyar nyelv és irodalom (csak 8. évfolyamon) tantárgyakból, illetve az eredményesebb tanulmányi munka érdekében felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk. Ezek célja a tanulásban lemaradók segítése, fejlesztése.

További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról. -a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével- minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

d.) Iskolai sportkör:

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelés órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

e.) Szakkörök:

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziak, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról –a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével- minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését megbízási szerződéssel külső szakember is elláthatja.

f.) Versenyek, vetélkedők, bemutatók:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészi stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

g.) Osztálykirándulások:

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelői munka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást szervezhetnek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

h.) Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás:

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások.

i.) Szabadidős foglalkozások:

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

j.) Könyvtár:

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható könyvtár segíti.

k.) Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata:

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl.: sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók –tanári felügyelet mellett- egyénileg vagy csoportosan használják.

l.) Hit- és vallásoktatás:

Az iskolában területileg illetékes, bejegyzett egyházak –az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül- hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes. A hit- és vallásoktatás tárgyi feltételeit az iskola biztosítja (tanterem, audio-vizuális technika stb.).

VI. Iskolai egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségfejlesztési program

1. Helyzetelemzés

Az iskola tanulóinak kb. 60-70 %-a szegény vagy alig közepes anyagi körülmények között él. A szülők nagy része munkanélküli, gyakori a felnőttek körében az agresszió, a veszekedés, a durvaság.

A fentiek a következő problémákat vetik fel:

- Életvitel területén sok a rossz példa (alkoholizmus, dohányzás, felelőtlen szexuális élet, drogfogyasztás).
- A családoknak nincs pénze a korszerű táplálkozásnak megfelelő ételek (alapanyagok) megvásárlására. Eredmény: a fejlődő gyermek nem jut elegendő fehérjéhez, vitaminhoz (különösen télen), így alultáplált lesz.
- Fűtési idényben nem biztosított a nyugodt tanulás, az elegendő alvás (1 szobában él az egész család, közös TV, videó, DVD nézés egész nap).
- Egyre gyakoribb a korán, 13-14 éves korban elkezdett szexuális élet.
- A tanulók 60 %-ánál jelentkezik valamilyen gerinc-rendellenesség (rossz tartás, gerincferdülés, stb.). Egyre több a lúdtalpas és látáshibás gyermek.

2. Az iskola egészségfejlesztési tevékenységének kiemelt feladatai

a.) Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása mellett alakuljon ki a tanulóknál az egészséges életmód igénye és képessége.

- A mindennapos testmozgás váljon igényükké, túl a kötelező jellegen.

Fő cél: a testnevelés órákon való aktív részvétel. A tanulók rendszeresen mozogjanak, a rendezvényeken nagyobb létszámban vegyenek részt. Testnevelés osztályzatok javulása.

- Ismerjék a korszerű táplálkozás összetevőit.

Fő feladat a tanulóink ismerjék a korszerű táplálkozás összetevőit, helyes százalékos arányát (feladatlap osztályfőnöki, biológia és technika, egészségtan órákon). Felnőtt korukban annak követőivé váljanak.

- Ki kell alakítani a tanulóknál a rendszeres testedzés igényét, s rá kell nevelni őket, hogy keressék meg, illetve használják ki a lehetőségeket a mindennapos testedzéshez. Az iskola nevelési rendszerében kapjon megkülönböztetett figyelmet a gyenge testi adottságú, rossz

kondícióval rendelkező, ügyetlen gyerekek átsegítése a kudarcon, illetve fejlesztésük a lehetséges módon. Mérhetőség: a tanulók teljesítménye nő, erőnlétük fokozódik.

- Az iskolai sportágként számon tartott területek, szakágak:
  - Asztalitenisz
  - Atlétika,
  - Labdarúgás
  - Kosárlabda.

Mérhetőség: városi, vármegyei, járási, területi országos versenyek eredményei.

- Ismerjék a különböző drogok (alkohol, cigaretta, kábítószer) veszélyeit, az egészségre gyakorolt káros, sokszor visszafordíthatatlan hatásait.

b.) Alapelvek

Egészséges életmódra nevelés, az egészséges életmód igényének kialakítása. Napi rendszeres testmozgás igényének kialakítása, egészséges test formálása. Megfelelő táplálkozás kialakítása, a korszerű táplálkozás alapjainak tudatosítása. Az egyéni fizikai állapotok szintjének fejlesztése. Fontos, hogy ezt differenciáljuk és összhangba állítsuk a képességekkel.

- Egyénközpontú terhelés.
- A tanulók kipróbálják magukat a különböző sportágakban és jártasságot szerezzenek bennük.

c.) Az egészségnevelési tevékenységek kerete és tartalma

A tanulók életkoruknak megfelelő szinten – tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel a következő területeken:

- Táplálkozás
- Alkohol- és kábítószer-fogyasztás, dohányzás.
- A családi és kortárskapcsolatok.
- A környezet védelme.
- Az aktív életmód, a sport.
- A személyes higiénia.
- A szexuális felvilágosítás.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórának és tanórán kívüli foglalkozásnak feladata.

Helyi egészségfejlesztési program:

„Az egészség pótolhatatlan érték minden ember, minden család, az egész társadalom számára” –ebből adódik, hogy az egészség értéként való elfogadtatása, az egészség megőrzése közös feladatunk.

Az iskolába kerülő tanulók a családból eltérő szokásokat, eltérő értékrendet és életviteli mintákat hoznak. A nevelőtestület nagy feladata, hogy a családból, a környezetből hozott helyes mintákat erősítse, fejlessze, a negatív szokásokat átalakítsa, illetve pozitív értékrendet próbáljon meg kialakítani.

Iskolánk tanulói különböző lakás- és anyagi körülmények között élnek. Gyakori a zsúfoltság, a több generáció együttélése kis (egy- kétszobás) lakásokban. Magas arányú a munkanélküliség, sok a szenvedélybeteg családtag is. Egyre több problémát okoz, hogy a gyerekek egy része éhesen, kialvatlanul, ápolatlanul, labilis idegállapotban érkezik iskolába.

Az esélyegyenlőség megteremtése az egészségnevelés területén éppen ezért nagyon nehéz intézményünkben.

Kiemelt feladat	Tevékenység	Megvalósítás ideje
a) Az egészséges táplálkozás	A tanulók nagy részének bevonása a közétkeztetésbe A szülők részére előadás szervezése az adott témában (orvos, védőnő meghívása) Naponta valamilyen tejtermék biztosítása minden tanuló számára Az alsó tagozat részvétele az „Almaprogramban” Felkészülés osztálykeretben a „Helyes táplálkozás- egészséges életmód” vetélkedőre A vetélkedő és a hozzá kapcsolódó kiállítás megrendezése Az 5. osztályos tanulók részvétele az „Egészséges táplálkozás- egészséges szív” programban (Hírlevél feldolgozása) -Területi vetélkedő	Folyamatos Évi egy- két alkalom Folyamatos Folyamatos Október- november November vége Március- május

	<p>Biológia, kémia, technika órákon a tápanyagok, vitaminok megismerése</p> <p>Korszerű konyhatechnikák megismerése a szülők bevonásával technika órákon</p>	<p>Folyamatos</p> <p>Folyamatos</p>
b) A mindennapos testnevelés, testmozgás	<p>Minden tanuló számára biztosítani kell a rendszeres (mindennapos) testmozgást (testnevelés óra, tömegsport, óraközi testmozgás)</p> <p>Házi bajnokságok szervezése (futball, atlétika, asztalitenisz, tollaslabda, futás)</p> <p>Egészségnap szervezése (vetélkedők, egészségügyi totók, mozgásos vetélkedők)</p>	<p>Folyamatos</p> <p>Folyamatos</p> <p>Folyamatos</p>
c) A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	<p>Életkorak megfelelő témákban beszélgetések, filmvetítések szervezése biológia, természet-tudomány, osztályfőnöki órákon</p> <p>Felső tagozaton „A drogfüggőség kialakulása, megelőzése” címmel előadás, vetélkedő szervezése (a rendőrség és karitatív szervezetek bevonásával)</p>	<p>Folyamatos</p> <p>Szeptember-április</p>
d) A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése	<p>Szoros együttműködés a Családsegítő szolgálattal, és az intézmény gyermekvédelmi felelőssével</p> <p>A konfliktuskezelés elemeinek megtanítása osztályfőnöki órákon</p>	<p>Folyamatos</p> <p>Folyamatos</p>
e) A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	<p>Az elsősegélynyújtás alapelemeinek megtanítása minden tanulónak életkorának megfelelő szinten osztályfőnöki, biológia, természettudomány órákon</p> <p>Balesetvédelmi oktatás a tanévkezdés első napján az első tanítási órákon, illetve szükség szerint a feladatvégzés megkezdése előtt testnevelés, kémia, technika, stb. órákon</p> <p>Elsősegélynyújtó tanfolyam szervezése</p>	<p>Folyamatos</p> <p>Folyamatos</p> <p>December- február</p>

	Elsősegélynyújtó bemutató szervezése a Honvédelmi napon	Szeptember
	Területi versenyen való részvétel	Április
f) A személyi higiéné	A szükséges higiénés szabályok megtanítása az első osztályban	Folyamatos
	Életkornak megfelelő testápolás, „szépségápolás” megbeszélése, pozitív szokások kialakítása, fejlesztése	Folyamatos
	A bőr- és testápolás serdülőkorban	Folyamatos
	Az egészséges és biztonságos szexuális életről előadás orvos, védőnő bevonásával.	Folyamatos
	Alapvető járványügyi higiénés szabályok megismertetése és betartatása.	Folyamatos

d.) A programot segítő külső kapcsolatok szinterei és kapcsolódási pontjai

- Szülők (család).

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait.

- Szülői munkaközösség.

Szükséges megnyerni a támogatásukat. Ez garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

- Iskolaorvos, védőnő

Az iskola egészségügyi ellátásáról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását végző kijelölt fogorvosa. Az iskola-egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el. Feladataik:

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció).
- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése.
- Közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve.
- Iskolapszichológus (pszichológus)

A pszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segít a tantestületnek. Szakmai ismeretei révén, olyan területeken adhat folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, de akár a hozzá forduló szülőknek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, és amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek. A pszichológiai tanácsadáson túl akár osztályfőnöki órák és társadalomismereti foglalkozások tartásával tudja szakmailag igényesebbé és színesebbé tenni az egészségfejlesztési munka didaktikai építkezését.

- Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálat és a járási gyámhivatal gyámügyi előadója és jegyzője.

- Rendvédelmi szervek.

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának (DADA-program, bűnmegelőző, drogprevenációs előadások). Az iskolás korosztályt veszélyeztető kábítószerfogyasztás tekintetében kérjük segítségüket felvilágosító előadások tartásával.

3. Elsősegély-nyújtási alapismeretek iskolai terve

Cél:

- A tanuló életkoruknak megfelelően ismerjék meg az elsősegély-nyújtási alapismeretek legfontosabb területeit
- Ezek birtokában legyenek képesek a helyes magatartás gyakorlására, tudatosítani, hogy kitől kérhetnek segítséget baleset esetén
- Ehhez szükséges ismereteik életkoruknak megfelelően fejlődjenek

Feladat:

- Megismertetjük a tanulókkal az elsősegély-nyújtási alapismereteket, hogy életkoruknak megfelelő ellátást biztosítsanak.
- Meg kell tanítani a mentők, az orvos, a tűzoltóság telefonszámát minden tanulóval.
- Hangsúlyt kell fektetni a balesetek megelőzésére.

Tevékenységek:

a.) Az iskola feladatai:

- Egészséges és biztonságos környezet kialakítása

- Állapotfelmérés, az elhasználódott eszközök folyamatos, tervszerű cseréje, ellenőrzése
- Elsősegélydobozok feltöltése, elhelyezése
- Pedagógusoknak év elején balesetvédelmi oktatás szervezése
- Oktatóablák beszerzése
- Mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámainak, épületenkénti felelősök, mentőláda helyének kitáblázása

b.) Pedagógusok feladatai:

- Az életkori sajátosságoknak megfelelően foglalkozzanak az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával
- Tanórákon fordítanak figyelmet az elsősegély-nyújtási alapismeretekhez kapcsolódó tananyagok feldolgozására
- Az osztályfőnöki és szabadfoglalkozás munkatervébe tervezzenek ezzel kapcsolatos témákat, feladatokat
- Balesetvédelmi oktatás megtartása a tanév első óráiban testnevelés és sport; technika, életvitel és gyakorlat; kémia; osztályfőnöki órákon, az alsó tagozaton külön említve az udvari játékok helyes használatát
- Szünetekben figyeljenek az ügyeleti rendszer működtetésére

c.) Tanórán kívüli tevékenységek:

- Tanulmányi kirándulások előtt balesetvédelmi tájékoztatás, a kiránduláson mentőláda biztosítása
- Közlekedésbiztonsági, és egészségnapon belül bemutatók, előadások, filmvetítések szervezése
- Személyes biztonság a kerékpárral való közlekedésben
- Csoportfoglalkozások és elsősegélynyújtó tanfolyam szervezése
- Szülői értekezleten tájékoztatás
- Egészséges életmód szakkör működtetése

Segítő kapcsolatok, partnerek:

- Szülők
- iskolaorvos – felkérésre előadás tartása
- védőnők

- rendőrség
- Vöröskereszt, Mentőállomás dolgozói

4. Az egészségnevelési program végrehajtásában közreműködnek:

- Igazgató
- A tantestület munkaközösségei
- Iskolaorvos
- Biológia szakos tanár
- Testnevelő szakos tanár
- Diákönkormányzat vezető
- Gyermek és ifjúságvédelmi felelős.

(Egészségügyi szolgálat véleménye 5. sz. melléklet)

VII. A gyermek- és ifjúságvédelem

Gyermekvédelmi célok:

Halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek egyéni fejlesztése, értékelése, a családi életre nevelés, szakmához juttatás.

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családdal történő esetmegbeszélések egyik fő célja a gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős irányításával minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Gyermekvédelmi feladatok:

- Jelzőrendszeri esetmegbeszélések!
- A hátrányos és veszélyeztetett tanulók körének feltérképezése a tanév elején az osztályfőnökök segítségével.
- A problémák leküzdésére feladatterv készítése és végrehajtása.
- Mulasztások figyelemmel kísérése, hiányzások ellenőrzése folyamatosan.
- Szükséges segítség megadása (felzárkóztatás egyénileg).
- Intézkedések megtétele.
- Felzárkóztató foglalkozásokon való részvételre ösztönzés.
- Drog és bűnmegelőzési előadások. (iskolaorvos, védőnő, rendőrség)

Az igazolatlanul mulasztó tanulók esetében:

- Beszélgetés a tanulóval, a szülőkkel ennek okairól.
- Felszólítás rendszeres iskolába járásra.
- Szabálysértési eljárás kezdeményezése a kormányhivatal és a járási gyámhivatal felé a Nemzeti köznevelési törvény megszegése miatt.

Az inkluzív nevelésbe bevont tanulók esetén fontos szerepe van az osztályfőnöknek, aki folyamatos kapcsolatot tart a tanulókkal és a szülőkkel, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat munkatársaival.

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős dolgozik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- a veszélyeztető okok feltárása érdekében esetmegbeszéléseken vesz részt a szülőkkel,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

Gyermekvédelmi tevékenységek:

a.) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

b.) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

c.) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- járási gyámhivatal,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- háziorvossal (aki iskolaorvos is),
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

VIII. A pedagógus intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma

A pedagógus felelősséggel és önállóan a tanulók nevelése-oktatása érdekében végzi munkáját. Közreműködik az iskolaközösség kialakításában és fejlesztésében, alkotó módon részt vállal:

- a nevelőtestület innovatív törekvéseiből,
- a közös vállalkozások teljesítéséből,
- az ünnepélyek és megemlékezések rendezéséből,
- az iskola hagyományainak ápolásából,
- tanulók folyamatos felzárkóztatásából,
- a tehetséggondozást szolgáló feladatokból,
- pályaválasztási feladatokból,
- a gyermekvédelmi tevékenységből,
- a tanulók egész napos foglalkoztatásának tervezéséből, szervezéséből, irányításából
- a diákönkormányzat kialakításából,
- az iskolai élet demokratizmusának fejlesztéséből

Tanítási órán minőségi munkát végez. (felkészülés, szervezés, ellenőrzés, értékelés). A továbbképzéseken, munkaközösségi munkában aktívan részt vesz. Fontos a nevelő-oktató munkával összefüggő megbeszéléseken, értekezleteken való részvétel. Egyes adminisztratív és szervezési feladatok elvégzése, melyeket az intézmény nevelő-oktató munkája tesz szükségessé, illetve az érvényben lévő jogszabályok előírnak.

Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi, tanmenet alapján dolgozik. A tanmenetet az igazgató által meghatározott időpontban a munkaközösség-vezető véleményével, az igazgatónak jóváhagyásra bemutatja.

Az írásbeli dolgozatokat, felmérő és témazáró feladatlaponkat legkésőbb 10 napon belül kijavítja. A felmérő dolgozatok megíratását előre jelzi. A házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli. Az alsó tagozaton az írásgyakorlatokat a következő órára javítja.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben az alábbi kötelességei vannak:

A tanulók fejlődését figyelemmel kíséri és elősegíti. A szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja, a szülőt figyelmezteti, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek. A szülő és a

tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon. Nevelő-oktató tevékenységében, a tanítás során a tájékoztatást és az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtja

A gyermekek, tanulók, emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben. Az oktatói tevékenység során az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse. Nevelő és oktató tevékenysége során vegye figyelembe a tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociális helyzetét, fejlettségét, fogyatékoságát, segítse a tanuló képességének, tehetségének kibontakozását, illetve a bármilyen okból hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását a tanuló társaihoz.

A tanulók részére az egészségügyi és a testi épség megőrzéséhez szükséges ismereteket adja át és ezek elsajátításáról győződjön meg. Ha a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, tegye meg a szükséges intézkedéseket. Működjön közre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Tartsa tiszteletben a tanulók jogait. Gondoskodjon erkölcsi védelmükről, személyi fejlődésükről. A tanuló életkorának fejlettségének figyelembevételével sajátíttassa el a közösségi együttműködés szabályait, s törekedjék annak betartatására. A gyermekek részére az erkölcsös viselkedéshez szükséges ismereteket adja át, és ezek elsajátításáról győződjön meg.

Rendszeresen tájékoztassa a tanulókat és szülőket az őket érintő kérdésekről, s szükség esetén a tanulók jogainak, vagy fejlődésének érdekében megteendő intézkedésekről. A szülő és a tanuló javaslataira adjon érdemi választ.

A szakmai munkaközösség véleményének meghallgatásával megválaszthatja az alkalmazott taneszközöket, tankönyveket és tanulmányi segédleteket.

Irányítsa és értékelje a tanulók munkáját. Minősítse a tanulók tudását. A nevelőtestület tagjaként részt vegyen az iskola pedagógiai programjának tervezésében és értékelésében gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.

Az osztályfőnöki feladatai:

Az osztályfőnököt az igazgató jelöli ki. Feladata, hogy megismerje az osztályába tartozó tanulók személyiségét, s ezek alapján segítse az egyes tanuló személyiségének helyes irányba fejlődését. Tevékenységével aktívan elősegítse az osztályközösség kialakulását, illetve megerősödését. Kontrollálja és segíti tanulók környezetük iránti igényességét (osztályterem díszítése)

Rendszeresen áttekinti az osztályában tanuló gyermekek tanulmányi eredményeit, konzultál tanártársaival a tanulók haladásáról. Közreműködik a tanulók és tanárok konfliktusai megoldásában.

dásában, szükség szerint a problémamegoldásba bevonja a szülőket is. Elvégzi az osztályába járó tanulók magatartásának és szorgalmának értékelési feladatait, ehhez kikéri tanártársai, valamint a diákok véleményét is. Önállóságra neveli osztályát (diák-önkormányzati munka) Ellátja az osztályfőnöki teendőkkel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Elkéri a gyógyult tanulótól az orvosi igazolást. Szülői értekezletet tart, melyen megadja a szülőknek az oktatás-sal-neveléssel, az őket érintő egyéb kérdésekkel kapcsolatos legfontosabb aktuális tájékoztatást. Rendszeresen fogadóórát tart, mely során tárgyilagos tájékoztatást nyújt a szülőknek a gyermekük fejlődéséről, viselkedéséről.

Saját hatáskörben az SZMSZ-ben felruházott jogainál fogva indokolt esetben tanévenként 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulója számára. Az osztályában tanulókat ellátja az iskola életével, működésével kapcsolatos fontosabb információkkal, segíti felkészülésüket, támogatja részvételüket az iskolai rendezvényeken, programokon.

Ellátja a tanügyi nyilvántartások vezetésével kapcsolatos feladatokat az osztályába járó tanulóval kapcsolatban. Végzi a törzslapok, bizonyítványok kitöltésével és kezelésével kapcsolatos feladatokat.

IX. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség fő összetevői:

- Képességek (intellektuális, művészi, testi-ügyességi, kommunikációs adottságok, készségek).
- Kreativitás (ötletgazdagság, szellemi rugalmasság, eredetiség, nyitottság, a képzelet szabad áramlása, stb.)
- Feladat iránti elkötelezettség (érdeklődés, motiváltság, kitartás, sikerorientáltság).

Tehetség feltáró módszereink és eljárásaink:

- Tanítási órákon differenciált foglalkoztatás, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tevékenység szervezése.
- Csoportbontás: amennyiben mód van rá a mindenkori csoportlétszámoknak és a költségvetési kondícióknak megfelelően.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Az iskolai sportkör.
- A szakkörök.
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.)
- A szabadidős foglalkozások (pl.: színház- és múzeumlátogatások).
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A továbbtanulás segítése

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái

Individuális tanulás:

- Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

Kooperatív tanulás:

- A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthe-

tők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva). Nő az önirányítás szerepe.

Drámapedagógia:

- A drámapedagógia eljárásaival, megoldási módjaival élményszerűbbé, átélhetőbbé, „tapinthatóvá” válhat a tananyag. A gyerekek cselekvő részesei lehetnek az ismeretek elsajátításának; nemcsak passzív szereplői a tanóráknak, hanem alkotói, szerzői is: meglévő tudásuk, tapasztalataik, átélt élményeik teremtő erővé válnak. Az órákon a pedagógus célirányosan vet fel problémákat, teremt konfliktushelyzeteket, olyan mesterséges körülményeket hoz létre, amelyek elősegítik a különböző szituációk, jelenségek, kapcsolatok és magatartásmódok könnyebb megértését. A gyerekek feladata, hogy különböző problémahelyzetekből kiindulva – a tanító támogatásával – megtalálják a megoldást, a lehetséges megoldásokat. Elsősorban a gyerekek akciói és reakciói irányítják az eseményeket, viszik előre az óra menetét, formálják és alakítják tartalmát. Élményszerű tanítás a játékon keresztül.

A nem kötelező tanórán kívül választható foglalkozások indítása megfelelő számú jelentkező esetén:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- tehetséggondozó foglalkozások (pl. versenyekre való felkészítés),
- iskolai sportkör,
- szakkörök,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.),

A tehetségnevelés megköveteli a pedagógustól:

- az empátiás viselkedést, amellyel beleéljük magunkat a gyermek világába és gondolkodásmódjába,
- az egészséges keménységet, következetességet, tárgyilagosságot a kitartó munka érdekében,
- a szerető hozzáállást, hogy a tanuló érezhesse a bizalmunkat.

Célul tűzzük ki, hogy a tanórai foglalkozásokon és a délutáni ellátásban egyenlő esélyt biztosítsunk minden tanulónknak, különös tekintettel a sajátos vagy hátrányos helyzetre.

2. A projekt módszer

A pedagógiai projekt azzal, hogy egy gyakorlati problémából vagy megoldásra váró feladattól indul ki, megfordítja az iskolai tanulás folyamatát, vagyis az alapvető emberi tanulást véve mintául, az elméletnek csak annyi szerepet szán, amennyit a feladat igényes megoldása megkíván. A szerkezet változása nyilvánvalóan hatással van a tanulási folyamat minden elemére.

Legjellemzőbb sajátosságai:

Tartalmi komplexitás

Ha a tartalmat vesszük szemügyre, akkor az a sajátosság válik egyértelművé, hogy képtelen igazodni a mi tantárgyi besorolásunkhoz, mert ugyanúgy, mint bármiféle tudás, ez is komplex. Meghatározó, helyesebben szervező eleme lehet egy tantárgy vagy inkább műveltségterület, de egyes részeiben teljesen más területekhez kapcsolódó ismeretkből is integrál elemeket Tartalma több tantárgy anyagából, komplex, illetve integrált módon tevődik össze.

Kooperatív technikákra épül

A tartalom sokat vesztett tantárgyi kötöttségeiből, a szilárd pontot itt a feldolgozás szabályozása adja. A feldolgozás lényegét tekintve a kooperatív tanítási formára épít. Ez annyit jelent, hogy kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportmunka, tehát maga a tanulói aktivitás és a csoporton belüli verseny helyett az együttműködés. Ezt az együttműködést erősíti továbbá az is, hogy a projekt végső megjelenési formája valamilyen közös termék, amelyben a részletek egésszé állnak össze.

A képességfejlesztésre koncentrálnak

A tartalom szabadabb felfogása mellett a képességfejlesztés szigorúbb megjelenése látható. A tevékenységorientáltság és a kooperatív tanulási módszerek alkalmazása természetesen céljaiban és elvárásaiban is a különböző képességek fejlesztését szorgalmazza. Maga a munkaforma alkalmas arra, hogy többféle képesség egyszerre is fejleszthető legyen. Egyrészt azok a képességek, amelyek nem köthetők tantárgyakhoz (empátia, szociális érzék, önértékelés helyessége, egymásra figyelés stb.), másrészt azok, amelyek általában tanulási képességek (szövegértés, információgyűjtés és rendszerezés, az olvasottak előadása stb.), és természetesen fejleszthetők a szaktantárgyi képességek is. A képességek mellett a személyiségfejlesztésre és ezen belül az attitűd alakítására is nagy lehetőség van.

Időkezelés

A projektek időkezelése rendkívül rugalmas. Egyes projektek megvalósításának időtartama eltérő lehet (egy naptól akár egy évig). A feldolgozásra váró téma, a korosztály, a résztvevők létszáma és a célok – legyünk realisták, és persze a lehetőségek – határozzák meg a tervezett időtartam hosszát.

Motiváló

Az iskolai tanulási folyamat során sokszor kerülünk szembe azzal a problémával, hogy a diákjaink nem érdeklődnek, nem motiváltak. A projekt kikerüli ezt a problémát azzal, hogy megkívánja, hogy a kiindulópont a diákok problémafelvető kérdése legyen, és a tervezés közösen történjen.

Tanár és diák közösen alkot

A projekttanulás alapvetően felborítja a hagyományos tanár-diák szerepbeosztást. A tanárt eleve kellemetlen, szokatlan helyzetbe hozza, hiszen olyan résztémákba botlik, amelyek nem találhatóak meg a tankönyvekben, tanmenetekben. Vagyis az ismeret és tudás megtestesítőjéből a tanulásmódszertan, az ismeretszerzés és a kritikai gondolkodás segítőjévé, módszertani szakértővé kell válnia. Meg kell tudni mutatnia, hogyan ismerhetünk meg, dolgozhatunk föl egy számunkra eddig idegen témakört. A tanár ismeretközlőből segítő, együttműködő társsá alakul, része és nem ellenőre lesz a közös alkotás folyamatának. A diákok számára a moderátori szerepe is hangsúlyossá válik.

A pedagógiai projekt előnyei:

A tanulói motiváció:

Ez több forrásból is táplálkozik. A gyerekek számára fontos az újszerűség, hogy kiléphetnek a mindennapok rutinjából (ez egyébként a projektet szervező pedagógusokat is motiválhatja). Mivel a projekt megtervezésébe a tanulókat is bevonjuk, lényegesen nagyobb az érzelmi azonosulás, illetve az élményszerűség esélye. Szemben a tanórai munkával, itt az eredmény, a visszacsatolás is rövid távú, ami szintén a motiváltságot erősíti.

Egyszerre többféle pedagógiai cél érvényesítése:

A tantárgyi célok mellett – azokkal egyenértékűen – megfogalmazhatunk képességfejlesztési, szociális célokat is. Ezt azért tehetjük meg, mert a projektben a gyerekek nem passzív befogadóként, hanem alkotótársaként vesznek részt. A célok megfogalmazásánál figyelem-

be vehetjük az eltérő képességeket, készségeket, definiálhatunk eltérő tanulói szerepeket, figyelembe vehetjük az adott tanulócsoport életkori sajátosságait is.

Összegezve:

A projektpedagógia tanulói tevékenységre épített tanulásszervezési eljárás, amely több pedagógus együttes munkáját feltételezi. Ebből fakad a talán legtöbb problémát kiváltó nehézsége: lényegesen több, és a megszokottól eltérő tanári munkát igényel. Egy projektet szervező pedagógusnak nemcsak a saját szaktárgyával kell tisztában lennie, hanem tudatos pedagógusként jól kell ismernie a részt vevő gyerekeket, a különböző tanulásszervezési módokat is, jól kell szerveznie, előre át kell gondolnia az esetleges buktatókat, és moderátorként kell jelen lennie. A pedagógus munkáját nehezíti az is, hogy a folyamat belső struktúrája miatt, nehezebben tervezhető az időbeosztás, és az egyéni munka értékelése is nehezebben standardizálható. Meg kell oldani azt a problémát is, hogy a projekttanítás mindenképpen drágább, mint a hagyományos tanítás, hiszen nagyobb a tér- és az eszköz-igénye.

A projekt integrálása az iskolai munkába

Kisprojekt (2-6 óra)

- Tantárgyi keretek között megvalósuló kisebb projektek (Olvasás, szövegértés, Angol idegen nyelvi témakörök feldolgozása)
- Nevezetes napokhoz kapcsolódó projektek: Föld napja, Víz napja
- Egészségnap

Közepes projektek (1-2 nap; legfeljebb egy hét :projekthét; témahét)

- Külső projektek: erdei iskolák
- A tanítást kísérő projektek - Ünnepkörhöz kapcsolódó projektek: Halloween, Advent, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Pünkösd, Diószegi nap
(A projektek részben az órákon illetve részben vagy egészben a tanulók szabadidejében szerveződnek.)
- Projekthét: A multikulturális tartalmak feldolgozása 1 héten keresztül történik. Világ legnagyobb tanórája.
- Témahét: Fenntarthatósági témahét, Digitális témahét, Pénz7, Állatvédelmi témahét, Codeweek, Európai Diáksport Nap, Roma projekthét

Nagyprojekt (több hét, illetve több intézmény bekapcsolódása a munkába)

- Szováti Napok

3. A tanulási kudarcoknak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

Célja: Az egyéni különbségeken alapuló differenciált foglalkoztatás megvalósítása az iskolai minimum szintű követelmények elérése érdekében.

Alkalmazás terület: A tanév eleji egyeztetés és felmérés során a tanulási zavarral, nehézséggel küzdő gyerekek szűrése. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók fejlesztése. A kompetenciaméréseken gyenge eredményt elérő gyermekek differenciált oktatása. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása.

Feladatok:

- Elsődleges feladatunk, hogy feltárjuk a kudarc okát és kidolgozzuk a segítség módját. Erre szolgálnak az év eleji, év közti és év végi tantárgyi, összegző mérések, valamint kritériumorientált-diagnosztikus mérések.
- Egész napos iskola,
- Felzárkóztató foglalkozások szervezése,
- Egyéni fejlesztési program kidolgozása,
- Fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus bevonása,
- Helyes tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal (tanulás tanítása),
- Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel,
- Külső szakemberek bevonása: pszichológus, fejlesztő pedagógus, logopédus,
- Inkluzív nevelés,
- Tanórán belül differenciált foglalkozás, kooperatív tanulási technikák alkalmazása.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal

Tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- az egyéni foglalkozások,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás irányítása, segítése

Alkalmazott módszerek:

- differenciált képességfejlesztés, fejlesztő feladatok,
- egyéni fejlesztés, kiscsoportos foglalkozás,
- tájékoztatás, megbeszélés,
- drámapedagógia

X. A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az iskola partnereinek együttműködési, kapcsolattartási formái

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált aktív együttműködése.

Ezen együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség. Megvalósulási formái: a kölcsönös támogatás, a koordinált pedagógiai tevékenység. Feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Eredménye a családi és iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

1. A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást,
- a nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- érdeklődő-segítő hozzáállást,
- szponzori segítségnyújtást,
- közös rendezvények szervezése szülők és pedagógusok részére.

2. Iskolánk (a pedagógusok) a gyermek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

a.) Családlátogatás, családdal történő esetmegbeszélések:

Feladata a gyermek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

b.) Szülői értekezlet:

Feladata a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.

Szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az országos és a helyi köznevelés-politika alakulásáról, változásairól. A helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról. A gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról, előadások szervezése

logopédus, nevelési tanácsadó, pszichológus, egészségügyi szakember (orvos, védőnő) meghívásával. Pályaválasztási tanácsadás, közös kirándulás.

c.) Fogadó óra:

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, a szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, illetve a tanulók egyéni problémáinak megoldása)

d.) Nyílt tanítási nap:

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskola nevelő-oktató munkájának mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

e.) Írásbeli tájékoztató:

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

f.) Kréta napló:

Feladata a szülők tájékoztatása a diákok tanulmányi előmenetelével kapcsolatban. Hivatalos adminisztrációs feladatok ellátása.

3. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják. Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, a diákönkormányzat vezetője negyedévenként a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságán keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

4. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, tájékoztató füzetten keresztül írásban, illetve elektronikus tájékoztató füzetten keresztül) tájékoztatják.

5. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg illetve választott képviselőik, tisztviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

6. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

7. A szülői szervezet fóruma az osztályonként két szülőből álló Szülői Munkaközösség. A tanév kezdetén az alakuló gyűlésen titkos szavazással elnököt és helyettest választanak.

8. A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy a szülői munkaközösség vezetőjével.

9. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola állandó munkakapcsolatban áll a következő intézményekkel:

- az intézményt fenntartó Berettyóújfalui Tankerületi Központtal.
- A tankerület általános-és középiskolaival,
- Hajdúszovát Község Önkormányzatával,
- a Hajdúszováti Óvodával
- Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúszoboszlói Tagintézményének Tankerületi Szakértői Bizottságával
- Hajdú – Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni Szakértői Bizottságával

Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:

- Kodály Zoltán Művelődési Házzal, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Hajdúszovát Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatával, Iskolaorvos, védőnői szolgálattal, Járási gyámhivatallal, Szülői munkaközösséggel, Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, helyi rendőrséggel, polgárőrséggel, a helyi társadalmi egyesületekkel, a helyi vállalkozásokkal, a helyi református egyházzal.

10. A partnerekkel való kapcsolattartás, vagy munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató és az igazgató-helyettes a felelős. az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti. a kapcsolattartás részletes módját együttműködési megállapodás, vagy egyéb egyezség szabályozza. az intézmény a fenntartójával napi kapcsolatot tart fenn az iskola (telefon, e-mail, postai le-

vezés), illetve havonta legalább egy alkalommal igazgatói értekezlet keretében beszélnek meg az aktuális feladatokat.

A munkakapcsolatok felügyeletéért, ápolásáért az igazgató és az érintett a felelős.

XI. A magasabb évfolyamra lépés feltételei, a tanulmányok alatti vizsgák

1. A tanuló év végi osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, valamint a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.
2. A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet a 2-8. évfolyamon, ha a tantervi követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
3. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból legalább az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
4. Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban javítóvizsgát tehet.
5. A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:
  - Az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól.
  - Egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott.
  - Egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja a tanuló (igazolt/igazolatlan) mulasztása. (A tanuló teljesítménye - mulasztásai/hiányzásai miatt - tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, tanítási év végén nem minősíthető.)
  - Egyéni munkarend alapján tanul.

Az egyéni munkarend alapján tanulók osztályozó vizsgát tesznek minden olyan tantárgyból, melynek tanulása alól az igazgató nem adott felmentést.

Azon tanulók, akiknek teljesítménye hiányásaik miatt a tanítási év folyamán nem volt érdemjeggyel értékelhető, a nevelőtestület határozata alapján évfolyamtól függően osztályozó vizsgát tehetnek a következő tantárgyakból:

Tantárgyak	Szóbeli	Írásbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv és irodalom	X	X	
Matematika	X	X	
Történelem	X	X	
Állampolgári ismeretek	X		
Hon- és népismeret		X	
Etika/hit és erkölcstan	X		
Környezetismeret	X	X	
Természettudomány		X	
Kémia		X	
Fizika		X	
Biológia		X	
Földrajz		X	
Első élő idegen nyelv	X	X	
Ének-zene			X
Vizuális kultúra			X
Dráma és tánc			X
Technika és tervezés			X
Digitális kultúra		X	X
Testnevelés			X
Népismeret	X	X	

A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor is osztályozóvizsgát kell tennie.

(20/2012. VIII.31. EMMI rendelet 69§) Egy vizsga napon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb 3 írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább 10, legfeljebb 30 perc pihenő időt kell biztosítani. Az intézménynek legalább 2 héttel a kitűzött első vizsgaidőpont előtt értesítenie kell az érintett tanulót.

Ha a tanuló az osztályozó vizsga eredményeként valamelyik tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a 4. pontban meghatározottak szerint javítóvizsgát tehet.

Ha a vizsgázó neki fel nem róható ok miatt nem vett részt az osztályozó vizsgán, akkor a 64. § 6. bekezdésében foglaltak szerint, az intézmény pótló vizsgát szervez a számára.

6. A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való mulasztásai miatt nem tudta teljesíteni.

XII. Az osztályozó vizsga évfolyamonkénti, tantárgyankénti követelményei

1-4. évfolyam:

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. évfolyam

A tanuló képes:

- egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra;
- előre kijelölt memoriterek elmondására;
- a magyar ábécé betűinek felismerésére, összeolvasására;
- kiejtés szerint írandó szavak, szószerkezetek, rövid mondatok – a tanuló fejlettségi szintjének megfelelő – néma és hangos olvasására;
- másolásra kötött betűkkel írott kis betűs mintáról
- a j hang helyes jelölésére a szókészletből megismert szavak körében;
- szavak írására másolással: betűtévesztés, betűcsere, betűkihagyás nélkül.

2. évfolyam

A tanuló képes:

- kérdésekre adott válaszok értelmes megfogalmazására;
- az előre kijelölt memoriterek szöveghű elmondására;
- szavak, szószerkezetek, rövid mondatok néma és hangos olvasására: legalább a szavak egyben tartásával;
- tartalmilag tisztázott és megértett szöveg felkészülés utáni felolvasására. A felolvasott szöveg mondatokra tagolására: szünnettartás, levegővétel;
- 8-10 soros, a tanulóknak ismert témájú szöveg önálló megismerésére, megértésének igazolására feladatok megoldásával;
- az ábécérend ismeretére,
- a hosszú hangok jelölésére az írásban;
- a szókészlet szavainak hibátlan lejegyzésére, tollbamondással, a kiejtéstől eltérőké másolással.
- a j hang biztos jelölésére 20 – a tanulók által gyakran használt – szótőben;
- a mondatok nagybetűvel való kezdésére, szavakra tagolására.
- a szavak elválasztására a szótagolás szabályai szerint.

- szöveg mondatokra tagolására.

3. évfolyam

A tanuló képes:

- az előre kijelölt memoriterek szöveghű, helyesen tagolt előadására;
- fél oldal terjedelmű ismeretterjesztő vagy szépirodalmi olvasmány önálló (néma) olvasására, a szövegértés bizonyítására feladatok megoldásával;
- ismert szöveg felkészülés utáni érthető, tagolt felolvasására: a szószerkezetek egyben tartásával;
- cselekvést jelentő igék, konkrét főnevek fölismerésére és szófajának megnevezésére;
- a többes szám kifejezésének fölismerésére;
- a tanult tulajdonnevek nagybetűvel való kezdésére;
- az időtartam helyes jelölésére a begyakorolt esetekben;
- a j hang helyes jelölésére a tanult szófajokban (az előző évihez viszonyítva újabb 20 szó);
- egyszerű szavak elválasztására önállóan;

4. évfolyam

A tanuló képes:

- az előre kijelölt memoriterek szöveghű előadására: törekvés az érzelmek kifejezésére, a hallgatósággal való kapcsolattartásra;
- előzetes felkészülés után: szöveghű, folyamatos, a tartalmat kifejező felolvasásra az élőbeszéd üteméhez közelítő tempóban és szabályos hanglejtéssel;
- egy oldal terjedelmű, az életkornak megfelelő szöveg önálló (néma) olvasására, a szövegértés bizonyítására egyszerű feladatok megoldásával;
- az ábécérend ismeretére;
- készség szinten megkövetelhető tevékenységekre: a hangok időtartamának jelölése a begyakorolt esetekben; a j hang betűjelének helyes megválasztása, jelölése a toldalékokban; a mondat és a tulajdonnevek tanult eseteinek nagybetűs kezdése; a múlt idő jelének helyes használata; az igekötő és az ige leírása, ha az igekötő közvetlenül a hozzá tartozó ige előtt vagy után áll; a melléknév, a számnév fokozott alakjának helyes írásmódja; a keltezés egyszerű alakjának írása; szavak elválasztása (kivéve az összetett szókat és a tulajdonnevek nehezebb eseteit);
- jártasság szinten megkövetelhető tevékenységekre: a mondatfajták megnevezése konkrét esetekben, záró írásjelük helyes megválasztása

- biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő), és nevezze meg azokat szövegben is.

MATEMATIKA

1. évfolyam

A tanuló képes:

- halmazok összehasonlítására az elemek száma szerint
- több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használatára
- számok írására, olvasására (20-as számkör)
- természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására
- matematikai jelek: +, -, =, <, > ismeretére, használatára
- összeadni, kivonni (20-as számkör)
- páros és páratlan számok megkülönböztetésére
- irányok felismerésére, megnevezésére
- növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a sorozat folytatására

2. évfolyam

A tanuló képes:

- állítások igazságtartalmának eldöntésére
- közös tulajdonság felismerésére, megnevezésére
- több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használatára
- számok írására, olvasására (100-as számkör)
- tudja jelölni a számok helyét a számegyenesen.
- számszomszédok megnevezésére
- természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására
- matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, ( ) ismeretére, használatára
- összeadni, kivonni, szorozni, osztani szóban
- szorzótábla ismeretére a száz-as számkörben
- szöveges feladat értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására számokkal.
- páros és páratlan számok megkülönböztetésére
- ismerje fel a vonalakat (egyenes, görbe)
- növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a sorozat folytatására

3. évfolyam

A tanuló képes:

- adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- 1000-es számkörben számokat írni, olvasni,
- ismerni és értelmezni a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-res számkörben,
- természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-res számkörben,
- alkalmazni a becslést és a kerekítést,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- fejben számolni száz-as számkörben,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal
- a műveletek ellenőrzésére,
- szöveges feladatokat megoldani a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv)
- növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére,
- meghatározni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolni

4. évfolyam

A tanuló képes:

- adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismerni, megnevezni a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- számokat írni, olvasni 10 000-res számkörben,
- helyesen alkalmazni a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-res számkörben,
- értelmezni a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- 2, 3, 4 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására rajzzal, színezéssel,
- természetes számokat nagyság szerint összehasonlítani 10 000-res számkörben,
- alkalmazni a becslést és a kerekítést
- tud fejben számolni száz-as számkörben,
- ismerni az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- helyesen alkalmazni a műveletvégzés sorrendjét,

- négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal írásban,
- a műveletek helyességének ellenőrzésére,
- szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés) alkalmazásával,
- helyesen használni a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
- egyenesek kölcsönös helyzetének felismerésére (metsző és párhuzamos egyenesek),
- ismerni a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc (átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között),
- létrehozni háromszöget, négyzetet, téglalapot, megnevezi jellemzőiket,
- felismerni a növekvő és csökkenő számsorozatot, tudja azokat folytatni,
- megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja

KÖRNYEZETISMERET

3. évfolyam

A tanuló képes:

- ismerni és alkalmazni az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;
- az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedni segítségnyújtást igénylő helyzetekben;
- a jeles napok, ünnepek megnevezésére, a hozzájuk fűződő hagyományok ismertetésére
- az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;
- egy természetes életközösséget bemutatni

4. évfolyam

A tanuló képes:

- ismerni és alkalmazni az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;
- az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedni segítségnyújtást igénylő helyzetekben;

- értelmezni a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében;
- az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;
- egy természetes életközösséget bemutatni;
- egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezésére, ismerni az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartást;
- Magyarország elhelyezésére a földrajzi térben, ismerni néhány fő kulturális és természeti értékét;

NÉPISMERET

1. évfolyam

- Ismerkedés régi, illetve ma élő hagyományokkal, szokásokkal: mondókák, mesék, találós kérdések, népi játékok, nyelvtörők, gyermekversek, népdalok közmondások, időjóslások
- Jellemző tárgyak, épületek, képek megfigyelése.
- A család és a rokonság életének fontos eseményei (születésnapok, ünnepek, évfordulók). Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása

2. évfolyam

- Ismerkedés régi, illetve ma élő hagyományokkal, szokásokkal: mondókák, mesék, találós kérdések, népi játékok, nyelvtörők, gyermekversek, népdalok közmondások, időjóslások
- Jellemző tárgyak, épületek, képek megfigyelése.
- A család és a rokonság életének fontos eseményei (születésnapok, ünnepek, évfordulók). Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása
- A cigány családi ház, az utca, a telep, a település jellegzetessége. A népcsoportok egymáshoz való viszonya.
- Családrajz készítése, képi beszámoló

3. évfolyam

- Személyes beszélgetések: énkép, szülők, család, rokonok - cigány megnevezések használata.
- A cigány meséken, eredetmondákon keresztül -az életkori sajátosságoknak megfelelően- betekintés az elődök történelmébe.
- A cigány népcsoport életmódja
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése
- Családtagok, rokonok megszólítása. Cigány ragadványnevek
- Híres cigányok régen és ma.
- Jelképek: zászló, himnusz

4. évfolyam

- A hagyományápolás fontosságának tudatosítása
- A cigány népcsoport életmódja
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése
- Családtagok, rokonok megszólítása. Cigány ragadványnevek
- Cigány népzene, és modern irányzatai (zenészek, hangszerek, énekesek).
- Híres cigányok régen és ma.
- Hagyományos foglalkozások bemutatása és kipróbálása (vályogtégla készítése, kosárfonás, fafaragás...)

5-6. évfolyam:

MAGYAR NYELV

5. évfolyam

- A magán- és mássalhangzók közötti különbségek megfogalmazása képzésük és hangzásuk alapján
- A zöngés és zöngétlen mássalhangzók ismerete
- Hangtörvények a hangok között, a beszédben létrejövő törvényszerűsége
- A betűrendbe sorolás szabályainak ismerete
- Az egyszerű és összetett szavak elválasztása
- Az élő beszéd tempójával megegyező folyamatos hangos olvasás
- A feldolgozott szövegek tartalmának elmondása vázlat alapján
- Hibátlan másolás, emlékezet utáni írás
- Egy-másfél oldalas elbeszélő leíró szöveg alkotása

- Rokon értelmű szavak használata a felesleges szóismétlés elkerülésére szövegalkotás-kor
- A szó és a szóelemek megkülönböztetése

6. évfolyam

- Másfél-két oldal terjedelmű elbeszélés írása jellemzéssel személyes élmény alapján
- Szavak szófajának felismerése, megnevezése szövegben (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás, igenév, viszonyzó, mondatszó)
- A szófajok helyesírására, helyes használatára vonatkozó szabályok ismerete és alkalmazása szóbeli és/vagy írásbeli nyelvhasználat során

IRODALOM

5. évfolyam

- Az epikai művek formai jellemzőinek ismerete
- A fejezet feldolgozása során megismert népköltészeti műfajok jellemzőinek felismerése
- Néhány gyakori rímfajta ismerete
- A rövid és a hosszú szótag megkülönböztetése
- Verstani alapismeretek, az időmértékes és az ütemhangsúlyos verselés közötti különbségek ismerete
- Memoriterek szöveghű ismerete, értelmező előadása, néhány találós kérdés és közmondás ismerete
- A megismert mesefajták néhány műfaji sajátosságának ismerete
- A jegyzetelés, vázlatkészítés
- A beszélő név felismerése
- Mese írása mesei motívumok felhasználásával egy-másfél oldal terjedelemben
- Az epikus művek szerkezeti elemeinek ismerete. A tetőpontok, a fordulópontok, a kitérők érzékelése
- Az alkotás műfaji jellemzőinek felismerése, más műfajoktól (pl. a mesétől) való különbségének érzékelése
- A próza és a vers közötti különbségek felismerése

- A hasonlat, a megszemélyesítés és metafora ismerete, értelmezése, hangulati hatások felismerése
- A meseszerű és a valós közötti különbség érzékelése
- Saját vélemény megfogalmazása a szereplők erkölcsi választásairól, döntéseiről, és azok megvédése érvek és a szövegből vett idézetek felhasználásával
- Az idő és a tér mozzanatainak azonosítása
- Nyelvileg és tartalmilag egyaránt jól formált elbeszélés írása leíró résszel egy-másfél oldal terjedelemben
- Alapismeretek a mítoszokról, a mítosz és a mese megkülönböztetése, alapismeretek a Bibliáról
- Különböző témájú versek értő, értelmező felolvasása a művek hangulatának érzékeltetésével
- Az olvasmányélmény megfogalmazása
- A tájleíró költemény, az életkép, a regény műfaji jellemzőinek ismerete
- Az epikai és lírai művek jellemző vonásainak ismerete: a cselekmény, a szerkezet, a zeneiség eszközei, a lírai alkotás témájának, hangnemének és hangulatának felismerése
- Művek önálló elolvasása után a cselekmény utólagos felidézése, a szereplők cselekedeteinek, jellemének, gondolatainak megértése

6. évfolyam

- A művek értő olvasása, felolvasása a párbeszéd, leíró és elbeszélő részek kifejező felolvasásával, rövid összefoglalásával
- Egyszerűbb szövegek műfaji különbségeinek érzékelése, néhány jellemző ismerete
- A jegyzetkészítés, vázlatírás alapjainak ismerete, néhány vázlatpont önálló összegyűjtése, vázlat önálló kiegészítése
- Néhány gyakori szóképzés és nyelvi alakzat ismerete, értelmezése
- Arany János: Toldi (A szereplők cselekedeteinek, jellemének, nézeteinek megértése. Néhány mondatos vélemény megfogalmazása a szereplők jelleméről, szubjektív benyomások megfogalmazása, érvelés idézetekkel alátámasztva. Elbeszélés írása jellemzéssel és/vagy leírással kb. másfél-két oldal terjedelemben)

- Gárdonyi Géza: Egri csillagok; A mű cselekményének összefüggő ismertetése, önálló vélemény alátámasztása. A cselekmény utólagos felidézése, a szereplők jellemzése, a szereplő külső és belső jellemzőinek összefoglalása. Stb.
- Alapismeretek az időmértékes verselésről és a hexameterről
- A versek témájának, hangulatának, hangnemének felismerése
- A szó szerinti és a metaforikus jelentés megkülönböztetése
- A lírai műnem sajátosságainak ismeretei
- A versekben megjelenő egyszerűbb képek és alakzatok, azok szerepének és hangulati hatásának megnevezése.

ANGOL

5. évfolyam

- Üdvözlések és elköszönés
- Az angol ábécé betűinek ismerete, kiejtése – angol szavak betűzése
- Mi ez? –What’s this? kérdés megértése és rá válasz adása kép alapján
- Angol eredetű szavak írása, tantermi eszközök, színek megnevezése és leírása
- Név és életkor kifejezése, az iskola termeinek, helyiségeinek bemutatása, az iskola bemutatása
- Melyik a kedvenc tantárgyad? – What’s your favourite subject?- tantárgyak neveinek ismerete
- Személyes névmások és a létige 'be' hosszú és rövid alakjainak ismerete, használata
- Számok ismerete: 0-100-ig
- Honnan jöttél? 'Where are you from?' kérdés megértése és válaszadás, milyen nemzetiségű vagy? – What’s your nationality?
- Hiányos szöveg kiegészítése, amely tartalmazza a tanuló nevét, életkorát, lakhelyét, iskoláját, évfolyamát, tanárának nevét és kedvenc tantárgyát, példaképét stb.
- A tanult jelzők és ellentétes párjaik, a tanult országok neveinek ismerete, leírása
- A hét napjainak megnevezése
- Érdeklődés valaki szakmája felől? – What do you do?/ Are you an actor? - rövid válaszok adása
- Kérdésalkotás a 'be' létige megfelelő alakjaival
- A tanult szakmák neveinek ismerete és leírása, a tanult ételek és italok nevei
- Az idő kifejezése – What’s the time?

- Kérdőszavas kérdések megértése, válaszadás: pl. Who's that? Where is he? When's your birthday? stb.
- Telefonszám elmondása, hónapok neveinek felsorolása.
- Helyhatározó és időhatározó prepozíciók alkalmazása: in, on, at

6. évfolyam

- Birtoklás kifejezése a 'have got' és 'has got' szerkezet alkalmazásával
- Birtokos jelzők ismerete és alkalmazása, birtokos szó szerkezet képzése 's képzővel
- A személyes névmások és a birtokos jelzők alkalmazása hiányos mondatokban
- Létige megfelelő alakjainak (am, is, are) használata
- Családtagok és rokonok angol neveinek ismerete, egy átlagos nap elmesélése
- Egyszerű jelen idő használata - állító mondatok képzése
- Tantárgyak neveinek ismerete és leírása
- Gyakoriságot kifejező szavak ismerete és alkalmazása
- Mit viselsz most? – What are you wearing? A ruházat leírása
- Egyszerű jelen idejű kérdés alkotása: A do és a does segédigék használata, valamint rövidválaszok adása, kérdőszavak alkalmazása
- Ruhák és kiegészítők neveinek ismerete
- Bemutatkozás: név, életkor, tevékenység, család, barátok, iskola, kedvenc dolgok (tévé műsor, étel stb.)
- A létige használata
- Képleírás: There is/ There are...kezdetű mondatok alkalmazása
- Képesség kifejezése a 'can' segédigével, mozgást kifejező igék ismerete
- Mi a címed? – What's your address?
- Helyhatározó prepozíciók használata: in, on, under stb.
- Ház és lakás típusok, helyiségek, bútorok, berendezések
- Mi a kedvenc ételed? – What's your favourite food?
- Mit eszel reggelire? – What do you have for breakfast?
- Egészséges és egészségtelen ételek, italok megnevezése, étkezések neveinek ismerete
- Megszámlálható és nem megszámlálható főnevek felismerése
- How many és How much kérdő kifejezések alkalmazása, Reading – What's in a sandwich?
- Mit csinálsz iskola után és hétvégén? – What do you do after school or at weekends?

- Tetszés kifejezése a 'like' igével
- Szabadidős tevékenységek megnevezése

MATEMATIKA

5. évfolyam

- Alapműveletek a természetes számok halmazán, műveli sorrend
- Négyzet, téglalap (szerkesztése) kerülete, területe
- Kocka, téglatest felszíne, térfogata
- Egyenlő nevezőjű törtek összeadása, kivonása
- Törtek osztása, szorzása természetes számmal
- Alapszerkesztések (szögmásolás, szakaszfelezés, szögfelezés, szögmérés)
- Tizedes törtek összeadása, kivonása
- Tizedes törtek szorzása, osztása természetes számmal
- Átlag kiszámítása
- Arányos következtetések
- Egész számok összeadása, kivonása

6. évfolyam

- Alapműveletek a természetes számok halmazán
- Műveleti sorrend
- Műveletek egész számokkal (szorzás és osztás)
- Műveletek tizedes törtekkel (tizedes tört szorzása osztása, tizedes törtalakú számmal)
- Háromszögek szerkesztése
- Szakaszfelező, merőleges szerkesztése
- Egyenes arányosság, fordított arányosság
- Egyszerű százalékszámításra vonatkozó feladatok
- A tengelyes tükrözés (tükörkép megszerkesztése)
- Egyszerű nyitott mondatok megoldása

TÖRTÉNELEM

5. évfolyam

- Az időszámítás (Krisztus születése előtt, után, évtized, évszázad, történelmi korszakok)
- Egyiptom (Nílus, fáraó, piramis, az egyiptomi társadalom)
- Spárta (Peloponnészoszi-félsziget, a spártai nevelés jellemzői)
- Az ókori Hellász öröksége (Athén, Istenek, sport és vallás)
- Történelmi jelképek és az idő mérése
- Görög-perzsa háborúk (Kr. e. 480 és Kr. e. 490, Dareiosz, Xerxész, Miltiádész, Leonidasz, Marathón, Thermephülé, Szalamisz, falanx, hoplita)
- Nagy Sándor birodalma (Nagy Sándor, Alexandria, makedón falanx, a Makedón Birodalom kiterjedése)
- Róma alapítása (Romulus és Remus története, Kr. e. 753, Itália, Róma)
- Patriciusok és plebejusok küzdelme a köztársaság korában
- Pun háborúk (Kathago, Hannibal, provincia)
- A köztársaság gondjai (gladiátor, Spartacus, Kr. e. 1. század)
- A császárság (Julius Caesar, Kr. e. 44, szenátus, Brutus, Augustus, a légiók)
- A Római Birodalom (limes, provincia, római örökségek, Borostyánkőút)
- Róma bukása (a birodalom kettészakadása, hunok, Kr. e. 476)
- Az uráli őshaza
- Élet a sztyeppén (nomád állattartás, jurta, Volga és Káma folyók, nagycsalád, nemzetiség, törzs)
- A vérszerződés (7 törzs neve, Álmos, Árpád, könnyűlovas harcmódor, kézműipar)
- Honfoglalás (Etelköz, 895-900, Vereckei-hágó, gyepű, besenyő támadás)
- Élet a kolostorban
- Élet a középkori városban
- Kereszteslovagok világa
- Történetek a magyarok eredetéről
- Honfoglalás és kalandozások
- Szent István keresztény államalapítása
- Árpád – házi királyportré
- Árpád – kori szentek
- Árpád – kori győztes harcok és csaták
- Magyarország koronázási jelvényei

6. évfolyam

- Európa új arca (az ókori államok pusztulása)
- Az uradalom
- Középkori keresztény egyház a nyugati keresztény császárság
- Lovagok és keresztes hadjáratok, élet a középkori városokban
- A kalandozások
- A keresztény magyar állam megalapítása
- Szent László és Könyves Kálmán
- II. András Aranybullája
- A tatárjárás, a második honalapítás
- Károly országa
- (Nagy) Lajos
- Luxemburgi Zsigmond
- Hunyadi János, a törökverő
- Hunyadi Mátyás
- Dózsa parasztháborúja, a mohácsi vész (1526)
- Fölfedezők és hódítók (Kolombusz Kristóf, 1492, Magellán)
- Reformáció és ellenreformáció (Luther Márton, 1517, Kálvin János)
- Forradalom Angliában (1640, Cromwell, parlament, alkotmányos királyság)
- A Napkirály udvarában (XIV. Lajos)
- Nagy Péter cár Oroszországa
- Az ország három részre szakadása (Szapolyai János, Habsburg Ferdinánd, 1541, hódoltság, Erdélyi Fejedelemség, (Fráter György), a királyi Magyarország és a hódoltság
- Bocskai-szabadságharc, Habsburg-ellenes harcok (Zrínyi Miklós, téli hadjárat 1663/64, Wesselényi-összeesküvés, Thököly Imre), a török kiűzése Magyarországról
- Rákóczi-szabadságharc

TERMÉSZETTUDOMÁNY

5. évfolyam

- Gyümölcsök, zöldségek és károsítói (szilvafa, almafa, szőlő, paprika, paradicsom, sárgarépa, petrezselyem, fejes káposzta és egyéb káposztafélék, vöröshagyma, fokhagyma, a májusi cserebogár és fejlődése)
- Változások a környezetünkben (a hőmérséklet és mérése, hőtágulás, a hó terjedése, jég, víz, gőz, miért láthatjuk a tárgyakat, a színek színei)
- Tájékozódás a térképen és a természetben (domborzat és vizek ábrázolása térképen, miért fordul el az iránytű)
- Az időjárás és az éghajlat (napsugárzás, hőmérséklet, szél, csapadék, hazánk éghajlatának jellemzői)
- Folyóvizek és tavak világa (folyadékok tulajdonságai, a folyók útja, mennyi víz van a folyókban?, a tavak, a tiszta víz mindannyiunk számára kincs)
- A felszín változása (vulkánok és földrengések, a hegységek keletkezése, aprózódás, a szél felszínformáló munkája, a folyók felszínalakító tevékenysége, víz, jég munkája a hegységekben, síkságok, az ember környezetalkító tevékenysége, legértékesebb természeti erőforrásunk a talaj)
- Háziállatok (házisertés, szarvasmarha, háziló, házityúk, pulyka, házikacsa, házilúd, háziméh)
- Ház körül élő állatok (házikutya, házimacska, házi egér, vándorpatkány, fecske, házi veréb, házi légy, madárvédelem)
- Testfelépítésünk, életműködéseink (kültakaró feladata, bőrünk egészségének védelme, a mozgásszervrendszer felépítése, egészséges fejlődésének feltétele, a vérkeringés feladata, légzőszervrendszer működése, táplálkozás, emésztés, kiválasztás, egészséges táplálkozás, az idegrendszer és az érzékszervek alapműködései, az ember szaporodása)

6. évfolyam

- Az erdő élete (hazánk erdői, tölgy, bükk, erdei fenyő, gombák az erdőben, cserjék és a gyepszint virágos növényei, virágtalan növények az erdőben, szarvas, őz, vaddisznó, róka, sün, mókus, harkályok, énekes és ragadozó madarak az erdőben, ízeltlábú állatok az erdőben, élet az erdő talajában és az avarban)

- A Föld bolygó (kontinensek partvonala, tájékozódás a földgömbön, hosszúsági és szélességi körök, a Föld forgása és keringése a Nap körül)
- A Föld éghajlata (éghajlati övezetek kialakulása, a Föld éghajlatát alakító tényezők, mediterrán, óceáni, kontinentális, hegyvidéki éghajlat jellemzői)
- Nekem szülőhazám (hazánk Magyarország, a Kárpátok ölelésében, az Alföld folyója a Tisza, hazánk éléstára, Kisalföld, dombvidék a Dunántúlon, hazánk nyugati peremvidéke, Dunántúli-középhegység természeti viszonya és gazdasági élete, Északi-középhegység, hazánk fővárosa Budapest)
- Vizek és vízpartok élővilága (lágyszárú növények a vízben és vízparton, ligeterdők és vízparti fák, orvosi pióca, folyami rák, csigák, kagylók, ízeltlábú állatok a vízben és a vízparton, hazai vizek halai, békái, vízisikló, mocsári teknős)
- Füves területek élővilága (rétek típusai, nedves rétek növényei, füves területek ízeltlábú állatai, fűrgye gyík, vakond, mezei nyúl és füves területek rágcsáló kisemlősei, füves területek ragadozó madarai)

DIGITÁLIS KULTÚRA

5. évfolyam

- Az informatika alapjai [ismerje az informatika alapfogalmait (információ, jelek, adatok), tudjon adott szöveget morze-jelekkel és titkosírással leírni, ismerje a számítógép főbb részeit (hardver), legyen tisztában a szoftverek típusaival (felhasználói program, operációs rendszer, fordító program)].
- Dokumentumkészítés (használgjon rajzprogramot, tudjon minta alapján rajzokat készíteni egyenes- és görbe vonal, szabályos alakzatok, egyéb eszközök segítségével, tudjon a rajzra feliratot tenni, tudja használni a másolás – beillesztés műveletet, képes legyen átalakítani rajzot nyújtás-döntés és forgatás – tükrözés segítségével.)
- Készítsen animációt

6. évfolyam

- Szövegszerkesztés (ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, ismerje az alapvető karakter és bekezdésformázásokat, tudjon képet elhelyezni a szövegben, biztosan használjon egy szövegszerkesztő programot.)

- Infokommunikáció (ismerje a hálózat alapfogalmait, tudjon keresni kulcsszó segítségével az interneten, az adott információt tudja feldolgozni, képes legyen elektronikus levelet írni és hozzá állományokat csatolni.)
- Algoritmusok (képes legyen egyszerű problémákat felvázolni, tájékozódjon jól a térben, ismerje meg az Imagine Logo környezet utasításait, tudjon egyszerű ábrákat rajzolni és kiszínezni algoritmus segítségével, ismerje az ismétléses utasítást és a Teljes Teknőc Tételt.)

7-8. évfolyam:

MAGYAR NYELV

7. évfolyam

- A megértést biztosító hangos és néma olvasás, szöveghű folyamatos felolvasás
- A mondatfajták biztos megkülönböztetése
- Az egyszerű mondat szótani, mondattani elemzése
- A mondatrészek megnevezése
- A tanult és helyesírási szabályok megfelelő alkalmazása
- Az egyszerű mondatok leírásakor a mondatvégi és a mondatközi írásjelek helyes használata
- A tanulmányok során előforduló tulajdonnevek, a belőlük képzett melléknevek helyesírásának ismerete és megfelelő alkalmazása
- Olvasható, esztétikus írás Rendezett, egyéni íráskép

8. évfolyam

- Alárendelő és mellérendelő mondatok felismerése, megnevezése
- Összetett mondatok elemzése egyszerűbb esetekben
- Az alárendelő és a mellérendelő szavak megkülönböztetése
- Az alárendelő és mellérendelő összetett mondatok mondatvégi írásjelének helyes használata
- Az egyenes (szó szerinti) idézet helyesírása
- A begyakorolt alárendelő és mellérendelő összetett szavak helyesírása
- Jól olvasható esztétikus írás

- Tájékozottság a magyar nyelv eredetéről, helyéről a világ nyelvei között
- A köznyelv, a tanult szaknyelv, a társalgás és a szleng szókészletében meglévő eltérések felismerése és a kommunikációs helyzetnek megfelelő használatuk
- A gyakrabban használt, a mindennapi életéhez kapcsolódó hivatalos iratok jellemzőinek ismerete

IRODALOM

7. évfolyam

- Tájékozottság a magyar romantika sajátosságairól
- Műismeret, elemi ismeretek Kölcsey Vörösmarty, Petőfi és Arany költészetéről
- A jegyzetkészítés ismerete
- Olvasható és esztétikus írásmód
- Memoriterek szöveghű, kifejező előadása ((Kölcsey: Himnusz, Huszt, Vörösmarty: Szózat, Petőfi: Reszket a bokor, mert..., Szeptember végén
- Műismeret: Janus Pannonius, Balassi Bálint, Arany János, Jókai Mór munkássága
- Szépirodalmi szövegek lehetséges jelentéseinek megértése, a művek értelmezésének önálló összefoglalása
- A szövegben ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és megértése
- Elbeszélés leírással kb. két oldal terjedelemben
- Olvasható, esztétikus írásmód
- Néhány szerelmi témájú lírai mű ismerete
- Néhány gyakori szókép, alakzat, verselési mód ismerete
- Műismeret: Mikszáth Kálmán írói munkássága
- Változatos műfajú prózai művek ismerete
- Alapismeretek a prózai műfajok sajátosságairól
- A művek értelmezésének önálló összefoglalása írásban és szóban
- A drámai műnem sajátosságainak és a komédia műfaji jellemzőinek ismerete
- A helyzet- és jellemkomikum szerepének ismerete
- A testbeszéd, az arcjáték néhány jelének ismerete, értelmezése
- Egy – másfél oldal terjedelmű ismeretterjesztő szöveg kellő tempójú, a megértést biztosító olvasása, felolvasása
- Néhány ismeretterjesztő szöveg, és azok műfaji jellemzőinek ismerete

8. évfolyam

- Néhány stílusirányzat, korstílus ismerete
- Tájékozottság a Nyugat folyóiratról, nemzedékeinek sajátosságairól. (Ady Endre, Móricz Zsigmond, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula, József Attila, Radnóti Miklós, munkásságának ismerete)
- Fogalmazás írására másfél-két oldal terjedelemben a fejezetben megismert író, költő munkásságáról vagy költészetének egy jellemző témájáról
- Memoriterek szöveghű előadása (legalább négy vers)
- Tamási Áron munkássága
- Az epikai művek idő- és cselekményszerkezetének ismerete
- A kompozíciós egység felismerése és értelmezése
- Fogalmazás írása két-három oldal terjedelemben
- Kertész Imre munkássága
- Szituációk és instrukciók értelmezése, felismerése
- Az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékelése, ismerete
- A fantasztikus irodalom fő jellemzőinek ismerete
- Alapismeretek a némafilm fő jellegzetességeiről
- A testbeszéd, az arcjáték néhány jelének ismerete
- Alapismeretek a drámai szerkezet, a monológ, a dialógus, a tragédia műfaji jellemzőiről
- Az epikai és drámai történetmegjelenítés különbségeinek ismerete

ANGOL

7. évfolyam

- Mi a címed? – What's your address? Helyhatározó prepozíciók használata: in, on, under stb.
- Képleírás: There is/ There are szerkezet használata
- Ház és lakás típusok, helyiségek, bútorok, berendezések neveinek ismerete
- Mi a kedvenc ételed? – What's your favourite food?
- Mit eszel reggelire? – What do you have for breakfast?
- Egészséges és egészségtelen ételek, italok megnevezése, étkezések neveinek ismerete

- Megszámlálható és nem megszámlálható főnevek felismerése. A There is/ There are kifejezések alkalmazása megszámlálható és nem megszámlálható főnevek előtt
- How many és How much kérdő kifejezések alkalmazása
- Mit csinálsz iskola után és hétvégén? – What do you do after school or at weekends?
- Az egyszerű jelen idő használata: kijelentés, tagadás, kérdés
- A like kifejezés használata
- Szabadidős tevékenységek, hobbik megnevezése
- Kérés kifejezése – Can I...? kifejezéssel
- Folyamatos jelen idő használata – állító, tagadó és kérdő mondatokban
- A tanult igék folyamatos alakjai
- A tantárgyak neveinek ismerete
- Iskolával és tanulással kapcsolatos tevékenységek kifejezése
- Szándék, akarat kifejezése - How about? – Mit szólnál, ha..?
- A 'be' ige múlt idejű alakjai, múlt idejű időhatározók ismerete
- A birtokos jelzők ismerete
- Jellemezd magad külső megjelenésed alapján! – What do you look like? Képleírás – What does he look like? Testrészek és jelzőik ismerete
- A have ige múlt idejű alakjai
- Milyen az időjárás? What's the weather like? - az időjárás jelzőinek ismerete
- Hogyan telt a szünidő? - How was your holiday?
- A szabályos igék múlt idejű alakjai
- Egyszerű múlt idejű mondatok képzése
- Kiránduló- és szálláshelyek megnevezése

8. évfolyam

- Szándék, akarat kifejezése   How about? – Mit szólnál, ha..?
- Folyamatos jelen idő felismerése, használata, a 'be' ige múlt idejű alakjainak ismerete
- Sportok és szabadidős tevékenységek megnevezése
- Múlt idejű időhatározók felsorolása, a birtokos jelzők ismerete és alkalmazása
- Jellemezd magad külső megjelenésed alapján! – What do you look like?
- Képleírás – What does he look like? Mit viselsz? – What are you wearing?
- A 'have' ige múlt idejű alakjai
- Testrészek és jelzőik megnevezése, ruhák és kiegészítők neveinek ismerete

- Milyen az időjárás? - What's the weather like? Hogyan telt a szünidő? - How was your holiday? Az időjárás és az időtöltés jelzőinek ismerete
- A szabályos igék múlt idejű alakjai, egyszerű múlt idejű állító mondatok képzése
- Kiránduló- és szálláshelyek megnevezése
- Betegségek és tüneteik megnevezése
- A rendhagyó igék múlt ideje, egyszerű múlt idejű állító és tagadó mondatok képzése, rendhagyó igék és múlt idejű alakjaik
- Bemutatkozás: név, életkor, tevékenység, család, barátok, iskola, kedvenc dolgok (tévé műsor, étel stb.)
- Képleírás – What can you see in the picture?
- Az egyszerű jelen, egyszerű múlt és folyamatos jelen idő felismerése, a megfelelő igealakok alkalmazása „lyukas mondatban”
- Megszámlálható és nem megszámlálható főnevek felismerése
- Az egyszerű és folyamatos jelen idő megkülönböztetése, megfelelő alkalmazása
- Sportok és sporteszközök megnevezése
- Gyakoriságot és rendszerességet kifejező szavak
- Mit csináltál tegnap? - What did you do yesterday?
- Évszámok kifejezése, egyszerű múlt idő használata
- Prepozíciók használata: on, in, at
- Szükségesség kifejezése a must/ mustn't kifejezésekkel
- Közlekedési eszközök neveinek ismerete
- Napok, hónapok, évszakok neveinek ismerete, számok: 0-2000
- Rendhagyó igék múlt ideje
- Tájékozódás település térképen – Where is? Hol van? / Van-e? Is there a...?
- Útbaigazítás, települések, épületek, intézmények megnevezése
- Felszólító mondatok alkotása

TÖRTÉNELEM, ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

7. évfolyam

- Nemzet születik. Az Amerikai Egyesült Államok
- A felvilágosodás (a felvilágosodás eszméi, 3 rend, rendi gyűlés)

- A francia forradalom, alkotmányos királyságtól a terrorig (jakobinus, Robespierre, girondista, jakobinus diktatúra), Napóleon (diktátor, Napóleon hatalomra jutása, napóleoni harcok, 1813: lipcsei csata, 1815: Waterloo)
- Ipari forradalom, társadalmi változások
- Hazánk a Habsburg Birodalomban Mária Terézia (zsellér, úrbérrendelet, kettős vámrendszer, oktatási rendelet, felvilágosult önkényuralom), II. József (türelmi rendelet, jobbágyrendelet, Martinovics összeesküvése)
- Magyarország a napóleoni háborúkban
- A reformkor hajnalán (országgyűlésről, ősiség törvénye, Széchenyi István, Hitel), az első reformországgyűlés (1832/36, Wesselényi Miklós, a magyar nyelv ügye, Kossuth Lajos, Deák Ferenc), Kossuth és Széchenyi, 1840-es évek
- A forradalom kezdete (Batthyány Lajos, első felelős magyar kormány tagjai), Szabadságharc
- Önkényuralom és ellenállás (13 aradi vértanú, 1849. október 6. passzív ellenállás)
- Olasz és német egység (Bismarck, Garibaldi, 1870)
- Polgárháború Észak-Amerikában (észak és dél jellemzése, farmergazdálkodás, ültetvény, 1861-1865, rabszolga felszabadítás, Abraham Lincoln)
- Az osztrák-magyar kiegyezés
- A dualizmus rendszere
- A Millennium 1896, és a „boldog békeidők”
- Az I. világháború
- Magyarország a háborúban (Tisza István, Isonzó, IV. Károly, 1918, fegyverszünet)

8. évfolyam

- Békeszerződések (Versailles-i békék, az OMM megsemmisülése, Népszövetség), politikai és társadalmi küzdelmek (A Habsburg Birodalom sorsa!). Új államok születése
- Nagy gazdasági válság
- A náciizmus Németországban
- A sztálini Szovjetunió
- Útban a második világháború felé (Berlin-Róma tengely, 1936, háborús tömbök kialakulása, 1936: spanyol polgárháború, 1938: Ausztria elfoglalása)
- Az őszirózsás forradalom a Tanácsköztársaság létrejötté. A Tanácskormány harcai és bukása (proletárdiktatúra, északi hadjárat)

- A Horthy-korszak kezdete, A trianoni béke, A Bethleni konszolidáció, Gazdasági válság Magyarországon, A Gömbös-kormány, Hazánk külpolitikája a Horthy-korszakban
- A második világháború
- Magyarország a második világháborúban
- Földünk a második világháború után, Kommunista diktatúrák
- A keleti tömb felbomlása (1989, FÁK,)
- Európai integráció (Marshall-terv, Európai Unió, integráció, schengeni egyezmény)
- Hazánk a háború után (Rákosi Mátyás, infláció, jegyrendszer, ÁVÓ, államosítás, 1947, párttisztogatás, munka-és internálótáborok létrehozása,)
- Forradalom és szabadságharc, 1956. (1956. október 23., Nagy Imre, Kádár János)
- A Kádár-korszak (MSZMP, munkásőrség, kemény diktatúra, a mezőgazdaság fejlesztése, puha diktatúra, a magyar dolgozók helyzete a Kádár-korszakban)

MATEMATIKA

7. évfolyam

- Műveletek racionális számokkal
- Százalékszámítás (alap, százalékláb, százaléktérték)
- Következtetési feladatok
- Egyenes arányosság, fordított arányosság
- Geometria transzformációk (tulajdonság, szerkesztés)
- Tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés
- Eltolás
- Háromszög szerkesztése, tulajdonságai
- Az egyenes hasáb hálózata, felszíne, térfogata
- A négyszögek csoportosítása
- Mértékegységek átváltása

8. évfolyam

- Műveletek racionális számokkal
- Százalékszámítás (alap, százalékláb, százaléktérték)

- Szöveges feladatok fordított és egyenes arányosságra
- Algebrai kifejezések helyettesítési értéke
- Egyszerű egyenlet megoldása
- Sokszögek kerület, területe (kiemelve: háromszög, paralelogramma, trapéz)
- A hasáb hálózata, felszíne, térfogata
- Hasonló alakzatok szerkesztése (kicsinyítés, nagyítás)
- Mértékegységek átváltása

FIZIKA

7. évfolyam

- Az energia fogalma és fajtái
- Mozgás, elmozdulás, nyugalom fogalma
- Az egyenletes mozgás, a sebesség fogalma, számítása, jele, mértékegysége $s = v \cdot t$
- Az átlagsebesség számítása
- Az erőhatás, az erő fogalma, jele, számítása, mértékegysége, mérése
- Newton törvényei
- A gravitációs kölcsönhatás
- A munka fogalma, jele, számítása, mértékegysége
- A hatásfok, a teljesítmény fogalma
- A nyomás, fogalma, jele, számítása, mértékegysége
- A hő terjedése, a hőtágulás
- Halmazállapot változások

8. évfolyam

- Elektromosság:
  - az elektromos töltés fogalma, jele, mértékegysége
  - az elektromos áram fogalma, jele, mértékegysége, kiszámítása (vezetők, szigetelők)
  - az elektromos áramkör
  - a feszültség fogalma, jele, mértékegysége, kiszámítása
  - az elektromos ellenállás fogalma, jele, mértékegysége, Ohm törvénye

- fogyasztók kapcsolása soros kapcsolás, párhuzamos kapcsolás
  - az elektromos áram hatásai kiemelve az élettani hatást a váltakozó áram hatásai (fogalma)
- Fénytan:
- a fény visszaverődése (síktükör, domború tükör, felhasználásuk)
  - a fény törése
  - a fénytani lencsék: a szem, a szemüveg

BIOLÓGIA

7. évfolyam

- Távoli tájak életközösségei (a trópusi esőerdők növényei, a dél-amerikai esőerdők állatai, szavannák növényei, szavannák állatai, sivatagok élővilága, mediterrán tájak élővilága, forró övezet termesztett növényei)
- A mérsékelt, a hideg övezet, a hegyvidékek és a tengerek élővilága (mérsékelt övezet termesztett növényei, füves pusztáinak élővilága, a tajga növényei és állatai, a tundra élővilága, Közép-Európa magashegységeinek élővilága, sarkvidéki, partközeli tengerek, nyílt tengerek élővilága)
- Az élővilág általános jellemzése (bioszféra fogalma, élőlények tűrőképessége, élettelen környezeti tényezők és hatásuk az élőlényekre, életközösségek jellemzői, élő környezeti tényezők, táplálkozási kapcsolatok, anyagforgalom az életközösségekben, természetes, mesterséges életközösségek, az ember hatása a bioszférára, a levegő, a víz és a talaj szennyezése, globális környezeti problémák)
- Élőlények rendszerezése (ősi kezdetleges sejtmagvasok, vírusok, valódi sejtmagvas egysejtűek országa, moszatok, zuzmók, mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők törzse, gombák országa, szivacsok, csalánozók, férgek, puhatestűek, ízeltlábúak, gerincesek törzse, halak, kételtűek, hüllők, madarak, emlősök osztálya)

8. évfolyam

- Testfelépítés (hogyan épül fel a testünk?, miből épül fel a testünk?, vitaminok, testünk szövetei, testünk váza, hogyan mozgunk?, mozgási rendellenességek, testünk kultakárója, bőrünk egészsége)

- Szervezetünk anyagcseréje (a táplálkozás szervrendszere, az emésztés és problémái, a légzés, légzőszervi betegségek, a vér és útja testünkben, vérkeringés betegségei, kiválasztás, kiválasztó szervek betegségei)
- Szabályozás (a látás, bőrérzékelés, hallás, szaglás, ízlelés, a feltételes és feltétlen reflex, idegi szabályozás problémái, hormonális szabályozás és zavarai)
- Szaporodás (az ember szaporodási szervrendszere és szaporodása, az ember életszakaszai, a szaporodás egészségtana)

KÉMIA

7. évfolyam

- Anyagismeret a víz és a levegő tulajdonságai, szennyezése, védelme
- Az atom szerkezete
- A vegyjel jelentése, egy molnyi mennyiség fogalma
- A felsorolt kémiai reakciók fogalma: kémiai reakció, egyesülés, bomlás, exoterm, sav-bázis reakció, redoxi reakció
- Mit nevezünk: atomnak, molekulának?
- Az anyagok csoportosítása, képlete: (elem, vegyület, keverék, oldat)
- Az ionok keletkezése
- Sav, lúg (bázis) fogalma, kémhatása
- Mol tömeg számítása

8. évfolyam

- A 7 osztályban felsorolt követelmények
- Egy tetszőleges sav tulajdonságai: (javasolt: sósav, szénsav, kénsav)
- A nátrium – hidroxid tulajdonságai
- Sav – bázis reakció, közömbösítés
- A fémek általános tulajdonságai (az alumínium, a vas)
- Építőanyagok: mészegetés, mészoltás, megkötés
- Energia források (felsorolás, jellemzés)
- A tápanyagok (felsorolás, jellemzés)
- Háztartási vegyszerek

FÖLDRAJZ

7. évfolyam

- A Föld története
- Kontinensek, nevezetes szélességi körök, óceánok felismerése vaktérképen
- A földtörténeti időszakok és jellemzőik: élővilág, kőzetek, kontinensek helyzete és hegységképződés
- Afrika földrajzi helyzete, határai, tájai, éghajlati területei, lakossága és társadalmi problémái. Afrika éghajlata, élővilága és mezőgazdasága. Afrika országai: Egyiptom és a Dél-Afrikai Köztársaság, a Szahara kietlen vidéke, legbővizűbb folyója
- Ausztrália és Óceánia földrajzi helyzete és határai. Tájai, éghajlata, élővilága, lakossága és nagyobb települései. A tűz és jég birodalma: Új-Zéland
- A Sarkvidékek (az Északi-sarkvidék és a Déli-sarkvidék helyzete, éghajlata, élővilága, a tundra éghajlat jellemzése és földrajzi elhelyezkedése)
- Amerika helyzete, határai. Szigetek, félszigetek, öblök és tengerek, óceánok felismerése vaktérképen. Amerika lakossága. Amerika tájai: ösföldek, röghegységek, lánc-hegységek és síkságok, országai: az Amerikai Egyesült Államok és Mexikó
- Ázsia földrajzi helyzete, határai, tájai, éghajlati területei, monszunvidékek Ázsiában. Az olaj birodalma: Dél-Nyugat Ázsia országai, India, Kína, Japán – elhelyezkedése, népessége, gazdasága

8. évfolyam

- Kontinensek, nevezetes szélességi körök, óceánok felismerése vaktérképen.
- Európa természetföldrajzi határai, vízfolyásai, tavai, hegységei, síkságai. Európa országainak csoportosítása földrajzi helyzet szerint: Észak-Európa, Nyugat-Európa, Dél-Európa, Közép-Európa, Kelet-Európa országai. Balti-országok, a volt jugoszláv tagállamok, törpeállamok Európában. Kelet-Európa, két kontinens országa: Oroszország. Jellemző adatai, földrajzi helyzete, határai, természetföldrajzi sajátosságok. A felszín kialakulása és a bányakincs-vagyon közötti összefüggések, az ország bányászata, energiagazdasága.
- Az újból egyesített ország: Németország. A jól működő mezőgazdaság jellemzői, a keleti és nyugati országrész közötti különbségek magyarázata, a világszínvonalon termelő német ipar jellemzői.

- Európa legmagasabb hegysége: az Alpok földrajzi helyzete, kialakulása, felszínének jellemzése, legmagasabb csúcsai.
- Hazánk nyugati szomszédja: Ausztria; a fejlett mezőgazdaság jellemzői – a fejlett kisparaszti gazdaságok, az alpi tehenészet megjelenése Ausztriában.
- Hegykoszorú Európa közepén: a Kárpátok földrajzi helyzete, kialakulása, felszínének jellemzése, a vulkanizmus megjelenése a Kárpátokban, legmagasabb csúcsai. A hegység éghajlatának jellemzése.
- A Kárpát-medence földrajzi helyzete, határai, országai. A Kárpát-medence kialakulása, felszíne, a suvadás fogalmának kialakítása, a táj éghajlata, a medencejelleg érvényesülése az éghajlatban. A közös anyanyelv, kultúra és történelmi múlt a Kárpát-medencében. Magyar néprajzi csoportok és tájak elhelyezkedése a Kárpát-medencében.
- Magyarország földrajzi helyzete, határai, jellemző adatok. Az egyes határszakaszok jellemzői: schengeni övezet – schengeni határ. Hazánk nagy tájai, veszélyeztetett természeti erőforrásaink: a felszín alatti és a felszíni vizeink. Hazánk fő folyói: a Duna és a Tisza. A természeti viszonyok és a növénytakaró közötti összefüggés. Hazánk természetes növénytakarójának és állatvilágának jellemzése. Fontos természeti erőforrásaink: az ásványi nyersanyagok, Magyarország ipara. Hazánk iparának néhány jellemzője az elmúlt néhány évtizedben, az ipari parkok, mint az ipari termelés új helyszínei.
- Kedvező természeti adottságok – a fejlesztésre szoruló mezőgazdaság. Miért fontos számunkra a mezőgazdaság? A mezőgazdaság telepítő tényezői, a természeti viszonyok és a mezőgazdaság kapcsolata általában és konkrét hazai példákon keresztül. Hazánk vezető gazdasági ága: a szolgáltatás. Hazánk közlekedésének főbb jellemzői: vasúti, közúti, légi és vízi közlekedésünk. A kereskedelem ágazatai.
- Magyarország és az Európai Unió. Mit hozott számunkra az uniós csatlakozás? A vámmentes kereskedelem, a munkalehetőségek, a hazai oktatás és az uniós törekvések. Az euró zónához kapcsolódás folyamata, dilemmák.
- Magyarország nagytájai. Földrajzi, helyzetük, növény- és élőviláguk, éghajlatuk, védett természeti értékeik, Magyarország megyéi és régiói.

DIGITÁLIS KULTÚRA

7. évfolyam

- Jelek és adatok (ismerje a számítógép logikai felépítését, tegyen különbséget analóg és digitális jel között, biztosan váltsa át a számokat kettes számrendszerbe, ismerje a fájlkezelők funkcióit, gyakorlatban alkalmazza a létrehozás, másolás, áthelyezés, átnevezés és törlés műveletet állományokon, ismerje a tömörítési eljárásokat).
- Infokommunikáció (ismerje a tematikus és kulcsszavas keresők működését, biztosan és gyorsan keressen kulcsszavas keresővel az interneten, ismerje az elektronikus könyvtár funkcióit, legyen tisztában a mobilkommunikációs alapfogalmakkal).
- Prezentáció (tudjon megfelelően prezentációt készíteni adott témában forrásállományok segítségével, alkalmazza a prezentációban az adott program adta lehetőségeket (áttűnés, animációk, hangok, videók beszúrása).
- Algoritmusok (írott szöveg alapján ismerje fel a problémát és tudjon a megoldásra algoritmust készíteni, használja készség szinten az Imagine Logo környezetet, tudjon eljárást készíteni, használjon változókat és paramétereket, ismerje az egyszerű és összetett adattípusokat).

8. évfolyam

- Szövegszerkesztés [ismerje a formázásokat (karakter, bekezdés, oldal), tudjon minta alapján, forrásállomány segítségével szöveges dokumentumot készíteni, alkalmazzon felsorolást, számozást, képek beszúrását és átalakítását, tudjon platform függetlenül szövegszerkesztőt használni, ismerje a különböző dokumentum formátumokat, és tudjon PDF-be konvertálni.]
- Weblapszerkesztés (ismerje a weblapkészítés szabályait és lépéseit, alkalmazza a netikettet és tartsa tiszteletben a szerzői jogokat, tudjon használni platform független web szerkesztő programot, minta alapján képes legyen 3-4 oldalas weblap elkészítésére forrásállományok segítségével.
- Táblázatkezelés (ismerje a táblázatkezelő funkcióit, tudjon platform független táblázatkezelőt használni, képes legyen adatok rögzítésére, formázásra, tudjon egyszerű képleteket és függvényeket használni, képes legyen diagramot készíteni a megadott összefüggésekből).

NÉPISMERET

5. évfolyam

- Családfa összeállítása. Generációk együttélése.
- Családban űzött foglalkozások a múltban
- Őshaza elhagyása. Vándorlás, letelepedés. Tájékozódás Magyarország és India térképén. Felszíni formák, vizek, városok, emberek
- Mesemondási szokások, híres mesemondók és meseírók.
- Hazai cigány népviseletek:

6. évfolyam

- A család szokásrendszere, időbeosztása, iskolázottsága
- A magyar és a cigány szokások összehasonlítása.
- Tánc típusok: szóló, páros, botoló.
- Hazai és külföldi cigány népdalok, néptáncok megismerése.
- Még élő hiedelmek, babonák születéssel, keresztelessel, házasságkötéssel, halállal kapcsolatosan
- A legjellemzőbb férfi és női öltözék tartozékainak megnevezése

7. évfolyam

- A régi cigányházak jellemzői (építőanyag, alaprajz, berendezés).
- A cigány népdalok, balladák témáinak megfigyelése: történelmi, hősi, mitikus, ünnepekhez, szokásokhoz kapcsolódó, mindennapokról szóló.
- Hazai és külföldi cigány népdalok, néptáncok megismerése.

8. évfolyam

- Cigányokról szóló alkotások a magyar irodalomban.
- Szabadidő eltöltése. Egészséges életmód (étkezés, mozgás, sportolás).
- Európai történelmi atlasz tanulmányozása, a cigányok vándorlásának nyomon követése. Az útvonal kézzel történő megrajzolása.
- A tanult országok, ismertebb települések megkeresése a térképen
- Hazai és külföldi cigány népdalok, néptáncok megismerése.
- Továbbtanulási tervek

XIII. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével. Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő beterjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell. Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

A jogszabályok számos jogkört biztosítanak a diákönkormányzatnak (DÖK) ezáltal a tanulóknak. Ezek hat csoportba sorolhatók.

Döntési jog:

A DÖK a nevelőtestület véleményének kikérésével szabadon dönthet az alábbi kérdésekben:

- saját működéséről (DÖK SZMSZ),
- tisztségviselőinek megválasztásáról,
- anyagi eszközeinek felhasználásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról (diáknapi)
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

Egyetértési jog („Vétójog”):

A DÖK egyetértése nélkül az alábbi kérdésekben nem hozható döntés:

- az iskolai SZMSZ-ben a tanulókra vonatkozó valamennyi kérdésben;
- szociális juttatások elveinek meghatározásakor
- az iskolai Házirend valamennyi pontjában;
- ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználása elveinek meghatározásakor;
- első tanítási óra max. 45 perccel korábban történő megkezdése (legkorábban 7:15);

Véleményezési jog:

Véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben,

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,

- az iskolai sportkör – a munkaterv részét képező – szakmai programjának megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben,
- iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről, az iskola házirendjében szabályozott módon,
- az intézményi munkaterv a tanulókat érintő programjaiban,
- választható tantárgyak tájékoztatóját,
- fegyelmi eljárás során.

A DÖK véleményét a döntéshozó nem köteles figyelembe venni.

Tanácskozási jog:

A DÖK képviselője részt vehet tanácskozásokon, és beleszólhat a vitába (pl. nevelőtestületi ülésen).

Javaslattevési jog:

A tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülői munkaközösség képviselői, illetve diák-önkormányzati képviselői útján javasolhatják.

A DÖK javaslatot tehet a tanulókat érintő valamennyi kérdésben, erre az igazgatónak vagy a nevelőtestületnek 30 napon belül érdemben reagálnia kell.

Egyéb, szerzett jogok

A DÖK a felsoroltakon kívül egyéb, jogszabályban lefektetett jogokkal is rendelkezik. Ilyenek például: szövetséget létesíthet, ill. szövetséghez csatlakozhat; térítésmentesen használhatja az iskola termeit, berendezéseit, ha ezzel nem zavarja a tanítást, stb.

Mint láthattuk, a diákönkormányzat az iskolai élet diákokat érintő valamennyi kérdésben fontos jogokkal rendelkezik. Ennek célja a diákok érdekeinek hatékony érvényesítése. Az a diákönkormányzat, amelyik hatékonyan tud élni ezen jogaival, eredményes, sikeres szervezet lesz.

XIV. Az iskolába való beiratkozás, felvétel és átvétel szabályai

1. Iskolánk a községben lakó, lakcímkártyával rendelkező, életvitelszerűen a településen tartózkodó minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse. A kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
3. Az első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:
  - A gyermek nevére kiállított személyi azonosítót
  - A tanuló anyakönyvi kivonatát,
  - Adatlap a fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére (fizikális státusz 5 éves korban)
  - Lakcímet igazoló hatósági igazolványt (lakcímkártyát)
  - Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást
  - Óvodai szakvélemény
  - Iskolaérettségi szakértői vélemény (Nevelési tanácsadó)
  - Szakértői Bizottság szakértői véleménye
4. A 2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni:
  - A tanuló anyakönyvi kivonatát,
  - Az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
  - Az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
  - Egyéb tanulót érintő határozatokat, ha releváns.
5. A 2-8. évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított szintfelmérő feladatsort vagy osztályozó vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgy(ak)ból a szintfelmérőn az előírt követelményeknek nem felel meg, az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti.
6. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, vala-

mint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

7. Ha a körzeten kívül tanuló az 1-4. évfolyamra jelentkezik, vagy ha az 5-8. évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. Ugyancsak ezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola igazgatója e vélemények figyelembevételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt értesíteni kell.

8. A szülőknek lehetőségük van a beiratkozással kapcsolatos teendőket elektronikus úton megtenni a KRÉTA e-Ügyintézés felületén.

XV. A digitális oktatás értékelési alapelvei

1.A diákokkal (és szüleikkel) való kapcsolattartás eljárásrendje

Platformok: KRÉTA elektronikus napló, intézményi honlap, iskolai-, illetve pedagógusok által létrehozott levelező, zárt szülői és osztályközösségi csoportok, online fogadóóra

- Kréta: e-napló, e-ügyintézés, óra anyaga, házi feladatok, értékelés funkciók
  - elvégzendő feladatok, tevékenységek,
  - határidők,
  - digitális tananyagok linkjei,
  - online számonkérés: esszé, teszt, numerikus, skálás, százalékos kiértékelésű házi feladatok,
  - visszajelzések

Intézményi honlap: intézményi szintű információk megosztása a tanulókkal, szülőkkel, pedagógusokkal (<http://www.dioszegihszovat.edu.hu/digitalis-oktatas/>)

- Intézményi levelező: hszovat.iskola@gmail.com, technikai probléma esetén segítségnyújtás (szülők, pedagógusok részére)
- Pedagógus által működtetett levelező: visszacsatolás, feladatok ellenőrzése
- Zárt szülői és osztályközösségi csoportok: az osztály egészét érintő információk megosztása.
- Online fogadóóra: egyéni megsegítés, támogatás. Előre egyeztetett időpontban és támogató rendszeren (pl. Messenger, Skype)

2.A tantermen kívüli digitális oktatás megvalósításának feltételei

- E-learning órarend
- Pedagógusok, tanulók eszközparkjának felmérése

3.Tantermen kívüli digitális oktatás módszerei

A pedagógusok módszertani szabadságuk egyéni felelősségének tudatában maguk döntenek a nevelési-oktatási didaktikájukról, a tantermen kívüli oktatás egységesen megfogalmazott alapelveinek betartásával.

4. A tantermen kívüli digitális oktatás pedagógiai alapvetései – figyelemmel a kivételes körülményekre

A pedagógus tutori szerepénél fogva támogatja a tanulók önálló tanulását, információ felkutatását, információ-feldolgozását.

A digitális munkarendben, otthoni körülmények között történő oktatásra, tanításra más szemlélettel kell tekinteni. A pedagógus ...

- nem várja el, hogy egész nap ott üljön a számítógép előtt a gyermek.
- lehetőséget ad arra, hogy a tanulók a saját időbeosztásuk szerint oldhassák meg a feladatokat, amellyel a helyes időbeosztást, felelősséget is erősítheti bennük.
- hosszabb időtartamot (1-2 nap vagy még hosszabb) hagy a feladat visszaküldésére.
- kialakítja az információ átadásának rendszerességét.
- az elvárások tekintetében egyszerű és egyértelmű, időben tartható elvárásokat fogalmaz meg tanítványai számára.
- tekintettel van arra, hogy a nevelő-oktató munka során a digitális munkarendben is a GYERMEK áll a középpontban.

A tanítás során elsősorban a megerősítésre, a pozitív motivációra helyeződik a hangsúly, hogy a gyermekek ne egy további korlátnak éljék meg ezt a helyzetet, hanem egy különleges tanulási módnak.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a szakértői bizottsági szakvélemények továbbra is érvényesek, az azokban foglaltak figyelembevételével kell a digitális munkarendben is oktatni.

5. A pedagógus kötelességei a digitális oktatás során

- A pedagógus az elsődleges információforrás, a tudás átadója, a különféle tanulói kompetenciák fejlesztője, a tanuló önálló tanulásának motiválója, irányítója.
- A digitális munkarendben történő tanítás eszközeiről, részleteiről, elvárásairól a tanulók, a szülők, törvényes képviselők teljes körű, részletes tájékoztatása.
- Az e-learning órarendnek megfelelően az adott hétre elérhetővé teszi a tananyagot, az adott hét hétfőjének iskolakezdési időpontjáig a megadott elérhetőségeken.
- Az egyéni bánásmód érvényesítése.
- Szükség esetén az egyénre szabott segítségnyújtás, támogatás.
- Ellenőrzés, értékelés, visszacsatolás, reflexió.
- Kapcsolattartás a tanulókkal, szülőkkel.
- A Kréta rendszerben naplózza a tanórákat, melyben megjeleníti az adott óra anyagát, a házi feladat menüpont alatt a tanuló által elvégzendő tanulási anyagot, a számonkérés idejét.

6. A tanuló kötelességei a digitális oktatás során

- Nyomon követni az e-learning órarendet az adott napon, tantárgyi bontásban.
- Elvégzi a számára kijelölt feladatokat.
- Számot adni a tudásáról a pedagógus által meghatározott formában.
- Határidők betartása.

7. A szülő a sikeres digitális oktatás megvalósítása érdekében...

- biztosítja gyermeke zavartalan felkészülését.
- támogatja gyermekét.
- figyelemmel kíséri gyermeke munkáját.
- együttműködik – gyermeke érdekében – a pedagógussal.

8. Házi feladat

- A diákok továbbra is kötelesek teljesíteni a feladatokat, a kiadott tananyagot fel kell dolgozniuk. Az információ(k) feldolgozását visszacsatolás követi a pedagógus részéről.
- A tanulói visszacsatolások során a pedagógus meggyőződik a megértés mélységéről, az elsajátítás mennyiségi mutatóiról, és az egyéni sajátosságokat maximális figyelembe véve elvégzi a szükséges beavatkozás(okat).
- A feladatok kijelölése során a pedagógus figyelembe veszi, milyen szintű a tanítványai digitális, tárgyi háttere, kompetenciaszintje.
- Az átadott digitális tananyag feldolgozási ideje, a kiosztott feladatok megoldási ideje egyensúlyban kell, hogy legyen a tanulók életkori sajátosságaival, terhelhetőségével, képességeivel.

9. A tanulási folyamat nyomon követése és az értékelés

- Cél: motiválni a tanulókat rendszeres beszámoltatással – és főleg az önértékelés, önellenőrzés érdekében – online feladatokkal.
- Az osztályozás fogalma a megváltozott munkarendben továbbra is él.
- A formatív (fejlesztő, támogató, alakító-segítő) értékelés szerepe kerül előtérbe a „távoktatás” során. Célja, hogy megállapítsa a tanulók fejlődését, ehhez igazítva a tanulást. Ahhoz képest értékel, hogy milyen tanulási úton képes elérni a tanuló a kitűzött célt. A pedagógus munkáját segítik az önellenőrzést biztosító feladatok, tesztek, felmérők, feladatlapok amelyek adaptív módon támogatják a tanuló előrehaladását.

Az érdemjegyek száma félévenként az értékelési szabályzatban foglaltak szerint:

- 1-3 heti óraszám esetén minimum 3, 4-nél több óra esetén legalább 5 db jegy.
- A házi feladatok, dolgozatok javításának határideje 10 munkanap.
- A megszerzett érdemjegyek 5 napon belül beírásra kerülnek a KRÉTA naplóba.
- Egy tanítási napon kettőnél több tantárgyból felmérés /év eleji, évközi, év végi/ témazáró dolgozat nem íratható.

Minden támogatás mellett, a beszámoltatás különböző formáinak sorozatos elmulasztása esetén a tanító, szaktanár döntése alapján a tanuló elégtelen érdemjegyet kap. Ha a tanuló a digitális munkarend ideje alatt érvényben lévő tananyag követelményeit nem teljesíti, osztályozó vizsgát köteles tenni az elmaradt tananyagból.

Ha az iskola nem tud kapcsolatot tartani a gyerekekkel, illetve a szülővel, felvesszük a kapcsolatot a gyermekvédelmi szolgálattal.

10.Rendszergazda kötelezettségei

- Rendszergazda különös figyelmet fordít az iskolai számítógépes hálózat hatékony, biztonságos üzemeltetésére.
- Üzemelteti az iskola szervereit, ügyel azok lehető legmagasabb biztonsági beállításaira.
- Segíti az internethasználatát az iskola dolgozói, szakmai munkaközösségei részére.
- Karbantartja és fejleszti az iskola hivatalos honlapját, a megjelenő információkat aktualizálja az iskolavezetés, a munkaközösségek által nyújtott anyagok alapján.

11.Magatartás- szorgalom értékelése a digitális oktatás folyamán

A szorgalom értékelésének alapja, az otthoni feladatok pontos, határidőre történő elvégzése.

A magatartás értékelésénél figyelembe vesszük:

- -a közösségi oldalak kulturált, etikus használatát
- -egymást segítő attitűdöt
- -toleranciát, empátiát

XVI. Erdei iskola program

Az Iskolai egészségnevelési és környezeti nevelési elve alapján intézményünkben több éve működik a különböző erdei iskolák szervezése, amelyeket az ország különböző részeire szervezünk, hegyekbe és folyók mellé. Az erdei iskolákban az évközi elméleti tananyag hasznosságát, alkalmazhatóságát mutatjuk meg a gyerekeknek a természetben is. Megismerik a gyerekek hazánk más környezeteit, ezek sajátosságait, hiányosságait, előnyeit.

Cél: Iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a tanulók szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Évek óta éppen ezért foglalkozunk tudatosan környezeti neveléssel.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. A természettudomány, a kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is.

A tanórákon és az erdei iskolákban megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Ez főleg projektmódszerekkel valósul meg. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a közöttük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos természetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Tantárgyi kapcsolódási pontok és ismeretek:

- Testnevelés: A csapatjátékosságra nevelés, kooperatív képességek.: A fizikai erő és ügyesség vetélkedői az erdei iskola tudás anyagához annyiban kapcsolódik, hogy a természetben kell végrehajtani és az egészséges életmódra nevel. Továbbá a szabadban űzhető rekreációs mozgásformákat megismerjék a tanulók. Követelménye, hogy mindenki megtapasztalja az egészséges és tiszta verseny és az együtt küzdés élményét.
- Hon-és népismeret: Az adott helyi sajátosságok, jellegzetességek és népszokások megismerése. Tudja, mit jelentett a helyi és környező települések életében az itt élt uralkodócsaládok befolyása, a történelmi döntések következményei.
- Természettudományos tárgyak: A víz jelentősége az életünkben, a környezetvédelem fontossága. Tartalmi követelményei: A víz mint éltető erő természetes előfordulásai, vízvizsgálat, a környezetvédelem és az ivóvíz kapcsolata. A víz apró élőlényei.

Az erdő életének megismerése, helyes viselkedés az erdőben. Tartalmi követelményei: Ismerje meg az erdő itt élő élőlényeit, az avar szinttől a lombkorona szintig. Tudja, hogyan kell az erdőjárás közben viselkedni úgy, hogy az ember része maradhasson a természetnek, ne elpusztítsa azt.

Az ember és környezete harmóniája. Környezettudatos életvitelre nevelés. Tartalmi követelményei: Ismerje a külszíni fejtés fogalmát, az erdőgazdálkodás szerepét az ember és a természet életében. Megismerje hazánk jellemző fa fajait és természeti kincseit.

Az erdei tábor időtartama: 3-5 nap

Ideje: Minden tanév április és június között

Érintettek köre: Felső tagozat, 20-30 fő

A tanulók kiválasztásának fő szempontjai: az osztályfőnökök javaslatára, tanulmányi és verseny eredmény, szorgalom és magatartás, közösségi munka alapján történik.

A DIÓSZEGI LAJOS ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE

I. A választott kerettanterv alapján, az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, tanórai foglalkozások óraszámai, az előírt tananyag és követelmények

1. Tantervek (Az iskola egyes évfolyamain alkalmazott tantervek)

A nemzeti alaptanterv alapján, az oktatásért felelős miniszter által 2020. I. 31-én kiadott kerettanterv alapján 2020. szeptember 1-től érvényes helyi tanterv.

Intézményünk a Nemzeti alaptantervben előírtak szerint készítette el helyi tantervét.

(Részletes tantárgy szerinti bontás 1. sz. melléklet)

2. Óraterv

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai

Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovat pedig a szabadon tervezhető órákat.

Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	2	5	2	4		4		3	1	3	1
Matematika	4	1	4	1	4		4		4		4		3	1	3	1
Történelem									2		2	1	2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret										1						
Etika/hit és erkölcstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2		0		0	
Kémia												1		2		
Fizika												1		2		
Biológia												2		1		
Földrajz												2		1		
Első élő idegen nyelv							2		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház												1				
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	22		22		23		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Roma/Cigány népismeret	1		1		1		1		1		1		1		1	
Maximális órakeret	23		23		23		24		28		27		29		29	
Összes óraszám	25		25		25		26		29		29		31		31	

A nemzetiségi oktatás keretében további heti 2 tanórának megfelelő foglalkozás a nemzetiségi oktatáshoz kapcsolódó irányelvek alapján szervezzük.

A 2024/2025-ös tanévtől a 7-8. évfolyamok heti óraszámjai az alábbiak szerint módosul:

Évfolyam	7-8. évfolyamok heti óraszámjai			
Heti óraszám/tantárgy	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév
Fizika	1	2	2	1
Földrajz	2	1	1	2

A tanórán kívüli foglalkozások időkerete:

- A tanórán kívüli időkeretet és a többlet időt amennyiben mód van rá 1-3 fős kiscsoportban történő fejlesztésére használjuk fel. A tehetségkibontakoztatás, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása SNI-s és a BTMN rendellenességgel bíró tanulók differenciált foglalkoztatására.

Felhasználása:

- 1-4. évfolyam egész napos iskola
- 5-8. évfolyam tanulószoba
- szükség esetén csoportbontás technika-informatika, magyar nyelv és irodalom, matematika, angol nyelv tantárgyakból

A kötelező óraszámokon belül a hagyományostól eltérő foglalkozási formákat és speciális helyi programokat is alkalmazunk:

- projektmódszer
- könyvtári foglalkozás
- múzeumpedagógiai foglalkozás
- tanulmányi kirándulás, erdei iskola

A csoportszervezés szabályai

Fenntartóval való egyeztetés után amennyiben mód van rá törekszünk csoportbontásban tanítani, illetve külön csoportban órát tartani, a jogszabályban meghatározott minimum csoportlétszám betartásával.

Művészeti oktatás:

A nyíregyházi „Abigél” Alapfokú Művészeti Iskola, Szakképző Iskola, Szakgimnázium, Gimnázium és Kollégium kihelyezett tanszakai:

- kézművesség
- társas tánc

3. Óraterv a nemzetiségi oktatásához

(Lásd: Roma nemzetiségi program 129. old)

II. A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek szerepelnek a hivatalos tankönyvjegyzéken. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, töfelszerelés, stb.).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

2. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleten) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

3. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!
- Amennyiben a hivatalos tankönyvjegyzéken a matematika kivételével bármely tantárgy vonatkozásában van olyan tankönyv, amelyet a tartós tankönyvekre vonatkozó szabályok alapján hagytak jóvá, az iskola a tankönyvrendelés során tartós tankönyvet választ.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

4. A tankönyvellátás iskolán belüli szabályai

a) A tankönyvellátás rendjét iskolánk a következő elvek alapján szabályozza:

- A tankönyvek országos megrendelése, beszerzése és az iskoláknak történő eljuttatásának megszervezése, valamint a tankönyvek vételárának beszedése állami közérdekű feladat, amelyet a Könyvtárellátó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (Könyvtárellátó) lát el.
- A tankönyvek megrendelését, a tankönyvrendelés módosítását, a pótrendeléseket a Könyvtárellátó által működtetett elektronikus információs rendszer alkalmazásával kell megküldeni a Könyvtárellátónak, a www.tankonyvrendeles.kello.hu oldalon. A

tankönyvrendelést oly módon kell elkészíteni, hogy –a tankönyvtámogatás, a tankönyvkölcsönzés, a tankönyv tanórán kívüli elhelyezése –az iskola minden tanulója részére biztosítsa a tankönyvhöz való hozzáférést.

- A Könyvtárellátó tankönyvellátási szerződést köt –a központ bevonásával –az iskola tankönyvellátása érdekében.
- A tankönyvhöz való hozzáférés nem függhet a család anyagi, jövedelmi helyzetétől. Iskolánk az állami tankönyvtámogatás és a tankönyvbeszerzés rendszerével biztosítja, hogy a tankönyvvé nyilvánított taneszköz minden tanulónak a rendelkezésére álljon.
- 2013. szeptember 1-jétől az állam az I. évfolyamtól felmenő rendszerben, térítésmentesen biztosítja a tankönyveket a tanulók részére.
- Az állam az 1-8. évfolyamon térítésmentesen biztosítja a tankönyveket a tanulók részére.

b) A tankönyvellátásban közreműködők feladatai:

Az igazgató felelős

- a tankönyvellátás megszervezéséért,
- a tankönyvellátás helyi rendjének kialakításáért
- a tankönyvfelelős megbízásáért

A tankönyvfelelős

- kapcsolatot tart a tankönyvellátás megszervezésében résztvevő személyekkel (igazgató, osztályfőnökök, munkaközösség-vezetők, szaktanárok, szülők) és a Könyvtárellátó,
- dokumentálja és összesíti a normatív kedvezményekre való jogosultságot,
- lebonyolítja a tankönyvrendelést, pótrendelést, visszaruzást,
- átveszi és kiosztja a tankönyveket.

A könyvtáros

- bevételezi az állam által ingyenesen biztosított tankönyveket,
- gondoskodik azok, ill. a normatív kedvezményből beszerzett tankönyvek kikölcsönzéséről és év végi begyűjtéséről,
- visszavételezi a tartós tankönyveket

A **munkaközösség-vezetők** szakmai szempontból koordinálják a tankönyvek kiválasztását:

- előnyben részesítik a tartós tankönyveket,
- szorgalmazzák egységes tankönyvesaládok használatát,
- évfolyamonként összesítik és továbbítják a megrendelni kívánt tankönyveket.

Az **osztályfőnökök**

- kiosztják és begyűjtik a normatív kedvezményre vonatkozó nyilatkozatokat,
- részt vesznek a tankönyvek kiosztásában, tanév végén a kölcsönzött könyvek begyűjtésében.

A **szaktanárok** a munkaközösséggel egyeztetve kiválasztják az általuk tanított osztályok számára a megrendelni kívánt tankönyvet.

III. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az iskolai nevelés –oktatás egységes pedagógiai folyamat, amelyben a NAT műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak. Iskolánk nagy hangsúlyt fektet az alsó tagozat első két évében az egyéni fejlődésbeli különbségek kezelésére a különböző foglalkozások (egyéni fejlesztés, differenciálás) révén, a harmadik-negyedik évfolyamon erőteljesebbé válnak a teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A felső tagozat nagy hangsúlyt fektet a pályaválasztásra, pályaeorientációra, a tanulás eredményességére, a felzárkóztatás és tehetséggondozás által. Fontos szerephez jut a különböző iskolák nyílt napjain való részvétel.

Iskolánk fontos szerepet szán a különböző kulturális foglalkozásoknak (színházlátogatások, könyvtári foglalkozások, művészeti kiállítások), erdei iskola megszervezésének.

Az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítség, a szülői vélemények, javaslatok befogadása és hasznosítása a hatékony nevelés-oktatás eszköze. Iskolánk nyílt napokkal, és a szülőkkel közös programokkal ad erre lehetőséget.

A fejlesztési területek- nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, így közös értékeket teremtenek:

- az iskola közösségi élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását, az értékek közvetítését
- a tanulók megismerik a nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait a különböző nemzeti ünnepeken való részvétellel, megismerkednek a roma kultúrával
- az önismeret a társas kultúra alapja. A tanórákba beépített foglalkozások segítik az érzelmek hiteles kifejezését, az empatikus készséget és a toleranciát
- a család kiemelkedő jelentőségű a tanulók életében. Fontos a testi és lelki egészség alakítása. Az iskola számos felvilágosító foglalkozást tart, anyák napját ünnepel, gyermeknapot szervez. Egészségügyi és számos sportvetélkedő segíti a gyermekek fejlődését.

Az iskola célul tűzte ki a hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő gyermekek támogatását, amelyet pályázatok keretében és különböző rendezvényeken valósít meg.

A tanulás tanítása beépül a tanítási folyamatba.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésben-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

IV. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola felmenő rendszerben megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében. Ebből egyéni kérelem alapján legfeljebb heti két óra váltható ki a következő szervezési formákkal:

- a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott műveltségterületi oktatással,
- b) iskolai sportkörben való sportolással,
- c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező sportolói sportszerződés alapján a tanuló kérelmére, a mindenkori tanévre érvényes versenyengedéllyel, illetve a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában.

Az iskola a kötelező öt tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.

Az iskola biztosítja az iskolai sportkör működését. A sportkör feladatait az iskolában működő iskolai diáksportkör (ISK) látja el. Az ISK megszervezéséhez a sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként hetente legalább kétszer negyvenöt percet kell biztosítani. Mindez vonatkozik az igény szerint évfolyamonként, vagy korcsoportonként létrehozott tömegsport csoportokra is.

A sportköri foglalkozások vezetését testnevelő szakos tanár, testnevelés műveltségi területtel rendelkező tanító, vagy olyan szakedző, a sport területén jogszabályban meghatározott sportképesítéssel rendelkező szakember vezetheti, aki felsőoktatási intézmény által szervezett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzésben vett részt.

V. Választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá a pedagógusválasztás szabályai

A tanórán kívüli foglalkozások szervezésének elvei:

Intézményünk nagy hangsúlyt fektet a tanórán kívüli foglalkozások szervezésére, ehhez leggyakrabban saját erőn kívül pályázati forrásokat is igénybe vesz. Így a tanításon kívüli foglalkozások igen változatos képet mutatnak, ha a különböző tanítási éveket vizsgáljuk.

A tanórán kívüli foglalkozások szervezése során van néhány olyan általános szabály, követhető tétel, amelyek betartása elősegíti a foglalkozások funkcióinak teljesülését.

A tanórán kívüli foglalkozások szervezésének elvei:

- A kezdeményezés szabadságának elve
- Kötetlenség, önkéntesség elve
- Alternativitás elve
- Az önállóság biztosításának elve. Az önkifejezés biztosításának és ösztönzésének elve. Az alkotóvágy kibontakoztatásának elve.
- Az élményszerűség elve
- A kooperáció lehetőségének elve
- A sikerélmény biztosításának elve
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételének elve
- Az aktualitás elve

Választható tantárgyak és tanórán kívüli foglalkozások:

2013. szeptember 1-jétől bevezetésre került a kötelező etika, ill. az annak alternatívájaként választható hit- és erkölcsstan oktatás. Mind az egyház által szervezett hit- és erkölcsstan oktatás mind pedig az állami iskolák etika tantárgya az intézmény órarendjébe illesztett tanóra. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

A leendő első osztályosok választását a beiratkozáskor kell a szülőnek jeleznie.

A további évfolyamokon május 20-ig fel kell mérni, hogy a tanuló a következő tanítási évben milyen szabadon választott tanítási órán kíván részt venni.

Református egyház által fakultatív hittanoktatás továbbra is szervezhető a délutáni órákban.

Alsó és felső tagozaton a kizárólag magyar nyelven történő roma nemzetiségi oktatás is szabadon választható tantárgy a népismeret tananyag tartalmának elsajátítására.

Tanórán kívüli tevékenységek:

Tehetséges tanulóinknak tanórán kívüli egyéni foglalkozásokat, tehetséggondozó foglalkozást, szakkört a jelentkezők érdeklődése és száma függvényében szervezünk:

- Kézműves foglalkozás
- Modern és társas táncoktatás
- Tömegsport

- Természetvédelmi szakkör
- Labdarúgás
- Küzdősportok,

A pedagógusválasztás szabályai

A fenti tanórákat és foglalkozásokat döntő részt az iskola szaktanárai és tanítói végzik. Amennyiben ugyanazon foglalkozás megtartására egynél több megfelelő képesítésű pedagógus is rendelkezésre áll, a tanulók, illetve tanköteles korú tanuló esetén szüleik, a diákönkormányzat javaslatot tehetnek a foglalkozást tartó pedagógus személyére.

Bizonyos speciális foglalkozások oktatása, mint pl. a modern tánc, más intézmények oktatóinak bevonásával történik.

A hittan oktatását az adott egyház által megbízott hitoktató, lelkipásztor végzi.

VI. A tanulók tanulmányi munkájának írásban, szóban, vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai

1. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

2. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

3. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, történelem, környezetismeret, természettudomány, biológia fizika, kémia, földrajz, digitális kultúra ellenőrzésénél:

- Az 1-4. évfolyamon év végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonytságot tesznek.
- A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik.
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

4. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló legalább egyszer felel szóban:

- Az ének-zene, a vizuális kultúra, a technika és tervezés tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva.
- A többi tantárgy esetében egy-egy témakörön belül. (A testnevelés és sport követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük).

5. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta. Ez utóbbi az integrált SNI-s tanulók esetében kiemelten fontos.

6. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk.
- A 2. évfolyam második félévétől és a 3-8. évfolyamokon a tanulók munkáját minden tantárgyból év közben érdemjegyekkel minősítjük, amelyet szóbeli szöveges értékeléssel egészítünk ki.
- Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
  - KIVÁLÓAN MEGFELELT
  - JÓL MEGFELELT
  - MEGFELELT
  - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL
- A második évfolyamon, év végén, valamint az 3-8. évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

7. A folyamatos szóbeli és írásbeli értékelés, ellenőrzés programja 1-4. évf.:

Az 1. évfolyamon I. negyedévben, félévkor, valamint a III. negyedévben és év végén, a 2. évfolyamon félévkor a tanulók munkáját a KRÉTÁ-ban rögzített mondatbank segítségével szövegesen értékeljük.

a.) Az értékelési rendszer és a pedagógiai program kapcsolata kettős természetű. Az értékelési rendszer ugyanis része a pedagógiai programnak, ugyanakkor annak pedagógiai értékrendjére épül. Ezért az értékelés tartalmi szempontjainak kialakításakor számításba vettük azokat a kulcskompetenciákat, amelyeket a pedagógiai program az iskolai nevelés célrendszerében pedagógiai feladatként megjelölt. Úgy mint a:

- kommunikációs kultúra fejlesztése
- problémamegoldás
- döntéshozatal
- az együttműködés,
- az önálló életvitel képességének fejlesztése,
- teljesítményképes tudás elsajátítása.

b.) Cél:

- A tanulók folyamatos értékelése.
- A fejlődés mértékének láttatása.
- A szülőkkel szorosabb kapcsolat kiépítése.
- A szülők bevonása a gyerekükkel való aktívabb törődésbe, segítségbe.
- A pedagógus kellő mennyiségű és minőségű ismerettel rendelkezzen az osztálya teljesítményéről.
- Ennek ismeretében hatékonyabban tudja megtervezni, megszervezni a differenciálást, felzárkóztatást. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása, megfelelő ismeretanyag gyűjtése a félévi és év végi értékelés elkészítéséhez.

c.) Feladat:

- A tanulók szorongásának oldása;
- A tanulás megszerettetése;
- A tudás értékére felhívni a gyengébb tanulók figyelmét;
- Minden tanuló sikerélményhez juttatása;
- Kitartó, állhatatos munkára nevelés

- Önértékelés képességének fejlesztése;
- Önismeret, önbecsülés képességének fejlesztése.

d.) A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés és írásbeli szöveges értékelés szempontjai:

- az alapkészségek kialakítása a következő tantárgyaknál: matematika, magyar nyelv és irodalom
- a természettudomány tantárgy, mivel a környezetvédelem minden ember fontos feladata
- a technika és tervezés tantárgy, mivel iskolánk tanulóinak nagy része a 8. osztály befejezése után szakiskolában folytatja tanulmányait, így a munkára nevelés e téren számunkra fontos feladat
- az egészséges életmód igényének kialakítása, mivel ki kell alakítani a tanulóknál a rendszeres testedzés igényét, rá kell nevelni őket, hogy keressék meg, ill. használják ki a lehetőségeket a mindennapos testedzéshez. Az életkornak megfelelően javítani kell a tanulók állóképességét, edzettségét.
- az ének-zene tantárgy, mivel az énekhang minden gyerek veleszületett „hangszere”, s az éneklés a zenei élmény elsődleges forrása és az ismeretszerzés tapasztalati alapja. A csoportos éneklés, muzsikálás, az egymásra figyelés és a közösségformálás nagyon jó lehetőségét kínálja.
- a vizuális kultúra tantárgy, mivel a művészeti nevelés érték közvetítő, értékteremtő, személyiségformáló szerepet tölt be, hozzájárul a kultúra értékeit becsülő, környezettudatos magatartás formálásához. Az alkotó és befogadó tevékenységek szabálytudatuk, akaratuk, önértékelésük megerősítését célozzák, a csoportmunka lehetősége együttműködési készségeiket fejleszti.
- az erkölcsi nevelés tantárgyként való bevezetése, a gyerekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása céljából történt.
- az idegen nyelvi kommunikáció az alapvető nyelvi készségekre épül: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése idegen nyelven különböző tevékenységi formákban.
- Az digitális kultúra tantárgy korai bevezetését a digitális kompetencia minél korábbi kialakítása tette szükségessé. Hiszen az információs társadalom és a technológiák által a gyerekek számára hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és

etikus felhasználást tesznek szükségessé mind a társas kapcsolatok, mind a munka, mind a kommunikáció és mind a szabadidő terén.

e.) Az értékelés tartalma

Az értékelés sikerorientált. A munka sikerkritériuma az optimum teljesítése, ill. a tanulók saját magához viszonyított fejlődésének nyomon követése. Ezért nem csupán az ismeretek rögzítése, felidézése az elvárás tanulóinktól, hanem egy jól működő képesség- és készség struktúra kiépítése, fejlesztése.

Így lehetővé válhat, hogy diákjaink a tanultakat alkotó módon alkalmazzák, s új probléma-helyzetek megoldására is képesek legyenek. Ezek teljesítése a tantervi optimumot képezi, míg az ismeretek felidézése a továbbhaladáshoz szükséges tananyag elsajátítását jelenti.

Az első két minősítés – kiválóan megfelelt, jól megfelelt – a feladatmegoldó gondolkodás színvonalát minősíti, míg a megfelelt és felzárkóztatásra szorul minősítések az ismeretek felidézésének mértékét jelenti.

f.) Az értékelés módja

Az értékelés szóban és írásban történik. A szóbeli értékelés folyamatos, a teljes pedagógiai tevékenységünket áthatja, az írásbeli értékelés szabályos időközönként történik.

Az 1. évfolyamon diagnosztikus mérést végzünk szeptemberben. Ezzel a kiindulási állapotot tudjuk regisztrálni. Ehhez viszonyíthat a későbbiekben az osztálytanító. Így a tanulók fejlődését kellő tapasztalati anyag alapján tudja megfogalmazni, jelezni a szülők és tanítványai felé.

Novemberben és májusban részletes, minden tantárgyat érintő szöveges értékelésben tájékoztatjuk a szülőket a tanulók fejlődéséről.

2. osztályban év elején diagnosztikus felmérést végzünk. Ezzel megállapítjuk a felejtés mértékét, jelezzük a tanulók felé tudásuk pillanatnyi állapotát. A tanév során egy-egy témakör feldolgozása közben formatív felméréseket kell a tanulókkal íratni. Ezek jelzésként szolgálnak a hiányosságok mértékéről, jellegéről. A hiányosságok korrigálása után íratatjuk meg a szummatív méréseket. Ezeket a tanulóknak mindig előre jelezzük.

g.) Az elektronikus napló használata

Az elektronikus naplóba az adatokat (órarendi tanórák, helyettesítések tananyaga, hiányzó/késő tanulók, osztályzatok) digitális úton, előzőleg egyedileg kiosztott felhasználónévvel és belépési kóddal, folyamatosan, naprakészen viszik be az iskola vezetői, pedagógusai és az iskolatitkár. Általános belépési, hozzáférési jogosultsága a rendszergazdának, és az iskolave-

zetés egy tagjának van. Az adott diákra vonatkozó naplóhoz minden diáknak a saját szülője/gondviselője a rendszergazdán keresztül az iskolatitkár által előzetesen kiosztott egyedi belépési névvel, azonosítóval tud hozzáférni. Probléma esetén az iskolatitkárnak kell jelezni a hibát.

Az elektronikus napló kezelési rendje az iskola szervezeti és működési szabályzatában van meghatározva

1-4. osztályban a tanulók munkájának értékelése a következő szempontok alapján történik:

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgyak iránti érdeklődés, aktivitás.
  - Szóbeli közlések helyes hangereje, hanglejtése.
  - Szóbeli kifejezőképesség fejlődése.
  - Egyszerű szóbeli közlések, utasítások megértése.
  - A hangos olvasási készség fejlődése.
  - Szövegértő műveletek végzése.
  - Íráskészség fejlődése.
  - Helyesírási képesség alakulása.
  - Memoriterek hangsúlyos, szöveghű előadása
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
  - A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés.
  - Szókincs, írásbeli szövegalkotás.
  - Olvasástechnika.
  - A szövegértést bizonyító műveletvégzés.
  - Írástechnika, külső alak.
  - Helyesírás.

IDEGEN NYELV

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgyi érdeklődés, aktivitás
  - Szavak kiejtése, mondatok intonációja
  - Szókincs, kifejezőképesség

- Szóbeli közlések, utasítások megértése, ezekre reagálás
  - Idegen nyelvű szöveg helyes kiejtéssel való felolvasása
  - Idegen nyelven elhangzó szöveg megértése
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
- Szótározás
  - Szöveg kiegészítés
  - Idegen nyelvű adatlapok, rejtvények kitöltése
  - Képleírás

MATEMATIKA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
- A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás.
  - Tulajdonságok felismerése, szétválogatása, halmazok összehasonlítása.
  - A valóságról szóló állítások igazságának eldöntése.
  - Eligazodás a tízes számrendszerben.
  - Analógiák követése a tízes számrendszerben.
  - A matematika elemi fogalmainak használata.
  - Szóbeli számolási készség.
  - Kétkedés, ellenőrzés, indoklás.
  - Szöveges feladatok alkotása, kreativitás.
  - Pontosság, pontatlanság, eszközhasználat.
  - Síkidomok megfigyelése, a megfigyelések megfogalmazása.
  - Méréseszközök ismerete, összehasonlítása.
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai.
- A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés.
  - Számfogalom az osztály követelményében meghatározott számkörben.
  - Eligazodás a tízes számrendszerben.
  - Műveletfogalom, számolási készség.
  - Problémalátás, problémamegoldás, sorozatok, nyitott mondatok.
  - Fejlődő matematikai szövegértő képesség.
  - A logikus gondolkodás és problémamegoldás fejlődése.
  - Mérési tevékenységben való jártasság.
  - Tér- és síkgeometriai szemlélet alakulása.

DIGITÁLIS KULTÚRA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Érdeklődés a tantárgy iránt
  - A számítógép fegyelmezett, szakszerű kezelése
  - A szóbeli utasítások pontos végrehajtása
  - Tájékozódás az operációs rendszer alapfunkcióiban
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai.
  - A perifériák gyakorlott kezelése (billentyűzet, egér)
  - Gépelési sebesség megfelelő szintje
  - Igényes munka kialakítása (rajzprogram)
  - Alapszintű tájékozódás az interneten

ETIKA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
  - Feladatokhoz való hozzáállás
  - Alapvető viselkedési és kommunikációs formák használata
  - Alapvető társadalmi normák ismerete
  - Személyes érzések megfogalmazása
  - Érzelmi intelligencia és erkölcsi érzék fejlődése
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
  - Együttműködési képesség társaival, tanítóval
  - Életkorának megfelelő reális kép önmagáról
  - Testbeszéd alapvető ismerete
  - Érzelmeinek, gondolatainak vizuális, mozgásos, írásos megjelenítése
  - Jelenségek, események erkölcsi nézőpontból való értékelése
  - Szabálytudat, szabálykövetés
  - Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához
  - Elfogadja és tiszteli az emberek sokféleségét
  - Érti az élőlényekért való felelősségvállalás fontosságát

KÖRNYEZETISMERET

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás.
  - Együttműködési képesség társakkal, tanítóval.
  - Gondos munkavégzés.
  - A tanulók megfigyelési képessége, a megfigyelés pontossága.
  - Környezetbarát magatartás, környezetvédelem.
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
  - Az információk megőrzése, felidézése.
  - A megismerési módszerek (megfigyelés, tapasztalat, kísérlet) alkalmazása.
  - Gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, összehasonlítás, csoportosítás, fogalomalkotás) alkalmazása.
  - Problémalátás, problémamegoldás.

ÉNEK – ZENE

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tanult dallamok, motívumok igényes, élményszerű előadása.
  - Megfelelő testtartás, légzéstechnika alkalmazása.
  - Mozgásos, dalos játékoknál szabályok betartása.
  - Az ének-zenei szaknyelv megértése, gyakorlati alkalmazása.
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
  - Érdeklődés, aktivitás
  - Dallamkészség, éneklés
  - Énekes-mozgásos játékok előadása
  - Ritmikai készség
  - Improvizáció

VIZUÁLIS KULTÚRA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Vizuális jelek megértése, felismerése.
  - Műalkotások, illusztrációk befogadása.
  - Egyéni értékítéletek megfogalmazása.
  - Vizuális nyelvi elemek árnyalt alkalmazása, tudatos komponálása.
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:

- Tárgy- és környezetkultúra
- Kifejezőképesség
- Ábrázolás
- Technikák alkalmazása
- Elkészült munkák esztétikai minősítése

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás.
  - Elemi munkaszokások (helyes testtartás, rend, pontosság, balesetvédelem).
  - Gyakorlottság az elvárható eszköz- és szerszámhasználatban.
  - Megfigyelőképesség, az anyagok tulajdonságainak felismerése.
  - Összefüggés felfedezése az anyagok és a belőlük készült tárgyak tulajdonságai között.
  - Műveleti sorrend követése, alkotóképesség.
  - Saját és mások munkáinak értékelése az adott szempontok szerint.
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
  - A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés.
  - Eszközhasználat.
  - Kivitelezés.
  - Anyagismeret.
  - Önértékelés.

TESTNEVELÉS

A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:

- A gyakorláshoz használt szerek nevének ismerete.
  - A szakkifejezések megértése, a gyakorlatok nevének ismerete.
  - Egészséges sport- és versenyszellem.
  - A rendgyakorlatokban, a gimnasztikai gyakorlatokban a társsal, csoporttal való „együttmozgás” milyensége.
  - Egyszerű gyakorlatok lényegi hibáinak önálló korrekciója.
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:

- Értékeljük az egyes feladatok pontos végrehajtását, a szabályok betartását, a sportszerű küzdelmet.
- A testnevelési órán tanított mozgásformák és gyakorlatok önálló bemutatása.
- Az általános erő- és állóképességben kimutatható fejlődés.
- A tanuló önmagához viszonyított fejlődését értékeljük.

5-8. osztályban a tanulók munkájának értékelése a következő szempontok alapján történik:

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

➤ A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:

- A tantárgy iránti érdeklődés
- Szóbeli közlések helyes hangereje, szóbeli kifejezőképesség fejlődése
- Szóbeli közlések, utasítások megértése
- Hangos és néma olvasás tempójának növelése
- Szövegértés és szövegalkotás
- Kommunikációs készség, előadókészség fejlődése
- Szakkifejezések pontos használata
- Írók, költők elhelyezése év, évszázad pontossággal, műveik ismerete
- Komplet elemzés

➤ Az írásbeli értékelés szempontjai:

- A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
- Szövegértés, szövegalkotás
- Helyesírás
- A szövegértést bizonyító műveletvégzés
- Írástechnika, rendezett íráskép
- Komplet elemzés
- Esztétikus igényes munkavégzés

IDEGEN NYELV

➤ A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai

- A tantárgyi érdeklődés, aktivitás
- Szavak kiejtése, mondatok intonációja

- Szókincs, kifejezőképesség
  - Szóbeli közlések, utasítások megértése, ezekre reagálás
  - Idegen nyelvű szöveg helyes kiejtéssel való felolvasása
  - Idegen nyelven elhangzó szöveg megértése
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai
- Szótározás
  - Idegen nyelvű adatlapok, rejtvények kitöltése

MATEMATIKA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai
- A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
  - A matematikai szaknyelv használata
  - A rendszerező képesség, összefüggéslátás, problémaérzékenység
  - Kezdeményezőképesség, kreativitás
  - Kommunikációs képességek fejlettségi szintje (érvelés, bizonyítás, cáfolás, vitakészség)
  - Szövegértelmező és szövegalkotó képesség
  - Helyes tanulási szokások, az önellenőrzés
  - Az önálló ismeretszerzés, önálló gondolkodás
  - Térszemlélet fejlettsége, mérések elvégzése
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai
- A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
  - A tanult műveletek elvégzése az életkornak megfelelő számkörben
  - A tanult műveletek tulajdonságainak, ellenőrzésének ismerete
  - A tanult ismeretek alkalmazása a gyakorlatban az egyenletmegoldásban
  - Helyes feladatmegoldás lépéseinek ismerete, alkalmazása
  - Szerkesztések megtervezése, pontos végrehajtása
  - Szöveges feladatok megoldása
  - Problémamegoldás a gyakorlatban (a gondolkodási művelet alkalmazása)
  - A térszemlélet fejlettsége
  - A terület-és térfogatszámításról tanultak gyakorlati alkalmazása

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés
  - Szövegértő műveletek elvégzése történelmi szöveggel
  - Együttműködési képesség társakkal, tanárral
  - Gondos munkavégzés a tanórán
  - Rövid tartalmi vázlatok visszamondása
  - Térképen való tájékozódás az adott korban
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
  - Rövid órai vázlatok jegyzetelése
  - Kiselőadások, beszámolók készítése
  - Eligazodás egyszerűbb kontúrtérképen
  - Az események időbeli elhelyezése, év, század pontossággal
  - Párhuzam az európai és magyar történelmi események között

ETIKA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
  - Feladatokhoz való hozzáállás
  - Alapvető viselkedési és kommunikációs formák használata
  - Alapvető társadalmi normák ismerete
  - Személyes érzések megfogalmazása
  - Érzelmi intelligencia és erkölcsi érzék fejlődése
- Az írásbeli szöveges értékelés szempontjai:
  - Együttműködési képesség társaival, tanítóval
  - Életkorának megfelelő reális kép önmagáról
  - Testbeszéd alapvető ismerete
  - Érzelmeinek, gondolatainak vizuális, mozgásos, írásos megjelenítése
  - Jelenségek, események erkölcsi nézőpontból való értékelése
  - Szabálytudat, szabálykövetés
  - Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához
  - Elfogadja és tiszteli az emberek sokféleségét
  - Érti az élőlényekért való felelősségvállalás fontosságát

TERMÉSZETTUDOMÁNY

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Fogalomalkotás közvetlen észlelés és közvetett tapasztalás, szemléltetés alapján.
  - Természeti jelenségek megismerése, hatása az emberi környezetre
  - Egyszerű kísérletek végzése, önálló megfigyelés, oksági összefüggés feltárására.
  - Összehasonlítások végzése, következtetések levonása általánosításokra, ítéletek megfogalmazására, megoldására
  - Élő és élettelen természeti értékeink megismerése.
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - Feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
  - Emberi beavatkozás következményei
  - Tapasztalatszerzés, a környezetben lejátszódó kölcsönhatásokról, élő és élettelen környezet kapcsolatáról
  - Információk gyűjtése a biológiai környezet sokoldalú megismerése, elektronikus ismeretközlők és kiadványok segítségével
  - Zöldségek, gyümölcsök megismerése, jelentősége az egészséges táplálkozásban.

BIOLÓGIA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Környezettudatos magatartás kialakítása
  - Élőlények és környezete közötti ok- okozati kapcsolatok megismerése
  - Természeti értékek védelme, tisztelete
  - A Föld globális környezeti problémáinak oka, emberi felelősség környezetünk és egészségünkért
  - Az élőlények főbb rendszertani csoportosítása, fajismeret bővítés
  - Az emberi szervezet felépítésének, működésének lényeges sajátosságai, egészségvédelem
- Az írásbeli értékelés szempontjai:

- Biológiai műveltség alapvető elemeinek ismerete
- Távoli tájak éghajlata, ott élő élőlények megismerése
- Ismeretek összehasonlítása, csoportosítása, rendszerezése
- Kísérletek megtervezése, elvégzése, értékelése, következtetések levonása
- Nyomtatott és elektronikus információhordozók használata, értelmezése, feldolgozása.

FIZIKA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
  - Pontos fegyelmezett munka, a társakkal való együttműködés
  - A gyakorlatban (háztartásban) megjelenő gépek (elektromos eszközök) címkéjének értelmezése
  - Szóbeli kifejezőkészség, a szaknyelv használata
  - A tanultak alkalmazása a gyakorlatban
  - Mérések elvégzése
  - Megfigyelés
  - Környezetbarát szemlélet
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - Problémaérzékenység, munkához való hozzáállás
  - Mértékegységek használata
  - Fizikai jelek használata
  - Gondolkodási műveletek alkalmazása
  - A kísérletek, eszközök, stb. rajzának elkészítése, elemzése
  - Kapcsolási rajzok leolvasása

KÉMIA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
  - A rendező képesség megfelelő fejlettsége
  - A személyes felelősségvállalás a környezet iránt
  - A pontos, fegyelmezett munka, a társakkal való együttműködés
  - Megfigyelés, kérdésfeltevés szintje

- Helyes tanulási szokások
- Környezetbarát szemlélet
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - A tanult kémiai jelek használata
  - Folyamatok leírása kémiai jelekkel
  - Kémiai reakciók felismerése, magyarázata, leírása
  - A tanult anyagok jellemzése
  - Az anyagi részecskék szerkezete, felépítése
  - Kémiai számítások
  - Írásbeli beszámoló előre kijelölt témában

FÖLDRAJZ

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés, aktivitás
  - Fogalomalkotás közvetlen észlelés és közvetett tapasztalás alapján
  - Természeti jelenségek megismerése, hatása az emberi környezetre
  - Összehasonlítások végzése, következtetések levonása általánosításokra, ítéletek megfogalmazására, megoldására
  - Térképismeret, földrajzi koordináták meghatározása
  - Élő és élettelen természeti értékeink megismerése
  - A szaknyelv ismerete, használata
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - Feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
  - Emberi beavatkozások következményei
  - ,Tájékozódás a térképen
  - Információk gyűjtése a földrajzi környezet sokoldalú megismerése, elektronikus ismeretközlők és kiadványok segítségével
  - Környezetbarát szemlélet

ÉNEK-ZENE

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tanult dallamok, motívumok igényes, élményszerű előadása
  - Az ének-zenei szaknyelv megértése, gyakorlati alkalmazása

- Zeneelméleti, zenetörténeti fogalmak ismerete
  - Zeneszerzők elhelyezése korstílus, évszázad pontosságával
  - Érdeklődés a tantárgy iránt, aktivitás
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
- Érdeklődés, aktivitás
  - Ritmikai, készség
  - Dallamkészség, éneklés
  - Improvizáció

VIZUÁLIS KULTÚRA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
- A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, aktivitás
  - Kreativitás
  - Saját érzelmeken alapuló kifejezőmód
  - Motiváció, elvonatkoztatás
  - „Beleélő” képesség
  - Színvilág értelmezése
  - Szín és formaelemzés
  - Látszat, (perspektíva-axonometria értelmezése)
  - Környezet harmonikusabbá tétele
  - Népművészetünk alapismerete
  - Különböző korok és stílusok elemzése
  - A különböző technikák (grafikai, festészeti, szobrászati) fontosabb jellemzői
  - A külső tér
  - A térépítés, téralakítás, a belső tér
  - A kompozíció
  - A szép emberi környezet
  - Képek elemzése.
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
- A feladatokhoz való hozzáállás, munkavégzés
  - Forma és színbeli ritmusgyakorlatok használata
  - A megismert technikák alkalmazása a különböző tevékenységek folyamán
  - Perspektíva-axonometria alkalmazása

- Szín és formavilág adott feladatra vonatkozó alkalmazása
- A dekorativitás, stilizálás, díszítés
- Az arány
- A formakontrasztok, ellentétek
- Szerkezet
- Nyugalom és mozgás
- Színek szerepe, jelentése
- Kifejező eszközök alkalmazása (vonal, folt, fény-árnyék, sötét-világos, forma, szín)
- A szép emberi környezet
- A „giccs”
- A felület megmunkálása, a faktúra

DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Órai tevékenység, aktivitás
  - Gyűjtőmunkák, szorgalmi munkák
  - Részvétel készségfejlesztő gyakorlatokban
  - Bábok készítése és mozgatása
  - Dramatikus játékokban való részvétel
  - Történetek jelenetként szerkesztése csoport vagy önálló munkában
  - Tánc - és mozgásmotívumok utánzása, stílusos előadása
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - a tantárgy iránti érdeklődés
  - az együttműködő- képesség
  - értékelés, önértékelés mélysége képesség
  - milyen mértékű a mások ötleteinek elfogadása
  - a döntési készség és az abból fakadó következmények felvállalása
  - a kreativitás mértéke, aktivitás
  - a verbális és non - verbális kifejezések használatának mélysége
  - egyéni képességek egy szerep, feladat elvállalásában
  - jártasságok és készségek megléte a különféle táncos és drámai formák használatánál során a mozgáskoordináció és ritmuskészség fejlettsége

DIGITÁLIS KULTÚRA

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - A tantárgy iránti érdeklődés
  - Írott szöveg – utasítások – értelmezése
  - Projektfeladatok megoldása csapatban – együttműködés
  - Munkafegyelem- és a technikai eszközök kezelése
  - Tájékozódás különböző operációs rendszerekben
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - Órai vázlatok jegyzetelése, pontos munka
  - Szakkifejezések pontos használata
  - Tájékozódás az irodai programcsomagokban
  - Témakörök közötti kapcsolat felismerése
  - A korábban tanultak alkalmazása az új tananyagban
  - Esztétikus, igényes munka

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

- A folyamatos szóbeli értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Környezet és természetvédelem alapelveinek ismerete
  - Anyag és energiatakarékos szemlélet érvényesítése
  - Ember és környezete közti együttélési szabályok megértése
  - Műveleti sorrendek követése, kreativitás
  - Gyakorlottság eszköz és anyaghasználatban
  - Elemi munkaszokások (helyes testtartás, rend, pontosság, balesetvédelem)
- Az írásbeli értékelés szempontjai:
  - Az elkészült munkák értékelése, saját és mások munkájának elemzése
  - Különböző konyhatechnikák elsajátítása, alkalmazása
  - Egészséges élelmiszerek jelentősége, használata
  - Szöveges és képi információk, számadatok értelmezése, következtetések megfogalmazása.
  - Népi hagyományok ápolása.

TESTNEVELÉS

- A folyamatos értékelés, ellenőrzés szempontjai:
  - Alakosság elfogadása, vezényszavak fegyelmezett és igényes végrehajtása
  - Gimnasztikai gyakorlatanyag minél szélesebb körének ismerete, ebből a mozgáshoz legjobban megfelelő gyakorlatok kiválasztása
  - Egyszerűbb gyakorlatok önálló összeállítása, bemutatása
  - Gyakorlati elemek összekapcsolásakor a folyamatosságra való törekvés
  - A szertorna gyakorlatok elemeinek felismerhető végrehajtása
  - Felismerhető futótechnika rövid és hosszútávfutásnál
  - Akadályok félelem nélküli leküzdése
  - Ugrásainál a tanult technika felismerhetősége
  - Testtömeg feletti uralom nem szokványos helyzetekben
  - Dobószerszhez igazodó dobótechnika
  - A hajítás és a lökés közötti különbség felismerhetősége
  - A játékban aktív, csapattagként való részvétel
  - Játékhelyzetekben megfelelő megoldás kiválasztása. Alapvető szabályok ismerete
  - A tanult technikai és taktikai elemek játékhelyzetekben való elemi szintű alkalmazása
  - Játékát a tudatosság és a sportszerűség jellemezze
  - A biztonságos szabadtéri mozgás szabályainak megtartása
  - A sportöltözlet megléte, állapota

A tanulók év közbeni írásbeli munkájának százalékos értékelését a következőképpen válthatjuk át a törvény által előírt szöveges bejegyzésre:

Százalékhatárok	Az érdemjegynek megfelelő szöveges bejegyzés	Érdemjegyek
0-32%	Felzárkóztatásra szorul	Elégtelen
33-50%	Felzárkóztatásra szorul	Elégséges
51-75%	Megfelelt	Közepes
76-90%	Jól megfelelt	Jó
91-100%	Kiválóan megfelelt	Jeles

8. A 2. évfolyamon az év végi, a 3-8. évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek, és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

9. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: kitűnő (kiemelkedően teljesítő) jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

10. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

11. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzet/ellenőrzőn, illetve a Kréta elektronikus naplón keresztül. Az tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

12. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli témazáró dolgozatainak értékelésekor az elért teljesítmény érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegyek
0-32%	Elégtelen (1)
33-50%	Elégséges (2)
51-75%	Közepes (3)
76-90%	Jó (4)
91-100%	Jeles (5)

13. A 2. évfolyamon az év végi bizonyítványban, illetve a 3-8. évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

2. évfolyam: magyar nyelv és irodalom; matematika; etika/ hit-és erkölcsstan; ének-zene; vizuális kultúra, technika és tervezés; testnevelés, népismeret.

3. évfolyam: magyar nyelv és irodalom; matematika; etika/ hit-és erkölcsstan; környezetismeret; ének-zene; vizuális kultúra, technika és tervezés; testnevelés, népismeret.
4. évfolyam: magyar nyelv és irodalom; idegen nyelv; matematika; digitális kultúra; etika/ hit-és erkölcsstan; környezetismeret; ének-zene; vizuális kultúra, technika és tervezés; testnevelés, népismeret.
- 5-6. évfolyam: magyar nyelv; magyar irodalom; idegen nyelv; matematika; történelem, hon-és népismeret; etika/ hit-és erkölcsstan; természettudomány; ének-zene; vizuális kultúra; dráma és színház; digitális kultúra; technika, testnevelés, népismeret.
- 7-8.évfolyam: magyar nyelv; magyar irodalom; idegen nyelv; matematika; történelem, állampolgári ismeretek; etika/ hit-és erkölcsstan; biológia; fizika; kémia; földrajz; ének-zene; vizuális kultúra; digitális kultúra; technika és tervezés; testnevelés, népismeret.

14. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje és korlátai

A tanulók írásbeli beszámoltatásának formái:

- **Témazáró dolgozat:** Egy teljes tantervi téma számonkérésére szolgáló, egy tanórát kitöltő, az ismeretek felidézését és alkalmazását egyaránt megkövetelő írásbeli számonkérésési forma. A témazáró dolgozatban szereplő feladattípusok arányai megfelelnek a tananyag és a tantervi követelmények belső arányainak.
- **Egyéb dolgozat- írásbeli felelet-:** Egy tantervi téma valamely részének számonkérésére szolgáló, legfeljebb egy tanórát kitöltő írásbeli számonkérésési forma, amelyben az ismeretek felidézése az alkalmazástól függetlenül vagy azzal együtt is számon kérhető.
- **Felmérő dolgozat:** A készségtárgyak kivételével a tanév elején az ismétlést követően, év végén az összefoglalást követően íratja meg a szaktanár.

Az írásbeli beszámoltatás rendje és korlátai:

- Témazáró és felmérő dolgozat íratását a szaktanár egy héttel a dolgozatírás előtt bejelenti, a dolgozatot 10 napon belül kijavítja, egy tanítási napon kettőnél több témazáró dolgozat nem íratható.
- Egyéb dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb az előző tanítási órán bejelenti, a dolgozatot 10 napon belül belül kijavítja.
- A szaktanár nem írat újabb dolgozatot a tantárgyból, amíg az előzőt kijavítva ki nem adta a tanulóknak.

VII. A tanulók jutalmazásával összefüggő, a magatartásának és szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó követelmények

1. A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók magatartását az 1. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi. A 2-8. évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

2. Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének kritériumai a következők:

a.) Példás (5) az a tanuló, aki:

- A házirendet betartja
- Tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
- Kötelességtudó, feladatait teljesíti
- Önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- Tisztelettudó
- Társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
- Az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
- Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetét
- Nincs írásbeli figyelmeztetése

b.) Jó (4) az a tanuló, aki:

- A házirendet betartja
- Tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik
- Feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
- Feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- Az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- Nincs írásbeli figyelmeztetése

c.) Változó (3) az a tanuló, aki:

- Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be
- A tanórán vagy tanórán kívül fegyelmezetlenül viselkedik
- Feladatait nem minden esetben teljesíti
- Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva
- A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- Igazolatlanul mulasztott
- Osztályfőnöki figyelmeztetője, intője van.

d.) Rossz (2) az a tanuló, aki:

- A házirend előírásait sorozatosan megsérti
- Feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
- Magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- Társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- Viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- Több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- Osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése van.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

3. A tanulók szorgalmának értékelésénél, minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

4. A tanulók szorgalmát az 1. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzni.

A 2-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

5. Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének kritériumai a következők:

a.) Példás (5) az a tanuló, aki:

- Képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt.
- Tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi.
- A tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi.
- Munkavégzése pontos, megbízható.
- A tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz.
- Taneszközei tiszták, rendezettek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b.) Jó (4) az a tanuló, aki:

- Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt.
- Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik.
- A tanórákon többnyire aktív.
- Többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti.
- Taneszközei tiszták, rendezettek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

c.) Változó (3) az a tanuló, akinek:

- Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől.
- Tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti.
- Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik.
- Érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja.
- Önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d.) Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- Képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- Feladatait többnyire nem végzi el
- Felszerelése hiányos, taneszközei rendezetlenek
- A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el.

- Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

6. Azt a tanulót, aki képességihez mérten példamutató magatartást tanúsít, folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

7. Az iskola jutalmazási formái:

a.) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- Szaktanári dicséret,
- Osztályfőnöki dicséret
- Igazgatói dicséret
- Nevelőtestületi dicséret

b.) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén dicséretben részesíthetők:

- Szaktárgyi teljesítményért
- Példamutató magatartásért
- Kiemelkedő szorgalomért
- Példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért.

c.) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

d.) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.

e.) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki és igazgatói dicséretben részesülhetnek, és iskolaszinten ki kell hirdetni ezen tanulók nevét.

Vármegyei, területi versenyen részt vevő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.

Városi/ járási versenyen 1-3. helyezést elérő, vármegyei, területi szintű versenyen 1-6. helyezést elérő és országos versenyre eljutó bármely helyezést elérő tanulót igazgatói dicséretben kell részesíteni.

Az a tanuló, aki három különböző tantárgyi, vagy sportversenyen vesz részt, minimum, városi/ járási szinten, automatikus igazgatói dicséretben részesül.

f.) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

g.) A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

8. Azt a tanulót, aki, tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, a házirend előírásait megszegi, igazolatlanul mulaszt, vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

9. Az iskolai fegyelmezések formái:

- Szaktanári figyelmeztetés
- Osztályfőnöki figyelmeztetés
- Osztályfőnöki intés
- Osztályfőnöki megrovás
- Igazgatói figyelmeztetés
- Igazgatói intés
- Igazgatói megrovás
- Tantestületi megrovás.

Az iskolai fegyelmezések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

VIII. Csoportbontás és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontás amennyiben mód van rá:

- érdeklődési kör-,
- nemek
- választott nyelv
- tantárgypárok (digitális kultúra – technika és tervezés)

alapján történik.

Délutáni foglalkozások kezdő időpontjai:

- Alsó és felső tagozaton egyaránt: 14.30-tól

A foglalkozások időpontjait úgy kell meghatározni, hogy lehetőleg ne fedjék egymást, lehetőséget adva arra, hogy egy tanuló több szakkörön is részt vehessen.

Egy tanuló háromnál több foglalkozáson nem vehet részt, annak érdekében, hogy maradjon ideje az önálló tanulásra.

A foglalkozások helyszíne:

A Kardos-iskola esetében nincs szükség kíséretre, viszont egyéb esetekben a tanulókat a foglalkozás vezetője, vagy a pedagógiai asszisztens kísérelje el a szakkörre a balesetek megelőzése érdekében. A foglalkozás esetleges elmaradását a szakkör vezetője előző nap jelezze az érintett osztályfőnököknek.

Jelenleg elérhető foglalkozások:

Alsó tagozat

kézműves foglalkozás (1-4. o.)

modern és társas tánc

hittan (1-4.o.)

kölyök atlétika

Felső tagozat

természetvédelmi szakkör

kézműves foglalkozás

tömegsport

tehetséggondozás

küzdősportok

labdarúgás

IX. Az otthoni felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározásának elvei

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatban az alábbi szabályok érvényesülnek:

1. A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
2. Az egész napos iskolai osztályokban a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.
3. Az 5-8. évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére a szokásos (egyik órától a másikra esedékes) feladatokon túl nem kapnak sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot.
4. A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazárót, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

X. Roma nemzetiségi oktatási program

1. Roma helyzetkép:

Községünkben a roma lakosság 30 % körül van, az iskolában ez az arány jóval magasabb. A tanköteles korú gyerekek 100 %-a beiratkozott az általános iskolába, probléma a 10-16 életév táján jelentkezik. (korai családalapítás, terhesség, stb.)

Továbbtanulni szándékozó tanulók közül évente 1-2 tanuló nem iratkozik be szeptemberig középfokú oktatási intézménybe. Jelentős probléma a középfokú intézményt elvégzők arányával van, nagyon sok a lemorzsolódás. (okok lehetnek: életkoruk „magas” – 18-20 éves korig nem tanulnak, hamarabb családot alapítanak, a családok többsége nem ösztönzi a tanulókat a rendszeres tanulásra, a családok szegénysége, ill. az iskola elvégzése után kevés a munkalehetőség stb.)

Problémák a községben:

- A roma lakosság jelentős %-a a szegénységi küszöb környékén, vagy az alatt él.

- A munkanélküliség nagyon magas. (gyakori: a családok segélyekből élnek, a felvett hitelek részleteit, a közüzemi díjakat nem tudják fizetni stb.)
- A szülők iskolázottsága, kulturális igénye általában alacsony.

2. A roma nemzetiségi oktatásban előtérbe helyezzük a cigány népismeret műveltségi terület oktatását, a nemzetiségi önismeret fejlesztését és a folyamatosan szervezett cigány kulturális tevékenységet.

A roma nemzetiségi oktatás a magyar oktatási rendszer szerves része. Ennek értelmében azzal alapvetően azonos tartalmú, azonos értékű és tovább fejleszthető alpműveltséget és esélyegyenlőséget kell biztosítani. A pedagógusnak törekedni kell arra, hogy a nemzetiséghez tartozó tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei.

A nevelési és oktatási eszközök segítségével el kell kerülni, hogy a tanulóknál túlzottan idealizált vagy alul értékelt nemzetkép, kisebbségkép alakuljon ki. Szükséges, hogy a tanulók ismerjék fel az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, megismerjék ennek a történeti, szociológiai stb. hátterét, veszélyeit, az emberi és az állampolgári jogok megsértésének jelenségét, és ítélik el ezeket. A tanulóknál váljon tudatossá, hogy a különböző kultúrák egymás mellett éléséből fakadó jogok és kötelességek betartása és betartatása többségnek - kisebbségnek közös feladata. A programban biztosítani kell a tehetségkutatás és tehetséggondozás feladatait is. A szülők és az iskola közötti jó kapcsolat kialakítására kell törekedni.

A program alapvetően négy elemet tartalmaz:

- Cigány népismeret
- Cigány művészetek
- Önismeret fejlesztése
- Folyamatosan szervezett cigány kulturális tevékenység

3. Nevelés-oktatás:

Minden évfolyamon heti 1 tanóránál többet roma/cigány népismeret tantárgy oktatása magyar nyelven. További heti 2 tanóránál többet megfelelő foglalkozást pedig a kerettantervi szabályozás alapján szervezzük. Magyar nyelv és irodalom, vizuális kultúra, ének-zene, hon- és népismeret, történelem, állampolgári ismeretek, osztályfőnöki tanórákba a nemzetiségi tananyag integrálásával.

4. Céljai:

A nemzetiségi nevelés-oktatás általános célja és feladata megegyezik az intézmény fő oktatási célkitűzéseivel. Sajátossága: a kisebbségi önazonosság megőrzése és erősítése.

Ennek érdekében biztosítja:

- a nemzetiség történelmének, kultúrájának megismerését,
- a hagyományőrzést- és teremtést,
- az önismeret kialakítását,
- a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

5. Fő feladatok:

- Biztosítani a roma tanulók számára a cigányság kulturális értékeinek a megismerését, a történelméről, képzőművészetéről, zenei és tánckultúrájáról, a cigányság helyzetéről, jogairól, szervezeteiről és intézményeiről szóló ismeretek oktatását.
- A kisebbségi önazonosság megőrzésének és erősítésének, a cigányság integrációjának elősegítése.
- A magyarság-etnikai kisebbség kölcsönös megbecsülésére nevelés.
- Arra kell törekedni, hogy a tanulók törvényekben garantált gyermeki- és diákjogai maradéktalanul érvényesüljenek az iskolai élet szinterein, ehhez nélkülözhetetlen a demokrácia gyakorlásának technikáit elsajátíttatni.
- Felelősségvállalásra, kötelességtudatra nevelés.
- Fontos, hogy a tanulók fel tudják ismerni az előítéletek és a kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségeit (életkoruknak megfelelő szinten).
- Az iskola lehetőségeit figyelembe véve el kell érni, hogy nőjön a roma tanulók egyéni boldogulásának esélye, javuljon a társadalmi beilleszkedés lehetősége.
- Kiemelten kell fejleszteni a tanulók önellenőrző és önértékelő képességét.
- A pedagógia eszközeivel – az asszimilációs elvárások nélkül – segíteni kell a cigányság integrációját.
- Biztosítani, hogy a roma nemzetiségi oktatásban részt nem vevők és a nemzetiségi oktatásban résztvevők közösen szervezett, nem kötelező tanórai foglalkozások keretében megismerhessék a cigányság kultúráját.
- Én-képformáló, személyiségfejlesztő módszerek és eljárások révén a tanulók szocializációs szintjének növelése, az egészségvédelem és családtervezés problémáinak hangsúlyos elméleti és szituációs kezelése.

- A tehetséges tanulók számára érdeklődésüknek és igényüknek megfelelő tehetséggondozó szakkörök, rövid- és hosszú távú tanórán kívüli programok, megmérettetési lehetőségek biztosítása.

Roma nemzetiségi népismeret (követelmények)

Általános fejlesztési követelmények

1-6. évfolyam

A tanuló ismerje:

- A cigányság regionális és országos elhelyezkedését
- A cigánysággal kapcsolatos főbb forrásokat, tudjon azokból ismereteket meríteni
- Családja és környezete kisebbségi kötődését
- A cigányság szimbólumait, ünnepeit.

7-8. évfolyam

A tanuló ismerje átfogóan:

- A cigányság anyaországának, Indiának, és második hazájának, Görögországnak a történelmét és társadalomföldrajzát
- A cigányság magyarországi történelmét, főbb sorsfordulóit, a cigányságot érintő legfontosabb törvényeket, rendeleteket
- A cigányság kulturális életének kiemelkedő eseményeit, személyiségeit, műveiket. Legyen képes különböző forrásokból tájékozódni.
- A hazai kisebbségi és emberi jogok rendszerét. Legyen birtokában azoknak a kommunikációs ismereteknek, eljárásoknak, amelyek révén megfelelő formában tudja tolmácsolni gondolatait a cigányságot érintő kérdésekben
- A cigányság anyaországon kívüli jelenlétét
- A cigányság nemzetközi kapcsolatait, szervezeteit.

Cigány irodalom:

Feldolgozandó szerzők és művek a 8. évfolyam végére: Bari Károly, Lakatos Menyhért, Choli Daróczi József, Osztojkán Béla, Rostás-Farkas György, Csemer Géza, Hódosi József irodalmi munkássága.

Bari Károly: Azt hiszitek, Árvák árvája,

Lakatos Menyhért: A piramisák ivadékai, Akik élni akartak, Csandra szekere

Osztojkán Béla: Mint a pelikánok, Hóésés húségben

Choli Daróczi József: Otthon voltam Indiában, Isten homorú arcán (verseskötet)

Rostás-Farkas György: Rom Som (verseskötet)

Művek a cigány népköltészetből: Gelem, gelem, Tűzpiros kígyócska.

1-2. osztályban a Romamécs kötetek, továbbá az évfolyamonkénti Cigány népismeret törzsanyagában szereplő szerzők és művek.

Taneszközök:

- Romamécs-kötetek
- Radics József – Farkas Mária: Cigány népismeret 1-4.
- „Egyszer karolj át egy fát” –antológia
- Cigány népballadák és keservesek – Csenki testvérek gyűjtése
- Bari Károly: Tűzpiros kígyócska
- Tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok
- Cigány irodalmi és kulturális folyóiratok
- Transzparenszek, diasorozatok, kazetták, filmek
- Szótárak, lexikonok

Ellenőrzés, értékelés:

- A tanulók fejlődésmenetének folyamatos megfigyelése
- Aktivitásának, tanulmányi fegyelmének nyomon követése
- Kiemelten fontos a tanulók önellenőrzésének és önértékelésének, feladattudatának fejlesztése az értékelés során.

1. Tantárgyi- és kisebbségi önismeret fejlesztése

Magyar nyelv és irodalom:

A magyar és a cigány nyelv családfája (megismerés és összehasonlítás). Szókincsbővítés évfolyamonként növekvő mennyiségben és minőségben, az argó kifejezéseinek kerülése a mindennapi kommunikációban, szavak értelmezése különböző szövegösszefüggésben, helyes köznyelvi ejtés és helyes szóhasználat.

A bemutatkozás, köszönés, kérés, köszönetnyilvánítás és ünnepi jókívánságok megfelelő formáinak alkalmazása, tekintettel a magyar és a roma formulák közötti különbségre.

Magyar és cigány irodalmi olvasmányok tartalmának illetőleg műfaji és stilisztikai ismeretek összefoglalása értelmes, összefüggő mondatokkal.

A hangok fajtái, a hangok időtartama és jelölésük, tekintettel arra, hogy a romani nyelvben igen sok a diftongus, illetőleg nincsenek rövid-hosszú magánhangzó párok.

Szófajfelismerés és megnevezés jelentés, alaktani sajátosságok és mondatbeli funkció alapján, figyelembe véve, hogy a cigány nyelvben eredendően idegen a kettős és hármas szófajúság.

A magyar helyesírás alapelvei, írásmódjai különösen tekintettel a hangkapcsolati törvényekre és a szóelemzésre.

Cigány népismeret:

A cigány népismeret tananyag a cigányság és anyanemzetei, India és Görögország – kultúrájáról, történelméről, hagyományairól és jelenéről szóló ismereteket tartalmazza. Iskolánkban a cigány népismeret tanítása a Nemzeti Alaptanterv műveltségi területeibe integráltan, és tanórán kívüli tevékenységek formájában történik. Az oktatás nyelve a magyar.

a.) A cigányság nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája:

Nyelvhasználati sajátosságok, nyelvjárások, nyelvváltozatok. A beás, oláh és kárpáti cigány nyelvváltozatok eredete, grammatikai rendszere. A lovári dialektikus, mint településünkön ismert nyelvváltozat sajátosságai és rendszere, a szókincs felépülése, rétegződése, óindiai és újgörög elemek, a lovári és a többi oláh cigány dialektus közötti hangtani és szókincsbeli eltérések.

- Vizuális kultúra

A cigány képzőművészet jellegzetességei, szimbolikus tartalmak, tradicionális szín- és motívumgazdagság (virágminták, vörös és fekete színek), a legjelentősebb cigány képzőművészek munkássága (Péli Tamás, Szentadrassy István, Pongor Beri Károly), hazai és nemzetközi filmalkotások, dokumentumfilmek megismerése s cigányság életével kapcsolatban (Cigány tábor az égbe megy, Átok és szerelem), népművészeti motívumok, témavilág.

- Ének-zenei és tánckultúra

Az indiai őshaza ének-zeneje, hangszeres és vokális zene, tánc és a templomi szertartások kapcsolata, tradicionális (dob) és újabb keletű hangszerek (hegedű), a „lassú”, a ballada, a keserves műfaji jellemzői, településünk élő folklórájának feltérképezése, gyűjtése.

- Ember és társadalom, Földünk és környezetünk, Művészetek

Hagyományok, régi és új szokások, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek. Tradicionális mesterségek: kovácmesterség, teknővájás, lókereskedés, medvetáncoltatás, zenélés. Az öntözéses földművelés és az állattenyésztés Indiában. Orvoslás és kuruzslás. Babona és hiedelemvilág. A cigányság mitológiájának kapcsolata az indiai és görög regékkel, cigány eredetmondák. Sajátos ünnepek és jelképek. Káli- és Mária kultusz.

- Szociológiai és település földrajzi ismeretek

A vándorélet kezdetei, jellemzői, letelepülési és letelepítési kísérletek Európában és Magyarországon. A letelepülés állomásai. India, Görögország, és Magyarország földrajza.

b.) A cigányság történelemalakító és kultúrformáló szerepe, civilizációja:

- A cigányság magyarországi történelme és irodalma, az őshaza (India) és Görögország történelmének, irodalmának korrajza (a cigányság otllétekor), India és Görögország földrajza. A cigányság megjelenése Magyarországon. A cigányság a török hódoltságban, Erdélyben és a királyi Magyarországon. A romák szerepe a Habsburg-ellenes függetlenségi harcokban. Mária Terézia cigány-rendeletei (1761, 1767, 1779). A vándorló cigányok letelepítése. A romák részvétele az 1848-49-es forradalomban és szabadságharcban. A romániai rabszolga felszabadítás és az oláh cigányok betelepülése. A romák a XX. században.
- Oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor
Cigány újság, Elő-szó, Phralipe, Amaro Drom, Kethano Drom, Cigányfürő. Központi, alapítványi és alternatív roma iskolák a jelenben.
- A cigányság más országokban élő csoportjai
Sintók, gitanók, gipsy-k az őshazában, Európában és Európán kívül.

c.) Kisebbségi és állampolgári jogok:

- A kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer
- A cigányság intézményrendszere
- Nemzetközi kapcsolatok

2. Szocializációs, kommunikációs fejlesztés

A túlélés technikájától a társadalmi érvényesüléshez vezető út lehetőségei:

- Énkép-fejlesztés, kisebbségi és állampolgári öntudat, a társas érintkezés normái, szerepvárások a családban, az iskolában, a munkahelyen. Családi szocializáció, a modellkövetés.
- Illemszabályok, etikai normák, a magántulajdon védelme.
- A közlésfolyamat tényezői, jelek és jelrendszerek.
- Empátia- és kommunikációs képességfejlesztő gyakorlatok.
- Az élőbeszéd, a beszédhangok kifejező ereje, beszédtechnikai gyakorlatok.
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés.
- Mindennapi beszédhelyzetek, kifejező szövegmondás.
- Szövegalkotási gyakorlatok szóban és írásban a különböző szövegtípusok köréből.
- A nem verbális kommunikáció.
- A tömegkommunikáció.
- Önismereti, önértékelési, önmenedzselési gyakorlatok.

3. Folyamatosan szervezett roma kulturális tevékenység

- Iskolai, területi, vármegyei, regionális és országos versenyekre, vetélkedőkre, bemutatókra való felkészülés.
- Író-olvasó találkozók, élménybeszámolók, folklór-gyűjtés.
- Előadásokon, tájékoztatókon való részvétel.
- Kirándulások, táborozások, tárlatok, irodalmi és kulturális művek, produkciók megtekintése.

4. Egyéni tehetséggondozás

Differenciált egyéni és csoportos tanórán kívüli foglalkozásokon, az átlagon felüli teljesítményt nyújtó roma gyermekek képességeinek fejlesztése bármely műveltségi területen. A pályaorientáció elősegítése, szereplési, megmérettetési lehetőségek biztosítása szaktanárokkal, fejlesztő pedagógusokkal, tudományos és művészeti nagyságok bevonásával.

Multikulturális oktatás, cigányirodalom

1-4. évfolyam

Tananyag:

- Műismeret: Cigány népművészeti alkotások, versek, mesék, mondókák, gyermekjátékok, népi játékok, népszokások. A cigány-motívum a tanult magyar népmesékben. Anekdoták, tréfás történetek, elbeszélések. Cigány eredetmondák, szólások, közmondások.
- Irodalmi ismeretek: Szépirodalmi szövegek jellemzői, különbségtétel a magyar és cigány népköltészet között. Mesetípusok, a cigány mesék keletkezése, jellemző vonások.
- Fejlesztési követelmény: Cigány és magyar olvasmányok megkülönböztetése műfaji jellemzőik alapján. Az olvasott művek tartalmának globális felfogása. A szereplők, a színhely, az idő megnevezése. A szereplők kapcsolatainak felismerése a tartalom kifejezésében.
- Minimális teljesítmény: A tanuló tudja a cigány himnusz szövegét, legalább magyar nyelven. Tudja a tanuló, hogy a cigányság indiai eredetű nép. Néhány műrészlet memorizálása. Öt monda vagy mese vagy népballada saját szavakkal történő előadása.

5-6. évfolyam

Tananyag:

- Műismeret: Cigány eredetmondák, a cigány elbeszélő irodalom sajátosságai. Anekdoták, adomák, tréfás történetek. Cigány népballadák és keservesek.
- Irodalmi ismeretek: A népköltészet műfajai. A ballada műfaji jellemzői.
- Irodalomolvasás: A magyar irodalom klasszikusainak cigányábrázolásai. Hagyományos cigány mesterségek ábrázolása, leírása a magyar és a világirodalomban.
- Fejlesztési követelmények: A cigány írásbeliség kései megjelenésének kihatásai. Az olvasott művek adott szempontú elemzése. Ismerje a népköltészet sajátosságait, legfontosabb műfajait. A ballada és a mese jellemzőinek különbsége. Kijelölt művek értő olvasása.

- Minimális teljesítmény: Néhány műrészlet memorizálása. Könyvtárhasználatban jártasság. Kijelölt művek értő olvasása.

7-8. évfolyam

Tananyag:

- Irodalomtörténet: A magyarországi cigány irodalom története. Alkotók és életművek.
- Műismeret: A világirodalom híres cigányábrázolásai.
Lakatos Menyhért: Füstös képek
Bari Károly 5 verse
Choli Daróczi József műfordításai
- Kommunikáció: Cigány írott és elektronikus média. A cigányok kommunikációs jellemzői, kapcsolata.
- Fejlesztési követelmények: Tudjon párhuzamot vonni a cigány és nem-cigány alkotók életműve között. A cigány líra a világirodalom szerves része. Hasonlóságok és különbségek a cigány és nem-cigány prózában. Köznyelv, irodalmi nyelv megkülönböztetése a csoportnyelvektől. Különbségtétel a cigányok és a nem-cigányok kommunikációs szokásai között.
- Minimális teljesítmény: Önálló véleményalkotás a művekről, a cigányság helyzetéről. Jelentősebb cigány alkotók főbb műveinek ismerete. Bari Károly és Lakatos Menyhért életművének ismerete. Ismerje a legjelentősebb cigány folyóiratokat, irodalmi lapokat.

Hon- és népismeret – Történelem

Témakörök:

- 5. osztály: A cigány lakosság letelepedésének kezdetei településünkön. A román rabszolga-felszabadítás és az un. oláh cigányok betelepülése. Első és második világháborús hősi halottak lakóhelyünkön. A cigányság élete, intézményei ma. Indiára vonatkozó, az ősi mesterségekhez kapcsolódó történetek, mondák, mesék. A cigányság elvándorlásával kapcsolatos történetek. Görögország, a cigányság második hazája. A cigányság Európában és a nagyvilágban (létszám, kiemelkedő személyiségek).
- 6. osztály: A cigányság életmódja hajdan és most: öltözködés, foglalkozások, ételek, lakáshelyzet. A magyarországi híres cigányok, történelmi alakok (Lippai

Balázs) élete. Híres emberek a nagyvilágban. A cigány ügyet szívükön viselő politikusok, személyiségek (József főherceg, Csenki-testvérek) élete.

- 7. osztály: A cigányság származása, eredete. A cigányság nyelve. A cigányság élete Indiában, földrajzi elhelyezkedés. A cigányság rokonai (dombák, burik). A cigányság Örményországban, Perzsiában (örmény és dard nyelvi elemek). A mohamedán hódítás. Különböző cigány csoportok (ben, phen).
- 8. osztály: A vándorlás főbb útvonalai (térképhasználat). A cigányság a bizánci birodalomban. Görög jövevényszavak. A cigányság megjelenése Közép-Európában, Nyugat-Európában. Az első letelepülési hullámok majd az üldöztetések. Zsigmond menlevelei, Mária Terézia rendeletei. Az oláh cigányok betelepülése.
- Fejlesztési követelmények: A helyi cigányság kulturális, gazdasági és közéleti életének elemzése. Tudjon a tanuló különbséget tenni a mondák és a valóság között. A cigányság hajdani és mostani életének elemzése. Ismerje a tanuló a magyarországi és nemzetközi híres cigányok életét. Tudjon a tanuló pedagógus irányításával forrásokból ismereteket szerezni. Tudja a tanuló időrendi sorrendbe helyezni a cigányság történelmének főbb eseményeit. Ismerje a legfontosabb eredetmondákat, tudja azok tartalmát saját szavaival elmondani. Ismerje meg a cigányság származását, eredetét, a cigányság nyelvét. Tudjon különbséget tenni az indoeurópai és a finnugor nyelvek jellemzői között. Ismerje a cigányság rokonait. Ismerje meg a cigányság történelmi múltját az őshazában, India földrajzi viszonyait. Ismerje meg az őshazából való elvándorlás okait, útvonalait. Hasonlítsa össze a cigányság vándorlását a népvándorlással. Ismerje meg a cigányság történelmét Görögországban, Görögország földrajzi viszonyait, ismerje fel a cigány nyelv görög elemeit. Ismerje a cigányság két fő csoportját (ben és phen). Ismerje a cigányság megjelenésének körülményeit Nyugat- és Közép-Európában. Ismerje a magyarországi főbb törvényeket, amelyek a cigányság életmódját szabályozzák (Mária Terézia). Ismerje meg a cigány ügyet szívükön viselő politikusok, tudósok életét.
- Minimális teljesítmény: Tudja a tanuló a cigányság Európában, illetőleg Magyarországra érkezésének állomásait, idejét. Tudja a tanuló mely állam volt a cigányság első, illetve második őshazája. Ismerje a tanuló a cigányság életmódját, életkörülményeit lakóhelyén, Magyarországon és Európában. Ismerje meg a ci-

gányság történelmének kiemelkedő személyiségeit. Ismerje a kisebbségek jogait, kötelességeit Magyarországon, Európában és lakóhelyén.

XI. A tanulók fizikai fittségi mérése [Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT)]

A tanulók fittségének mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, az aktuális tanév rendje által kijelölt időszakban.

1. A NETFIT célja

A NETFIT elsősorban diagnosztikai jelleggel méri és követi nyomon a tanulók fizikai fittségét, az intézmények rendelkezésére bocsátott útmutató szerint. Célja az egészséghez szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása (fejlesztése) a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül.

2. NETFIT jellemzői

A NETFIT program mind kialakításában, mind felhasználóságában eltér a köznevelési rendszerben eddig alkalmazott fizikai fittséget minősítő tesztrendszerektől. Újszerűsége tetten érhető többek között az alábbi területeken:

- a tanulók minősítésének kritériumorientált módszerében;
- egészségközpontúságában;
- a fittségi próbák ízület- és gerincvédelmet biztosító végrehajtásában;
- pedagógiai alkalmazhatóságában;
- egységes mérőeszközökkel történő felhasználásában;
- online adatkezelő rendszerében.

A minősítés kritériumorientált módszere:

A Magyar Diáksport Szövetség és a Cooper Intézet közös kutató-fejlesztő munkája eredményeképpen létrejött NETFIT tesztbattéria a 21. századi lehetőségeknek és igényeknek megfelelően – iskolai körülmények között – a lehető legpontosabban képes becsülni a diákok fizikai fittségi állapotát. A NETFIT, a fizikai fittségi állapotot nemhez és életkorhoz igazodó külső kritériumértékekhez, úgynevezett egészségsztenderdekhez viszonyítja. Az egészségsztender-

dek olyan teljesítményminimum-értékeket jelentenek, amelyeket túlteljesítve a tanuló hosszú távon valószínűbben lesz védett az ülő életmóddal, fizikai inaktivitással összefüggő megbetegedések rizikófaktoraival szemben. A NETFIT az egészséges fittségi teljesítményértékek mellett – tesztől függően – további egy, illetve két zónát (tartományt) tartalmaz. A további két zóna elnevezésekor fontosnak tartottuk, hogy az üzenet pozitív módon támogassa az egészségzóna eléréshez szükséges fittségi állapot javításában a diákokat. Éppen ezért a két további tartomány elnevezésekor a „fejlesztés szükséges” és a „fokozott fejlesztés szükséges” kifejezések mellett döntöttünk. A „fejlesztés szükséges” és „fokozott fejlesztés szükséges” zónákba kerülő érték felhívja mind a tanuló, mind a szülők, mind a testnevelést tanító pedagógusok figyelmét, hogy az adott képesség, fizikai fittségi összetevő esetében tervezett beavatkozás, speciális egyéni fejlesztés lehet indokolt.

Egészségközpontúság:

A NETFIT azon fittségi összetevőket méri és értékeli, amelyek az egészségi állapot szempontjából meghatározók. A testösszetétel, az aerob fittség és a vázizomzat fittsége ilyen összetevők. Az egészségközpontúság ugyanakkor nemcsak a vizsgált képességek tekintetében, hanem az értékelés módszerében is érvényesül.

A fizikai fittségi próbák ízület- és gerincvédelmet biztosító végrehajtása:

A NETFIT fizikai fittségi próbái ismétlésszámban és végrehajtásban minden esetben figyelembe veszik az ízületi és gerincvédelem szabályait. Az ütemezett hasizom teszt, a törzsemelés teszt vagy éppen a hajlékonysági teszt végrehajtása során egyaránt érvényesülnek az egészségügyi szempontok.

Pedagógiai alkalmazhatóság:

A NETFIT pedagógiai alkalmazhatósága és felhasználási módszerei egyértelműsítik egészségorientáltságát, diagnosztikus értékelő funkcióját. A mérések során nem csupán a teszt-eredmények rögzítése a feladatunk. A rendszeres testmozgás és a kedvező fittségi állapot fenntartásának, a fejlesztés szerepének és módszereinek oktatása állandó feladatunk. A NETFIT-et alkotó tesztelemek által becsült élettani funkciók összefüggéseinek tudatosítása a szervezet általános egészségi állapotával kapcsolatban ugyancsak lényeges tevékenységünk. Az egyéni fejlődés, az individuálisan kitűzött célok elérése és az egészségsztenderdekhez viszonyított fittségi állapotjavulás párhuzamos hangsúlyozása egyben támogató pedagógiai környezetet teremt. Ezzel szemben az eredmények tanulók közötti összehasonlítása (ki a jobb

vagy rosszabb) és a tesztek versennyé alakítása negatívan hat a pedagógiai légkörre, a diákok többségének érdekeivel ellentétes folyamatokat indít el. A NETFIT mindenkinek szól, nem csupán a legjobb adottságú vagy a versenyző típusú tanulóknak.

Online adatkezelő rendszer:

A NETFIT lehetővé teszi a diákok számára, hogy a fittségi teszteredményeiket online környezetben, az összes mérési eredmény figyelembevételével kezelni tudják. A szülők számára is biztosítja, hogy követni tudják gyermekeik fizikai fittségi adatait, és tájékozódni tudjanak fejlődésükről. A pedagógusok számára pedig lehetővé válik a diákjaik és osztályaik együttes kezelése, fejlődési jellemzőik, állapotváltozásuk nyomon követése. Az egyéni értékelőlapok és a statisztikai lekérdezések, elemzések megteremtik a lehetőséget az osztály- és egyénspecifikus fittségi program kidolgozására. Ezen keresztül pedig a diagnosztikus pedagógiai értékelő funkció valódi, testnevelést támogató eszközzé válik.

3. A NETFIT tartalmi területei, fittségi profiljai

A NETFIT fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak. A négy profil egészében jellemzi egy tanuló egészségközpontú fittségi állapotát. A különböző profilokhoz tartozó tesztek az alábbi összefoglaló tábla tartalmazza:

A NETFIT FITTSÉGI PROFILJAI ÉS TESZTJEI		
<i>Fittségi profil megnevezése</i>	<i>Fittségi tesztfeladat megnevezése</i>	<i>Vizsgált terület</i>
Testösszetétel és tápláltsági profil	Testtömeg mérése	Testtömegindex (BMI)
	Testmagasság mérése	
	Testzsírszázalék-mérés	Testzsírszázalék
Aerob fittségi (állóképességi) profil	Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter)	Aerob kapacitás
Vázizomzat fittségi profil	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat ereje és erőálló-képessége
	Törzsemelés teszt	Törzsfeszítő izmok ereje
	Ütemezett fekvőtámasz teszt	Felsőteszt izomereje
	Kézi szorítóerő mérése	Kéz maximális szorító ereje
	Helyből távolugrás teszt	Láb robbanékonysága

Hajlékonysági profil	Hajlékonysági teszt	Térdhajlítóiizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem
----------------------	---------------------	--

Az egyes profilok különböző számú tesztet tartalmaznak. A testösszetétel és tápláltsági profil 3 db mérést, az aerob fittségi (állóképességi) profil 1 db tesztet, a vázizomzat fittségi profil 5 db tesztet, míg a hajlékonysági profil 1 db tesztet tartalmaz.

4. A NETFIT- et alkotó tesztek

TESTTÖMEGINDEX MEGHATÁROZÁSA

A BMI az angol Body Mass Index rövidítése, amely testtömegindexet jelent magyarul. A BMI a tápláltsági állapotról ad általános képet.

Kiszámítása: a kilogrammban megadott testtömeg osztva a méterben megadott testmagasság négyzetével.

TESTMAGASSÁGMÉRÉS

A mérés menete:

- Cipő nélkül (zokniban vagy mezítláb), vízszintes talajon, háttal a falnak helyezkedj el a testmagasságmérő alá!
- Sarkaidat érintsd a falhoz, miközben lábfejeid legyenek kissé nyitottak!
- Törzsed legyen egyenes, fejed emelt, a tekinteted előrenéző!

Az eredmény:

0,1 cm pontossággal kell leolvasni az eredményt!

TESTTÖMEGMÉRÉS

A mérés menete:

- A személymérleget helyezd kemény és vízszintes felületre!
- A mérleg bekapcsolása után könnyű sportruházatban, mezítláb kell fellépned a személymérlegre!

Az eredmény:

0,1 kg pontossággal kell leolvasni az eredményt.

TESTZSÍRSZÁZALÉK-MÉRÉS

Mit mér a teszt?

A testzsírszázalék azt mutatja, hogy mennyi a testzsír aránya a szervezetben. A testösszetétel egyik fontos mutatója.

Miért fontos?

A túl kevés és a túl sok testzsírmennyiség egyaránt egészségügyi kockázatot rejt magában. Az egészséges testösszetételhez optimális mennyiségű izomzatra és testzsírra van szükség.

A feladat:

- Állj mezítláb a testzsírszázalék-mérő készülékre!
- Vedd a kezébe kézi vezérlőt, amelyen állítsd be az életkord, nemed és a testmagasságod!
- Tartsd nyújtott karral mellső középtartásban, és indítsd el a mérést!

Az eredmény:

A kézi vezérlő kijelzőjén megjelenő testzsírszázalék adatot kell ráírni az egyéni értékelőlapra! (A testtömeg érték ugyancsak leolvasható a készülékről.)

15 MÉTERES ÁLLÓKÉPESSÉGI INGAFUTÁS TESZT

Mit mér a teszt?

A teszt az aerob kapacitát (oxigénfelvevő képesség) méri, ami meghatározó az állóképesség szempontjából.

Miért fontos?

A megfelelő szintű aerob kapacitás jelentősen csökkenti számos betegség kialakulásának kockázatát. Ilyen betegségek például a magas vérnyomás, a szívkoszorúér-megbetegedések, a kóros elhízás vagy a cukorbetegség.

A feladat:

- Egy 15 méter hosszú pályán kell minél több távot teljesítened, miközben a fokozatosan növekvő sebességet hangjelzés diktálja.

- A hangjelzés megszólalása előtt kell teljesítened a 15 méteres távot úgy, hogy a lábadal érinted a táv végét jelző vonalat (vagy áthaladsz rajta)! A következő táv megtételét csak a hangjelzés után kezdheted meg!
- Nagyon figyelj, hogy olyan sebességgel fuss, amellyel éppen eléred a célvonalat! Se gyorsabban, se lassabban. Így tudod a legjobban eredményt elérni.

Az eredmény:

- A teljesített távok darabszáma, amelyből kiszámolható az aerob kapacitás, vagyis az oxigénfelvevő képesség.
- Ha egyszer nem éri el a tanuló a vonalat, figyelmeztetést kap, a második esetben vége a tesztnek.

ÜTEMEZETT HASIZOM TESZT

Mit mér a teszt?

Ez a teszt a hasizom erejét és az állóképességet méri.

Miért fontos?

A megfelelően edzett, megerősített hasizom hozzájárul a helyes testtartás kialakításához, így a gerincbántalmak kialakulásának megelőzéséhez.

A feladat:

- Hanyatt fekvésben, hajlított térdekkkel helyezkedj el úgy, hogy talpad a talajon legyen, és a fejed érintse a talajt.
- Tedd a karodat a tested mellé úgy, hogy a tenyered lefelé nézzen, az ujjaid nyújtva legyenek és érintsék a mérőcsík hozzád közelebb eső szélét (bal oldali kép)!
- A hangjelzés által diktált ütemet tartva, „Fel!” vezényszóra emeld a törzsed addig, amíg ujjaid megérintik a mérőcsík távolabbi szélét (jobb oldali kép)!
- „Le!” vezényszóra térj vissza kiinduló helyzetbe!
- A fejed minden leengedésnél érintse a talajt, és tartsd végig az ütemet!
- Ha egyszer nem éred el a mérőcsík végét vagy ütemet tévesztesz, figyelmeztetést kapsz, a második esetben vége a tesztnek.
- Ha másodszor ütemet tévesztesz, vagy nem éred el a mérőcsík végét, hagyd abba a tesztet!

Az eredmény:

A végrehajtott szabályos, ütemezett hasizomgyakorlatok száma, beleszámolva az első hibát.

TÖRZSEMELÉS TESZT

Mit mér a teszt?

A teszt a törzsfeszítő izmok erejét méri.

Miért fontos az egészség szempontjából?

A felsőtest, így a törzsfeszítő izmok ereje fontos szerepet játszik a helyes testtartás kialakításában, a derékfájdalmak és a gerincproblémák megelőzésében.

A feladat:

- Helyezkedj el a filcszőnyegen/polifoamon hason fekvésben úgy, hogy kezed a combod alatt legyen!
- A homlokod érintse a talajt, ahogy a bal felső képen látod!
- Lassú mozgással emeld fel a törzsed, ameddig tudod, és tartsd ott ameddig a társad leolvassa az eredményt, ahogy a jobb alsó képen látod! (Maximum 30 cm-ig emelheted, ha ezt eléred, akkor a társad szólni fog és megállít!)
- Fontos, hogy a törzsemelés során lábfejed végig érintse a talajt!
- Tekinteted végig lefelé nézzen!

Az eredmény:

Szabályos végrehajtás mellett a törzsemelés maximális értéke számít, ami 30 cm-nél több nem lehet. Az eredmény az állcsúcs és a talaj közötti távolság 0,1 cm-ben megadva.

ÜTEMEZETT FEKVŐTÁMASZ TESZT

Mit mér a teszt?

A teszt a felsőtest izomerejét és erő-állóképességét méri.

Miért fontos az egészség szempontjából?

A felsőtest izomereje és erő-állóképessége fontos a csontok és ízületek egészsége miatt, hozzájárul a helyes testtartás fenntartásához/kialakításához. Az erőfejlesztés kedvező hatásai érezhetőek a testösszetétel változásában, a jobb egyensúlyozásban, az anyagcsereproblémákkal szembeni ellenálló-képességben.

A feladat:

- Ereszkedj le fekvőtámasz helyzetbe vállszéles kéztámasszal, ahogy a képen látod!
- A törzsed maradjon végig feszes, ne engedd leesni a hasad!

- A karhajlítást addig végezd, amíg derékszögben (90^0) hajlítottá válik a könyököd!
- A karnyújtáskor teljesen nyújtsd ki a könyököd!
- A hangjelzés által diktált ütemre végezd a gyakorlatot!
- Ha másodszor elhibázod az ütemet, vagy ha már nem bírod derékszögig hajlítani a könyököd, hagyd abba a tesztet!

Az eredmény:

Az végrehajtott szabályos, ütemezett fekvőtámaszok száma, beleszámolva az első hibát.

KÉZI SZORÍTÓERŐ MÉRÉSE

Mit mér a teszt?

A teszt a kéz- és alkarizmaid maximális szorítóerejét méri.

Miért fontos az egészség szempontjából?

A kéz szorító ereje jól jellemzi a test általános erőszintjét, a megfelelő izomerő pedig a csontok egészségéhez elengedhetetlenül fontos.

A feladat:

- Állj kis terpeszállásba, és fogd meg a jobb kezeddal a mérőeszközt, ahogy a képen láthatod!
- A lehető legnagyobb erő kifejtéssel szorítsd meg az eszköz markolatát, miközben a gép nem ér hozzá a testedhez!
- Rövid pihenő után ismételd meg a feladatot még egyszer!
- Végezd el a bal kezeddal is kétszer a gyakorlatot!

Az eredmény:

- Mindkét oldal esetében a két szorítás közül a jobbik eredményt kell az értékelőlapra írni!
- A két kéz átlagát kell figyelembe venni a teszt értékelésénél!

HELYBŐL TÁVOLUGRÁS TESZT

Mit mér a teszt?

Ez a teszt a láb dinamikus, robbanékony erejét méri.

Miért fontos?

A robbanékony erő megfelelő szintje kapcsolatban van a csontok és ízületek egészségével, így például esések következtében kisebb a valószínűsége egy csonttörésnek. Számos sportág üzéséhez elengedhetetlen.

A feladat:

- Vállszéles terpeszállásban helyezkedj el a vonal mögött úgy, hogy lábujjaid a vonal mögött legyenek!
- Enyhe térdhajlítás és karlendítés segítségével vegyél lendületet, és ugorj minél messzebbre két lábról két lábra!

Az eredmény:

- 3 próba közül a legjobb eredményt kell figyelembe venni!
- A hátrébb lévő sarok és az elugróvonal közötti távolság cm-ben megadva.

HAJLÉKONYSÁGI TESZT

Mit mér a teszt?

A hajlékonysági tesztben a térdhajlító izmok hajlékonyságát, ízületi mozgásterjedelmét mérjük.

Miért fontos?

A testtartásért felelős izmok kellő ereje és nyújthatósága, valamint a megfelelő ízületi mozgásterjedelem fenntartása fontos a mozgatórendszer egészségének megőrzése érdekében.

A feladat:

- Helyezkedj el nyújtott ülésben a doboz előtt úgy, hogy a talpad (cipő nélkül) érintse a mérődoboz oldalát!
- Emeld fel a karodat, és tedd egymásra a kézfejeket!
- Ezután próbáld meg minél messzebbre csúsztatni a kezéd a doboz tetején 4-szer egymás után, és a negyedikre tartsd ott 2 mp-ig, amíg leolvasható az eredmény!
- A hátad próbáld végig egyenesen tartani, ahogy a jobb oldali képen látod, ne hajlíts rá a mérődobozra!
- Ismételd meg a tesztet lábtartáscserével!

Az eredmény:

Mindkét oldal eredményét rá kell írni az értékelő lapra, majd a két érték átlagát 0,1 cm pontossággal kell figyelembe venni a teszt értékelésénél!

NETFIT zónahatárok (fiúk):

Élekoros (évek)	BMI (kg/m ²)				Élekoros (évek)	Testzsír arány (%)			
	Súlyos	Egyszerűsítés	Feljavított feljavított arányok	Feljavított feljavított arányok		Súlyos	Egyszerűsítés	Feljavított feljavított arányok	Feljavított feljavított arányok
7	≤ 14,0	14,1–18,0	18,1–21,0	21,1+	7	≤ 8,2	8,3–18,8	18,9–24,9	27,0+
8	≤ 14,2	14,3–18,6	18,7–22,0	22,1+	8	≤ 8,3	8,4–18,8	18,9–24,9	27,0+
9	≤ 14,5	14,6–19,3	19,4–23,2	23,3+	9	≤ 8,4	8,7–20,4	20,7–30,0	30,1+
10	≤ 14,8	14,9–20,1	20,2–24,4	24,5+	10	≤ 8,8	8,9–22,4	22,5–33,1	33,2+
11	≤ 15,2	15,3–20,8	20,9–25,5	25,6+	11	≤ 8,7	8,8–23,6	23,7–35,3	35,4+
12	≤ 15,6	15,7–21,4	21,5–26,4	26,5+	12	≤ 8,3	8,4–23,6	23,7–35,8	35,9+
13	≤ 16,1	16,2–22,2	22,3–27,2	27,3+	13	≤ 7,7	7,8–22,8	22,9–34,9	35,0+
14	≤ 16,7	16,8–22,9	23,0–27,9	28,0+	14	≤ 7,0	7,1–21,3	21,4–33,1	33,2+
15	≤ 17,3	17,4–23,5	23,6–28,5	28,6+	15	≤ 6,5	6,6–20,1	20,2–31,4	31,5+
16	≤ 17,8	17,9–24,1	24,2–29,1	29,2+	16	≤ 6,4	6,5–20,1	20,2–31,5	31,6+
17	≤ 18,3	18,4–24,6	24,7–29,6	29,7+	17	≤ 6,4	6,7–20,9	21,0–32,9	33,0+
18	≤ 18,5	18,6–24,9	25,0–29,9	30,0+	18	≤ 6,9	7,0–22,2	22,3–35,0	35,1+

Élekoros (évek)	Mérsékelt súlyos (kg)	Alacsony súlyos (kg)	Alacsony súlyos (kg)	Alacsony súlyos (kg)	Törzs zsírszín (cm)	Élekoros (évek)	Hajlékonysági szint (cm)
	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés		Egyszerűsítés
7	16,5+	113+	4+	4+	15–30	7	20+
8	17,0+	118+	5+	4+	15–30	8	20+
9	17,5+	123+	6+	9+	15–30	9	20+
10	18,0+	128+	7+	12+	23–30	10	20+
11	18,5+	135+	8+	15+	23–30	11	20+
12	19,0+	140+	10+	18+	23–30	12	20+
13	20,0+	146+	12+	21+	23–30	13	20+
14	21,5+	171+	14+	24+	23–30	14	20+
15	22,5+	180+	16+	24+	23–30	15	20+
16	32,0+	188+	18+	24+	23–30	16	20+
17	35,5+	195+	18+	24+	23–30	17	20+
18	38,0+	201+	18+	24+	23–30	18	20+

Élekoros (évek)	20 méteres síkfutás (súly) Ingatlanos (súly)					
	Fokozott fejlesztes arányok		Feljavított fejlesztes arányok		Egyszerűsítés	
	Megengedett súlyos	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megengedett súlyos	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megengedett súlyos	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
7						
8						
9						
10	≤ 9	≤ 37,3	10–16	37,4–40,1	17+	40,2+
11	≤ 12	≤ 37,3	13–19	37,4–40,1	20+	40,2+
12	≤ 16	≤ 37,6	17–23	37,7–40,2	24+	40,3+
13	≤ 22	≤ 38,6	23–29	38,7–41,0	30+	41,1+
14	≤ 28	≤ 39,6	29–35	39,7–42,4	34+	42,5+
15	≤ 34	≤ 40,6	35–41	40,7–43,5	42+	43,6+
16	≤ 38	≤ 41,0	39–44	41,1–44,0	47+	44,1+
17	≤ 42	≤ 41,2	43–49	41,3–44,1	50+	44,2+
18	≤ 45	≤ 41,2	46–53	41,3–44,2	54+	44,3+

MAGYAR DIÁKSPORT SZÖVEZET, 2014.

NETFIT zónahatárok (lányok):

TESTÖSSZETÉTEL ÉS TÁPLÁLTSÁGI PROFIL

Életkor (év)	BMI (kg/m ²)				Életkor (év)	Testzsír arány (%)			
	Sorély	Egyszerűsítés	Feljavított állapot	Feljavított állapot		Sorély	Egyszerűsítés	Feljavított állapot	Feljavított állapot
7	≤ 13,9	14,0–17,9	18,0–20,8	20,9+	7	≤ 10,0	10,1–20,8	20,9–28,3	28,4+
8	≤ 14,1	14,2–18,5	18,6–21,9	22,0+	8	≤ 10,6	10,5–20,8	20,9–28,3	28,4+
9	≤ 14,4	14,5–19,3	19,4–23,2	23,3+	9	≤ 10,9	11,0–22,6	22,7–30,7	30,8+
10	≤ 14,8	14,9–20,1	20,2–24,5	24,6+	10	≤ 11,5	11,6–24,3	24,4–32,9	33,0+
11	≤ 15,3	15,4–21,0	21,1–25,8	25,9+	11	≤ 12,1	12,2–25,7	25,8–34,6	34,5+
12	≤ 15,9	16,0–22,0	22,1–26,9	27,0+	12	≤ 12,6	12,7–26,7	26,8–35,6	35,5+
13	≤ 16,4	16,7–22,8	22,9–27,9	28,0+	13	≤ 13,3	13,4–27,7	27,8–36,6	36,3+
14	≤ 17,2	17,3–23,5	23,6–28,6	28,7+	14	≤ 13,9	14,0–28,5	28,6–36,7	36,8+
15	≤ 17,7	17,8–24,4	24,1–29,1	29,2+	15	≤ 14,5	14,6–29,1	29,2–37,0	37,1+
16	≤ 18,1	18,2–24,4	24,5–29,5	29,6+	16	≤ 15,2	15,3–29,7	29,8–37,3	37,6+
17	≤ 18,4	18,5–24,8	24,9–29,8	29,9+	17	≤ 15,8	15,9–30,4	30,5–37,8	37,9+
18	≤ 18,5	18,6–24,9	25,0–29,9	30,0+	18	≤ 16,4	16,5–31,3	31,4–38,5	38,6+

VÁZIZOMTARTÁS ÉS FITTSÉGI PROFIL

Életkor (év)	Kétféle csonttömeg (kg)	Helyi csonttömeg (kg)	Összes csonttömeg (kg)	Összes csonttömeg (kg)	Tömegcsökkentés (kg)	Életkor (év)	Hajlított csonttömeg (kg)
	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés	Egyszerűsítés		Egyszerűsítés
7	13,0+	110+	4+	4+	15–30	7	23+
8	13,5+	115+	5+	6+	15–30	8	23+
9	14,0+	120+	6+	9+	15–30	9	23+
10	14,5+	125+	7+	12+	23–30	10	23+
11	15,0+	130+	7+	15+	23–30	11	25+
12	15,5+	133+	7+	18+	23–30	12	25+
13	16,0+	135+	7+	18+	23–30	13	25+
14	16,5+	137+	7+	18+	23–30	14	25+
15	17,5+	139+	7+	18+	23–30	15	31+
16	19,5+	140+	7+	18+	23–30	16	31+
17	22,0+	141+	7+	18+	23–30	17	31+
18	25,5+	142+	7+	18+	23–30	18	31+

AEROB FITTSÉG (ÁLLÓ KÉPESÉGI) PROFIL

Életkor (év)	Folterált állapot		Folterált állapot		Egyszerűsítés	
	Megengedélyezett	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megengedélyezett	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megengedélyezett	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
7						
8						
9						
10	≤ 9	≤ 37,3	10–16	37,4–40,1	17+	40,2+
11	≤ 12	≤ 37,3	13–19	37,4–40,1	20+	40,2+
12	≤ 14	≤ 37,0	15–22	37,1–40,0	23+	40,1+
13	≤ 16	≤ 36,6	17–24	36,7–39,6	25+	39,7+
14	≤ 18	≤ 36,3	19–26	36,4–39,3	27+	39,4+
15	≤ 21	≤ 36,0	22–30	36,1–39,0	31+	39,1+
16	≤ 23	≤ 35,8	24–31	35,9–38,8	32+	38,9+
17	≤ 26	≤ 35,7	27–34	35,8–38,7	35+	38,8+
18	≤ 28	≤ 35,3	29–37	35,4–38,5	38+	38,6+

A TEST MEGMÉRÉSE ÉS VÉRNYOMÁS MÉRÉSE JAVASOLT.
A SZÍVVERSENYESSÉG MÉRÉSE AZ ÉLETKORI SZÁMÍTÁSOK HATÁRÁI NEM JAVASOLT.

Egyéni adatfelvételi és értékelő lap

NEVED: _____ OSZTÁLYOD: _____ ÉLETKOROD: _____ DÁTUM: _____

AZ ALÁBBI TÁBLÁZAT KETTŐS CÉLT SZOLGÁL. EGYRÉSZE T SEGÍTI A MÉRÉSI EREDMÉNYEID PONTOS RÖGZÍTÉSÉBEN, MÁSRÉSZE LEHETŐSÉGET BIZTOSÍT, HOGY A TESZTEREDMÉNYEID ALAPJÁN TÁJÉKOZÓD-
HASS AZ AKTUALIS FITTSÉGI ÁLLAPOTODRÓL. ELŐSZÖR ÍRD BE A TESZTEREDMÉNYEID A TÁBLÁZATBA, MÍUTÁN TEGYEL X-ET A TELJESÍTMÉNYEDNEK MEGFELELŐ FITTSÉGI ZÓNÁBA! (A FITTSÉGI ZÓNÁK NEM-
TŐL ÉS ÉLETKORTÓL FÜGGŐEN VÁLTOZNAK, EZÉRT KÉRÜ SEGÍTSÉGET A TANÁROD TŐL EHHÉZ A FELADATHOZ!)

TESTÖSSZETÉTEL PROFILOM		Testmagasságom:	cm	BMI:	kg/m ²	Fokozott fejlesztés szükséges	Fejlesztés szükséges	Egészségzóna
Testtömegem:		kg	Testzsír:	%				
AEROB FITTSÉGI (ÁLLÓKÉPESSÉGI) PROFILOM		AEROB KAPACITÁS		Állóképességi ingafutás teszt	Célom: táv (db)	Elértem: táv (db)		
VÁZIZOMZAT FITTSÉGI PROFILOM		TÖRZS IYAS ÉS HÁTI IZOM-EREJE		Ütemezett hasizom teszt	Célom: db	Elértem: db		
		Törzsemelés teszt		Célom: cm	Elértem: cm			
		Ütemezett fekvőármasz teszt		Célom: db	Elértem: db			
		Kézi szorítóerő mérése		Célom: kg	Elértem: kg	ÁTLAG: kg		
		Bal kéz		Célom: kg	Elértem: kg			
		Jobb kéz		Célom: kg	Elértem: kg			
ALSO TESTFEL IZOMEREJE		Helyből távolugrás teszt		Célom: cm	Elértem: cm			
HAJLÉKONYSÁGI PROFILOM								
HAJLÉKONYSÁG		Hajlékonysági teszt		Jobb láb	Célom: cm	Elértem: cm	ÁTLAG: cm	
				Bal láb	Célom: cm	Elértem: cm		

A NETFIT® FELMÉRÉS SORÁN A _____ ÉVBEN _____ DB TESZTBEN SZERÜLT AZ EGÉSZSÉGSZÖNÁKBAN TELJESÍTENEM. A KÍTÓZOTT TELJESÍTMÉNYCÉLJAIMAT _____ DB TESZTBEN SI-
KERÜLT ELÉRNEM VAGY MEGHALADNOM.

A NETFIT elvégzéséhez hathatós segítséget nyújt a Magyar Diáksport Szövetség által kiadott: Kézikönyv a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) alkalmazásához, című kiadvány, melynek melléklete egy, a tesztek bemutató oktatófilm és a tesztek elvégzéséhez szükséges hanganyag.

XII. Iskolai egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

1. A környezeti nevelési program elkészítésének alapjai

a.) Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere

A pedagógiai program tartalmazzák azokat a törvényi kereteket, illetve települési és iskolai szabályokat, amelyeket a környezeti nevelési program elkészítésénél figyelembe kell venni.

b.) Helyzetelemzés, helyzetkép

- *Az iskola rövid története*

(Lásd: Iskolánkról 4. old.)

- *Az iskola helye és épületei*

- A „Központi iskola” (Maklár Pap Mór u. 2., hsz.:84): 1986-os építésű, 2013-ban teljes külső szigeteléssel, fűtőkorszerűsítéssel, új nyílászárókkal ellátott iskolaépület. A telek 5008 m². 5 tanterem, 1 tornaterem, 1 tornaszoba, 1 informatika szaktanterem, 1 technika szaktanterem, 1 fejlesztő kisterem, 3 iroda, 4 szertár, 1 bitumenes kézilabdapálya, 1 füves terület ad helyet a felső tagozat nevelő-oktató munkájának. 2022-ben 6 tanterem került felújításra a Magyar Falu program keretében.

- A „Kardos iskola” (Széchenyi utca 16., hsz.:1212): 1914-es építésű, 2007-ben régi alapokon, emeletráépítéssel újjáépített impozáns iskolaépület A telek 3613 m². 6 tanteremben folyik a nevelő-oktató munka. 1 kis informatika terem és 1 foglalkoztató szoba segítik az alsó tagozatos nevelők munkáját. Az épületben 1 nevelői szoba és 1 szertár is található.

- *Az iskola működése környezeti nevelési szempontból*

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A

környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és ifjabb kollégák együttműködésére.

- *A környezeti nevelés színterei iskolánkban*

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így lehetőség nyílik az élményszerű tanításra. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Tanórán kívüli programok:

- A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma. Így elmélyítik elméleti tudásukat. (biológiai és környezetvédelmi versenyek)
- Több éve működő különböző erdei iskolák, amelyeket az ország különböző részeire szervezünk, hegyekbe és folyók mellé. Az erdei iskolákban az évközi elméleti tananyag hasznosságát, alkalmazhatóságát mutatjuk meg a gyerekeknek a természetben is. Megismerik a gyerekek hazánk más környezeteit, ezek sajátosságait, hiányosságait, előnyeit.
- Iskolánk tanulói különböző akciókban vesznek részt. (szelektív hulladékgyűjtés, papírgyűjtés)
- Évente megemlékezünk a Víz- Világnapja, a Föld Napjáról. A Madarak és Fák Napján játékos vetélkedők formájában a gyerekek megismerkednek környezetünk élőlényeivel, növényeivel, állataival.

c.) Erőforrások:

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

- *Nem anyagi erőforrások*

Iskolán belüli együttműködés:

- Pedagógusok:

Az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés, ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk a munkaközösségek együttműködését. A közös munka áttekintése igazgatóhelyettesi feladat, a koordinátori szerepet, a diák-önkormányzati munkát segítő tanár látja el.

- Tanulók:

Az iskola minden tanulójának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelt feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoporthoz.

- Pedagógusok és tanulók:

A tanulók a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a hulladékgyűjtési akcióknak, valamint az erdei iskoláknak. A tanulók és pedagógusok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is. A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli környezeti nevelési tevékenységek áttekintése igazgatóhelyettesi feladat lehet.

- Pedagógusok és szülők:

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.

- Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak:

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk,

hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást, folyamatosan gyűjtsük a hulladék-papírt és a kifogyott nyomtatópatront. Példamutató, ha a tanulók azt látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószereket használunk. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

Iskolán kívüli együttműködés:

- Fenntartó és működtető

Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval és a működtető önkormányzattal való kölcsönös együttműködés – az iskola egész életén belül – a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai környezeti nevelési programokat.

- Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények:

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek és a nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Iskolai tanulmányai során minden tanulónak legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a munkaközösségek egy megbízott tanára tartja.

- Civil szervezetek:

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja részt vesz előadásaikon, a civil szervezetek által szervezett programokon. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A civil szervezetekkel való iskolai szintű kapcsolattartás igazgatóhelyettesi feladat. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.

- Hivatalos szervek:

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményekre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

- Iskolai büfé:

Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az iskolai büfé esetleges kialakítása és ennek kínálata. Fontos, hogy az iskolabüfé az iskolánkra szabottan működő önálló egység legyen. Kívánatos, hogy bőséges legyen az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék- és gyümölcskínálat, illetve az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé kínálata. A tanulók és a tanárok körében ezt az iskolai diákönkormányzat, az iskola szülői munkaközösség segítségével kell felmérni. Az eredmény ismeretében az iskolavezetés megbeszélést folytat a büfé leendő működtetőjével.

2. Alapelvek, jövőkép, célok

• A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés,
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések,
- a helyi és globális szintek kapcsolatai,
- alapvető emberi szükségletek,
- emberi jogok,
- demokrácia,
- elővigyázatosság,
- biológiai és társadalmi sokféleség,
- az ökológiai lábnyom.

Tartsuk szem előtt, hogy egy gyereket képezünk minden órán és foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a tanuló fejében egységes rendszer alakuljon ki.

• Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

a környezettudatos magatartást és életvitelt

- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt
- a természetes és mesterséges környezet értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését
- a rendszerszemléletet
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését

- az egészséges életmód igényét, és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.
- A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a tanulóknál. Ilyenek például:
  - alternatív, problémamegoldó gondolkodás,
  - ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,
  - szintetizálás és analizálás,
  - problémaérzékenység, integrált megközelítés,
  - kreativitás,
  - együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód,
  - vitakészség, kritikus véleményalkotás,
  - kommunikáció, médiahasználat,
  - konfliktuskezelés és –megoldás,
  - állampolgári részvétel és cselekvés,
  - értékelés és mérlegelés készsége.

- *Az iskola környezeti nevelési szemlélete:*

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A tanulók számára olyan oktatást kell az iskoláknak biztosítani, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását. A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a tanulók szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Évek óta éppen ezért foglalkozunk tudatosan környezeti neveléssel.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az

embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. Kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is.

A tanórákon és az erdei iskolákban megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos természetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

a.) Konkrét célok

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

- *Új tervek*
  - az iskolában tervezett új, speciális érdeklődésű képzési irányok követelményeinek, tananyagának, specialitásainak kidolgozása (Állampolgári ismeretek, Európai Unió szakirány, Környezetvédelmi szakirány, Hon- és népismeret)
  - az egészségnevelési program elkészítése
  - a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához
  - tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása
  - új környezeti nevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése: témanap.

- *Hagyományok ápolása*
  - iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára
  - a község nevezetességeinek feltérképezése
  - az iskola hírességeinek élete – kutatás
  - erdei iskolák megszervezése, lebonyolítása
  - drog-prevenációs program folytatása
  - osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.

- *Szaktárgyi célok*

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei)
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása
- tanórán kívüli szakórák szervezése
- természetvédelmi versenyekre való felkészítés
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon
- a számítógép felhasználása a tanórákon.

b.) Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy tanulóinkban a megfelelő módon egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról. Lehetőségeink:

- terepi munka során: terepgyakorlatok, táborok, tanulmányi kirándulások, akadályversenyek, helyismereti játékok stb.
- pályázatok, újságkészítés, kiállítás-rendezés, kérdőíves felmérés,
- látogatás: múzeum, állatkert, botanikus kert, nemzeti park, valamint szeméttelp, hulladékégető, szennyvíztisztító stb.
- versenyek
- szakkörök
- iskolaparkosítás
- DÖK-nap
- jeles napok megünneplése, a naphoz kapcsolható programok, vetélkedők, kiállítás, akadályverseny szervezése.

c.) Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan tanárképzést szervezünk, amelyen bemutatjuk az interaktív lehetőségeket. Fontos, hogy ezeket mindenki saját maga is kipróbálja, mielőtt a tanulókkal alkalmazza. A foglalkozások, módszerek így válnak csak hitelessé. Néhány, munkánk során alkalmazott módszercsoport:

- kooperatív (együttműködő) tanulási technikák
- játékok
- modellezés
- riportmódszer
- terepgyakorlati módszerek
- kreatív tevékenység
- közösségépítés
- művészi kifejezés.

d.) Taneszközök

Az iskola csak részben rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni.

Az erdei iskolák számára biztosítani kell a biológiai, kémiai vizsgálatokhoz, illetve a levegő- és talajvizsgálatokhoz szükséges eszközöket, vegyszereket. Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális illetve multimédiás eszközök álljanak a pedagógusok és a tanulók rendelkezésére. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

e.) Iskolai környezet

(Lásd: Iskolánk személyi és tárgyi feltételei 4. old.)

f.) Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva - nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy tanulóink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adniuk írásban és szóban egyaránt – e képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

- *Az iskolán belüli kommunikáció formái:*
  - kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel,
  - házi dolgozat készítése,
  - poszterek készítése és bemutatása,
  - faliújságon közölt információk készítése,
  - szórólapok készítése.

- *Az iskolán kívüli kommunikáció formái:*
  - környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból,
  - környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása,
  - környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése,
  - a környezet állapotfelmérésének értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékesekkel,
  - a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés az illetékes önkormányzattal.

g.) Minőségfejlesztés

Az iskola környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett – a többi tantárgyhoz képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be, s ennek keretében kerülnek mérésre is. A munkaközösségeknek egy kerettantervi követelményrendszer kell kidolgozniuk.

h.) Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és a módszertani ismeretekben való fejlődést.

Az iskola továbbképzési programjába beépítve, az ötéves továbbképzési idő alatt – minden évben más-más munkaközösségből – évente legalább egy pedagógus részt vesz a külső intézmények által szervezett környezeti nevelési továbbképzési programokon. Iskolánk tanárai továbbra is tartanak környezeti nevelési témában belső továbbképzéseket.

3. Fogyasztóvédelem

„A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban.” (NAT)

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaailag megtervezett fejlesztése.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátítani, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés, döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamasz korban már megjelenik a jogérzék, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélénkebbek, ezért is fontos a családokra épülő nevelés. Az iskolai programokban a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni.

Az értékek formálásában lényeges:

- A kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése.
- Az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása.
- A természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége,
- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot. A fogyasztóvédelmi oktatás célja, hogy tanulóink értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- tudatos, kritikus fogyasztói magatartás
- ökológiai fogyasztóvédelem
- környezettudatos fogyasztás
- fenntartható fogyasztás
- preventív (megelőző) fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az iskolánkban:

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.

Technika és tervezés:	áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései
Matematika:	banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások
Fizika :	mérés, mértékegységek, mérőeszközök
Földrajz:	eltérő fogyasztási struktúrák és szokások
Magyar:	reklámnyelv, feliratok, a reklám kommunikációs csapdái
Biológia:	génmódosított élelmiszerek, egészséges táplálkozás
Kémia:	élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok
Digitális kultúra:	elektronikus kereskedelem
Történelem:	EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem

Módszertani elemek:

Nem a hagyományos módszertani elemekkel és merev tanórai keretek között folyó oktatással, hanem bizonyos készségek fejlesztésével segítjük a fogyasztóvédelmet. Ilyen készségek: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és problémamegoldás. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell az egyéni és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés módszereit.

A fogyasztói szokásalakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelésbe. Így a családok és közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat.

A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont. Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos feladatokat, bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának. Fontos, hogy a diákok e módszereket minél többször alkalmazzák, napjainkban tipikus helyi és globális problémákon keresztül.

- Interjúk, felmérések az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével
- Érveléstechnikai gyakorlatok.

XIII. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítanunk a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére. Kiemelten fontos, hogy intézményünk oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével támogassa a **diszkriminációmentesség**, és a **halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának** elvét. Ennek érdekében mindent megtesz azért, hogy a jogszabályban előírt köznevelési feladatainak ellátása magas színvonalon valósulhasson meg. Olyan nevelő-oktató munkára törekszik, amely a megfelelő fejlődés esélyét nyújtja, amelyre jellemző a szolgáltató jelleg, a nyitottság, átláthatóság és a minőség iránti elkötelezettség, amely hatékonysága a szülő, a fenntartó és a helyi társadalom számára egyaránt átlátható. A szegregációs és szelekciós hatások kiiktatásával hozzájárul a társadalmi különbségek mélyülésének megakadályozásához.

Horizontálisan érvényesítendő szempont ezért a köznevelés-fejlesztésben:

- az esélyegyenlőség és
- az egyenlő hozzáférés biztosításának elve

Céljaink:

- Elsődleges célunk, hogy pontosan lássuk az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák mértékét és mélységét, és folytassuk a hátrányokból fakadó különbségek csökkentését.
- Eredményes esélykiegyenlítő munka végzése, amely a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kompetenciamutatóiban és továbbtanulási eredményeiben mutatkozik meg.
- Fontos emellett az eddig elért eredményeink fenntartása, további javítása is, amelyet a tanórán kívüli foglalkozásokon, programokon való részvétel terén értünk el.
- Az iskolai inkluzív nevelés folytatása és egyéb, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyenlőségét szolgáló pályázatok megvalósítása mindaddig, amíg erre pályázat kerül kiírásra.
- Az intézményi infrastruktúra javítása az esélyegyenlőség szempontjából.

Fő feladatunk:

- esélyegyenlőség elősegítése,
- szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségének kiszűrése,

- egyenlő hozzáférés biztosítása a minőségi oktatáshoz,
- az oktatási és társadalmi integráció támogatása
- olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók meglévő hátrányait, javítják iskolai sikerességüket, támogatják a megfelelő pályaválasztást.

Az ENSZ *gyermekek jogairól* szóló egyezményének figyelembe vételével biztosítani a sajátos nevelési igényű tanulóknak:

- az emberi méltóságát,
- a különleges gondozáshoz való jogát,
- személyisége lehető legteljesebb kibontakoztatását kulturális és szellemi területen egyaránt.

Az esély- és hátránykompenzáció megteremtésének kiemelt területei:

- a beiratkozás, felvételi,
- oktatás, ismeretközvetítés,
- a gyerekek egyéni fejlesztése,
- az értékelés gyakorlata,
- tanulói előmenetel,
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlata,
- a tananyag kiválasztása, alkalmazása,
- a továbbtanulás, pályaorientáció,
- a humán erőforrás fejlesztése, pedagógusok szakmai továbbképzése,
- a partnerkapcsolatok építése, kapcsolattartás a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Az Integrációs Pedagógiai Rendszer működtetése 2009 óta segítette a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását. Feladatunk, hogy pályázat nélkül is fenntartsuk az inkluzív nevelést.

Tevékenységszervezés:

- Differenciált tanulásszervezés
- Kooperatív technikák
- Projekt-módszer

- Drámapedagógia
- Tevékenységközpontú pedagógiák
- Individuális tanulás
- Egyéni fejlesztés
- A felzárkóztató foglalkozások.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai.
- Család, pedagógus esetmegbeszélések.
- Családlátogatások
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- Szoros kapcsolat a helyi intézményekkel, óvodával, nevelési tanácsadóval, és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.

Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók teljes körű beazonosítása.
- Az óvoda-iskola átmenet segítése.
- Az óvoda-iskola átmenetet támogató szakmai együttműködések folytatása.
- Intézményen belüli jó halmozottan hátrányos helyzetű arányok folyamatos megtartása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének javítása.
- Tanulóink számára a szabadidő eltöltésének olyan értelmes és hasznos formáinak biztosítása, amelyhez családi háttérük, hátrányos helyzetük miatt egyébként nem jutnának hozzá (erdei iskola, szakkörök, tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások stb.).
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulásának segítése.
- Útravaló program, Tanítsunk Magyarorszáért program, Arany János Programba több tanuló bevonása.
- Egész napos iskola fokozatos bevezetése felső tagozaton is.
- Módszertani továbbképzések, valamint a módszerek adaptálásának támogatása.
- Továbbképzések szervezésének és igénybevételének támogatása és a részvétel biztosítása az. pedagógusok számára.
- Intézményi dokumentumok esélyegyenlőségi szempontú átdolgozása.
- Intézményi tartalmi-, módszertani-, infrastrukturális és humán-erőforrás felmérés és intézkedések tervezése az optimális feltételek biztosítására.

- Speciális szakmai tudás megszerzésének támogatása (tehetséggondozó, logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő).
- Pedagógiai asszisztensek, segítő szakemberek alkalmazása az intézményben.
- Megfelelő szakos pedagógiai ellátottság fenntartása.
- Kooperatív tanulásszervezésre alkalmas tanulóbarát osztálytermek kialakítása.
- Digitális infrastruktúra bővítése / tanítás – tanulás /.
- Az iskolai képesség-kibontakoztató program alapján az inkluzív nevelés folytatása.
- A tanulók esélyegyenlőségét elősegítő pályázatokban való részvétel.

XIV. Egész napos iskola, nevelési terv

Iskolánkban az 1-6. évfolyamon a szülői igényekre alapozva az egész napos iskolai oktatás-szervezési forma valósul meg. Az egész napos iskolai nevelés és oktatás a nem szakrendszerű oktatásra alapozva egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét.

Célok és feladatok

Az egész napos foglalkoztatás rendszere az iskolai nevelő-oktató munka szerves része.

Fő feladata:

- járuljon hozzá a tanórai és a tanórán kívüli nevelő hatások egységes rendszerré szervezéséhez
- ennek érdekében az egész napos iskolai osztályokban dolgozó pedagógusok a nevelő munka tervezésében és megvalósításában működjenek együtt a szülőkkal, az osztályban tanító pedagógusokkal
- adjon biztosságot a gondjaira bízott gyermekek számára
- segítse a gyermek sikeres iskolai életét

Célja:

- sajátos, elsősorban tanulási illetve szabadidős tevékenység szervezésére irány
- hozzájárul, hogy az egész napos foglalkoztatásban részesülő gyerekek megfelelő szinten:
  - ✓ sajátítsák el és gyakorolják az egészséges és kulturált életmód szokásait: helyes higiéniai, testápolási, tanulási és szabadidős szokások; az egészséges fejlődéshez szükséges mozgás, testedzés gyakorlata; a helyes napirend szerinti életvitel kialakítása
  - ✓ legyenek képesek társas kapcsolataik kialakítására, a társakkal való együttműködésre: társas, közösségi kapcsolatok kialakulása; a felelősi munkáik vállalásában és teljesítésében, önkiszolgáló munkában gyakorlat szerzése; hagyományok, szokások kialakítása
  - ✓ legyenek képesek a képességeiknek megfelelő önálló tanulásra, önművelésre: a számukra legcélszerűbb tanulási módszerek megtalálása; a gondol-

kodva tanulás technikájának elsajátítása; az önállóság fokozása; a tanulók elindítása az önművelődés útján

- ✓ legyenek képesek szabadidejük személyiségfejlesztő, önálló felhasználására: a szabadidős tevékenységeken keresztül pihenésre, önálló, kulturált szabadidő-töltés képességének kialakítása, fejlesztése

Az egész napos iskola szervezésének pedagógiai elvei:

- A szoktatás gyakorolható a nap egészében: a felelősi rendszer működtetése, viselkedési normák, a kulturált étkezési szokások, kommunikáció, tanulási technikák nemcsak a nap bizonyos szakaszára korlátozódnak.
- Az egy osztály-egy csoport: erősíti a közösséget.
- A nap egészére (8.00-16.00-ig) elosztva váltják egymást a tanórák, amelyeknek szerves folytatása az önálló tanulás, ahol meg kell oldani a következő tanítási napokra történő felkészülés feladatait is, amit ugyanaz a nevelő vezet.
- Az önálló tanulás részben délelőtt, részben délután történik.
- Rendszeresen van – délelőtt és délutáni időszakban is – szabadidő, amely a kikapcsolódást, a monotóniából való kizökkenést teszi lehetővé. A színes, mozgalmas szabadidő eltöltésének lehetőségei: szabadlevegőn való mozgás, amelyben lehetőség van a játékos, egészségfejlesztő testmozgásra. Továbbá könyvtárlátogatás, játék, kreatív manuális foglalkozások, vetélkedők, szakkörök, séták, kirándulások, sportkörök, művészeti foglalkozások (kézműves, tánc stb.).
- A gyerekek terhelése egyenletes.
- A napirend – órarend- természetesen nem rideg szabályokat tartalmaz, ez egy rugalmasan kezelhető keret, átvariálható, igazítható az aktuális programokhoz.
- Heti értékelés, és a hétfői beszélgető kör – melynek nevelő hatása állandó keretet biztosít a csoportnak – kiváló eszköz a személyiség- és közösségformálásban.
- Biztosítva vannak az egész napos iskolai osztályokban a feltételek a tankönyvek, füzetek és más tanulói felszerelések iskolai tárolásához. Az iskolatáskákat csak hét végén viszik haza a tanulók.

Az egész napos iskola felépítése

Az 1-4. évfolyamokon az egész napos iskolai osztályokat két nevelő vezeti. Mindkét nevelő kötelező óráiba a tanóra és a szabadidős tevékenységek irányítása egyaránt beletartozik. Munkakörük komplex. Hiszen többféle tevékenység közben ismerhetik meg a gyerekeket,

gyakorolhatnak rájuk hatást, így a nevelők és a tanulók között kedvezőbb, mélyebb kapcsolat alakulhat ki.

Az egész napos iskola heti foglalkozás terv 1-4. évfolyamon:

Foglalkozási forma	1. osztály heti óraszám	2. osztály heti óraszám	3. osztály heti óraszám	4. osztály heti óraszám
Tanórák száma	24	24	24	25
Önálló tanulás	5	5	5	5
Ebéd, levegőztetés	5	5	5	5
Szabad idő foglalkozások száma	5	5	5	4
Szünetek száma (tízórai – uzsonna - játék)	39	39	39	39
Összes óraszám	39 óra	39 óra	39 óra	39 óra

1-4. évfolyamon a szünetek 10 percesek, a tízórai 20 perces. A tanítás hétfőn 9 órakor kezdődik, a hét többi napján 8 órakor és minden nap 16 óráig tart.

Csengetési rend:

8.00 – 8.45

9.05 - 9.50

10.00 - 10.45

10.55 -11.40

11.50 -12.35

12.45 -13.30

13.40 -14.25

14.35 -15.10

15.15 -16.00

Az egész napos iskola szervezése

A pedagógusok irányítják a saját tanítási óráikra a felkészülést is, így rendszeresen szerezhettek tapasztalatot saját tanítási óráik hatékonyságáról. Nagyobb az esély arra, hogy a tanítási folyamat egységessé váljék.

A tantárgyak megosztása a két nevelő közös együttműködése, döntése alapján történik, megosztva egymás között a közismereti és a készségtárgyakat. Természetesen az egyik nevelő a magyar nyelv és irodalom, a másik a matematika, mint alaptantárgyak köré csoportosítja a többi tantárgyat. A döntést befolyásolhatja egyéni érdeklődés, felkészültség, speciális képesítés, továbbtanulás, továbbképzés. Ennek függvényében készítik el az órarendet.

Az napirend kialakításának az a legcélszerűbb változata, amelyben a magyar nyelv és irodalom, matematika és környezetismeret tantárgyak tanítási órái délelőttre kerülnek.

Az napirend a tantárgyi rendszer óraszámából és a „napközis” tevékenység óraszámából tevődik össze.

Belépő tevékenységek

Az egész napos iskola tanórán kívüli szabadidős tevékenységei a következőkből tevődik össze:

- önálló tanulás (tanulás-irányítás, házi feladat készítése)
- heti értékelés (felelősi munka számonkérése)
- kulturális foglalkozások
- manuális tevékenységek
- játék, sport, séta
- beszélgető körök
- szakköri foglalkozások

Az önálló tanulás célja és feladata

Önálló munka, a házi feladatok elkészítésére szolgál. Az egész napos nevelés biztosítja, hogy a tanítási órákra valamennyi gyerek az iskolában készüljön fel képességeiknek megfelelően. Segítse elő a hatékony tanulási technikák elsajátítását, alakítsa ki az önálló tanulás képességét, járuljon hozzá az önművelődési igény elmélyítéséhez.

Az önálló tanulás szervezésének kritériumai:

- mindkét pedagógus saját tantárgyának önálló munkáját szervezze meg
- az önálló munka idején a szülő szerepét töltsék be (ne tanítsanak)
- a feladatokat tanórán kell feladni
- meg kell követelni a feladatok önálló bejegyzését
- annyi feladatot kapjanak a tanulók, amennyit az önálló tanulás ideje alatt maradéktalanul el tudnak végezni (ne vigyenek haza házi feladatot a tanulók)

Az önálló tanulás során kialakítandó tevékenységek 1-4. évfolyamon

1. évfolyam

Témakör, tartalom	Tevékenységek
Tanszerek, segédeszközök előkészítése	Önállóan előkészítik a feladatokhoz szükséges taneszközöket, és elrendezik a tanulói asztalon (asztalrend kialakítása)
Korosztályuknak megfelelő kézikönyvek, ismeretterjesztő könyvek használata	Segédeszközök, kézikönyvek, gyermeklexikonok használatának gyakorlása (önellenőrzés)
A feladatok önálló felidézése	Füzetekből, könyvekből önállóan felidéznek, mi a házi feladat. Szükség szerint segítséget kérnek a nevelőtől.
Tanulási idő közös megtervezése	Pedagógus irányításával történik.
Feladatok elkészítésének sorrendje	Célszerű az aznapi legkönnyebb feladattal kezdeni, lehetőleg eltérő jellegű feladatok kövessék egymást. A tanulást a szóbeli feladattal kezdjük.
A verstanulás technikája	Aznap kell kezdeni, amikor feladták. A tanulók képzeljék el, ami a versben van. Minden versszak után mondják el magukban az összes többi előző versszakot is. Mondják el tanítóiknak vagy tanulópárjuknak.
Olvasmánytartalom megjegyzésének, reprodukálásának technikája	Olvasás nélkül idézze fel, amit a címről, a témáról tud. Ha visszaemlékezett olvassa végig az olvasmányt. Ismeretlen szavak jelentését kérdezze meg (keresse meg a lexikonban). Nézze meg a könyvben mire emlékezett, mondja el újra és újra.
Egyes tantárgyak sajátos tanulási módszerei	Matematika: Rajzolják le a példát, minden részműveletet rögtön ellenőrizzenek. Kérjenek segítséget, ha megakadnak. Hasonlítsák össze megoldásaikat az órai mintapéldákkal.
Számonkérés, ellenőrzés, önellenőrzés	A pedagógus számon kéri azokat, akiket közvetlenül ellenőrzésre kiválasztott.

	Párok, felelősök ellenőrzik a munkát.
Értékelés Az értékelés elsősorban önmagukhoz, eddigi eredményeikhez való viszonyítás legyen.	A pedagógus értékeli a munkafegyelmet, az elsajátított tanulási szokásrendet, visszajelzést nyújt a gyerekek napi munkájáról, fejlődéséről.
<i>Heti értékelés</i> Feladata az előző hét lezárása, a következő hét előkészítése.	Az óvodában gyakorolt felelősi szokások továbbfejlesztése. Újfajta felelősök munkáinak megbeszélése. A megválasztott felelősök hetenkénti beszámolója az elvégzett feladatokról. Értékelés, önértékelés, javaslat.

2. évfolyam (Belépő új tevékenységek)

Témakör, tartalom	Tevékenységek
Egyéni időtervezés	A tanulással kapcsolatos egyéni problémák megbeszélése.
A tantárgyi sorrend és a tanulási idő tervezése	Figyelembe kell venni a tantárgyak nehézségét, melyik tantárgyat szereti a tanuló, mely tantárgy tanulása megy neki nehezen. Elsősorban azokat a gyerekeket kell rászoktatni a tantárgyankénti és a napi összes tanulási idő megtervezésére, akiknek tanulási tempója lassú.
<i>Heti értékelés</i> Napi tervek, heti tervek közös készítése, számonkérése. Beszámolás a feladatok elvégzéséről.	Tanulópárok választása. Javaslattétel a következő heti szabadidős program összeállítására. Hibák korrekciója.

3. évfolyam (Belépő új tevékenységek)

Témakör, tartalom	Tevékenységek
Egyéni tanulási sorrend megállapítása, eltérő jellegű tantárgyak tanulási sorrendjének megtervezése	Célszerű tanulási sorrend: <ul style="list-style-type: none"> • ha a gyermek számára aznap legkönnyebb feladattal kezdi a tanulást, másodikként számára aznap legnehezebbel folytatja

	<ul style="list-style-type: none"> • a feladatok elvégzésének sorrendjét úgy határozza meg, hogy lehetőleg eltérő jellegű feladatok kövessék egymást • ha azonos témakörből szóbeli és írásbeli feladat van, a tanulást a szóbelivel kezdi <p>Pedagógus tevékenysége: a napi tanulási tevékenység végén értékeli az általa megfigyelt gyerekek tanulási technikáját.(Naponta más-más gyermeket figyel mindaddig, ameddig valamennyi tanuló szokásszerűen alkalmazza ezt a tanulási technikát.)</p>
<p>A szóbeli tanulás technikája:</p> <p>Az olvasmány-tartalom, nyelvtani, matematikai szabály, környezetismeret tantárgyak tanulása során alkalmazható</p>	<p>Az olvasmány címének, témájának ismeretében próbálja felidézni azt, amit a témáról tud. Keressen összefüggést a korábban tanultakkal, próbálja meghatározni az új fogalmakat. Ha minden felidézhetőre visszaemlékezett, egyszer olvassa végig az olvasmányt azzal a céllal, hogy olvasás után önmagának el fogja mondani.</p> <p>Olvasás közben az ismeretlen szavak jelentését lexikonból keresse ki vagy nevelőjétől kérdezze meg.</p> <p>Emelje ki a megtanulandó anyag logikai vázát (lényeges, lényegtelen).</p> <p>Ismételt olvasással ellenőrizze a könyvből, hogy mire nem emlékezett.</p> <p>Ellenőrzésképpen gondolja végig a leckéhez kapcsolódó tankönyvi kérdésekre adandó választ.</p>
<p>Idegen nyelv tanulásának technikája</p>	<p>Naponta 10 percet kell foglalkozni a nyelvvel akkor is, ha aznap nem volt óra.</p>

	Tankönyvben nem szereplő könnyű szövegek olvasása. Idegen nyelvű hanganyag hallgatása.
<i>Heti értékelés</i>	A kijelölt felelősök beszámolnak. A felelősök munkájának értékelése, önértékelése. Új tisztségviselők megválasztása. A felelősök feladata a rászoruló tanulók segítése, biztatása.

4. évfolyam (Belépő új tevékenységek)

Témakör, tartalom	Tevékenységek
Térképhasználat	Tanulói térképek önálló kezelése, térképhasználat gyakorlása pedagógus segítségével.
<i>Heti értékelés</i> A felelősi funkciókban valamennyi tanuló szerezzen jártasságot. Az előző hét lezárása, a következő előkészítése.	A felelősök beszámolnak tapasztalataikról. Szabadidős program értékelése (kívánságláda felhasználása). Egyes foglalkozások anyag- és eszközszükségletének megtervezése. Régi felelős javaslatot tehet indoklással az új felelős megválasztására Kisebb csoportok önkéntes feladatvállalása.

5. évfolyam

Az egész napos iskolában 5-6. évfolyamon az önálló tanulás során a pedagógus kifejezetten a tanulási technikák elsajátíttatására törekszik. Ezenkívül a lényegkiemelés különböző módjait is segít megismerni. A problémamegoldás fejlesztése fontos mozzanata a tanulás tanításának, de nem szabad elfeledkeznünk a szociális kompetenciák fejlesztéséről sem.

Témakör. tartalom	Tevékenységek
A hatékony tanulás feltételeinek: a figyelem, a fegyelem, a türelem, a csönd, a ráhangoló-dás fontossága	Lazító testgyakorlatok, csöndgyakorlatok, beszélgetés. Pozitív tulajdonságok gyűjtése, melyek hat-

	nak a tanulási teljesítményekre.
<p>A hatékony és céltudatos tanulási rend kialakítása, javítása, hiányosságok, hibák korrigálása</p> <p>A tanulás iránti pozitív attitűd erősítése, az alaposság és fontosság igényének kialakítása</p>	<p>A tanuláshoz szükséges belső állapot</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nyújtózkodás 2. Pihent állapot – relaxáció, mozgás, alvás, szemtorna 3. Koncentráció 4. Meditáció 5. Kell erőltetni, ami nem megy: tedd félre az anyagot. Sokszor elég néhány percmozgás, lazítás. <p>Komoly fennakadás esetén „aludj rá egyet”.</p>
<p>Memória fejlesztő módszerek, eszközök megismerése:</p> <p>Információ bevésése</p> <p>Kódolás, elrendezés, rögzítés</p> <p>Információ visszanyerése</p> <p>Rövid távú memória tárolási kapacitás</p>	<p>Memoriter tanulása fogyó szöveggel, megzavart olvasással, információ összekapcsolása képpel</p> <p>Amit nem használunk, elfelejtjük!”</p> <ul style="list-style-type: none"> • túltanulás módszere • aktív felidézés • szakaszos gyakorlás <p>Memoriter felidézése</p>
Emlékezet erősítése	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ne fáraszd túl magad! 2. Akard megjegyezni 3. Ne magolj, értsd meg! 4. Amit megértettél, tanuld is meg! 5. A lényegét őrizd meg! 6. Keresd meg a téma fontos kifejezéseit! 7. Keresd meg a tételmondatokat! 8. Jegyzetelj tanulás közben! 9. Ismétlés a tudás anyja! 10. Rögzítsd magadban délután a frissen tanultakat! 11. Az ismétléseket oszd el célszerűen!

	<p>12. Tanulj félhangosan!</p> <p>13. Háromszor olvasd el a tananyagot!</p> <p>14. Ne feledkezz meg a próbafelmondásról!</p> <p>15. Taníts másokat arra, amit már tudsz!</p> <p>16. Az idegen nyelv szavait és szövegeit sokszor ismételd!</p> <p>17. Ismerd meg tanulási típusodat!</p> <p>18. Dolgozz ki magadnak testreszabott rögzítési mód szereket!</p> <p>19. Írj emlékeztetőt!</p>
Szociális alkalmazkodás	Viselkedés kortárs csoportban, figyelmesség, fegyelmezettség, egymás segítése, konfliktusok elemzése
Tanulási önszabályozási képességek (önmotiválás, önellenőrzés, tanulási önismeret,	<p>Önvizsgálat: tanulást segítő emberi tulajdonságok</p> <p>Önkép fejlesztés, pozitív jellemvonások erősítése, motivációs képesség fejlesztése</p>
<p>A tanulás mesterség!</p> <p>A tanuláshoz való viszony, a tanulási képességek, önismeret fejlesztése</p>	<p>A tanuláshoz való viszonyulás javítása. A hatékony és céltudatos tanulási rend kialakítása, javítása, hiányosságok, hibák korrigálása. A tanulás hangulati-akarati összetevőinek tudatosítása, énkép és önértékelési képesség javítása</p> <p>Szám-mondat páros:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szeresd a tanulást, szeresd az iskolát! 2. Csinálj kedvet magadnak a tanuláshoz! 3. Ülj neki a munkának, ne halogasd! 4. Teljes tudásra törekedj! 5. Csak szép munkát adj ki a kezedből! 6. Tanulj többet az iskolában, mint otthon!

	<p>7. Hangolódj rá az iskolai munkára!</p> <p>8. Minden tanítási óráról vigyél!</p> <p>9. A tanév első napján kezd meg a tanulást!</p> <p>10. Ne az osztályzatokért tanulj!</p> <p>11. Ha kérdezel, felélénkülsz!</p> <p>12. A lustaságot győzd le!</p>
Önálló szövegfeldolgozás	<p>Az adott témáról saját gondolatok gyűjtése, érdeklődés felkeltése, ráhangolódás a témára, szöveg önálló feldolgozása, értelmezése, megtanulása, figyelem fejlesztése a szöveg szintjén, lényeglátás.</p> <p>Szövegértés lépései-memoriter</p> <p>1. Elolvasom a címet.</p> <p>2. Végiggondolom, mi lehet a téma. (címmegítáció)</p> <p>3. Koncentráltan, „belefeledkezve” elolvasom a szöveget.</p> <p>4. Végigolvasva átgondolom miről szól, mi a szöveg tárgya, milyen érdekességet nyújtott.</p> <p>5. Kiemelem a lényeges gondolatokat (nem csak aláhúzom, hanem kiírom a füzetbe!)</p> <p>6. A már ismert szöveget részekre bontom.</p> <p>7. Az egyes részeket megértem ha kell, segédanyagot is használok.</p> <p>8. Újra elejétől a végéig átgondolom szöveget, memorizálom.</p> <p>9. Hangosan felmondom.</p>
Szövegfeldolgozás, lényegkiemelés, gondolkodás fejlesztése	<p>Megéretett szöveg alapján a tények közötti kapcsolatok megtalálása, lényegkiemelés</p> <p>Gondolattérkép</p> <p>Ötsoros</p>
Szövegrekonstrukció	A szöveg mondatai közötti kapcsolat felis-

	merése, kiegészítése.
Szókincs bővítésének lehetőségei	Szókincs füzet A számára ismeretlen szavakat egy füzetbe leírja, mellé írja a szó jelentését. (minden tantárgyhoz kapcsolódóan). Hetente játékos formában ellenőrzés: Hány új szóra emlékszel?
A tanulók gondolkodási és kommunikációs képességének, olvasási és beszédképességének fejlesztése.	Fogalomháló készítése
Kreativitás, összefüggések felismerésének és a kommunikációs képesség fejlesztése. Aktív gondolkodás, elemzőképesség, csoportosítás, szintézisalkotás. Fogalomháló, mint az értékelés és gondolkodás eszköze.	A fogalomháló különböző ábrázolási módjai pókháló <ul style="list-style-type: none"> • folytonossági láncolat • összekapcsolás • halmazokba csoportosítás • sorozatok • hálózatok

6. évfolyam

Témakör. tartalom	Tevékenységek
A tantárgyi tanulási eredmények javítása a következetesség és rendszeresség igényének kialakítása	Az értelmes és hatékony tanulás megismert módszerei. Hogyan tudom használni az egyes tantárgyi felkészülések során?
Auditív és vizuális figyelem fejlesztése A figyelem terjedelmének –időben és információ mennyiségben való fejlesztése.	Memoriter Számsor Fogalomsor Évszámok Páros figyelem, Mozgásutánzás, Különbségkereső,

<p>A memoriterek tanulásának segítése, beszéd-készség fejlesztése</p> <p>Memória fejlesztő módszerek, eszközök megismerése:</p> <p>Információ bevésése</p> <p>Kódolás, elrendezés, rögzítés</p>	<p>Szám-mondat páros:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Örülj előre, hogy a megtanulandó szöveget tudni fogod! 2. Ízlelgesd a memoriterek mondatait! 3. Olvasd el néhányszor hangosan a megtanulandó szöveget! 4. A szöveghez képzelj képeket! 5. Rajzolj tanulás közben! 6. Mondd el valakinek a megtanult szöveget! 7. Dolgozd ki előadásmódodat! <p>Memoriter tanulása növekvő szöveggel</p> <p>Jegyzetelés hallás alapján</p> <p>(képi rendezés, részekre bontás)</p>
<p>Az olvasási képesség fejlesztése, nyelvi kreativitás fejlesztése, egyéni tanulási tempó követése</p>	<p>Tekintettartás, testtartás, légzéstechnika, hangerő, hangsúly, tempó, artikuláció, hangfekvés, szünetek fontossága</p> <p>Artikulációs gyakorlatok</p> <p>A hangadás alapgyakorlatai</p> <p>Nyelvtörő</p> <p>Felolvasás felkészülés után</p>
<p>Önismeret, énkép fejlesztése;</p> <p>Önbizalom erősítése.</p> <p>Hiányosságokra való figyelmeztetés, a javítás szándékával</p>	<p>Erősségeim, gyengeségeim</p> <p>Mely jellemvonásaimmal vagyok elégedett?</p> <p>Melyek erősítése lehet a javulás alapja?</p>
<p>Algoritmizált lépések elsajátítása</p> <p>a tanulási folyamatban: ráhangolódás</p> <p>- áttekintés- sorrendiség- egyes tárgyak tanulása-írásbeli elkészítése-próbafelemlés</p>	<p>Helyes tanulási szokások kialakítása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pihenten, frissen fogj a tanuláshoz! 2. Tartsd rendben taneszközeidet 3. Tanulás előtt tégy rendet magad körül! 4. Alakíts ki magadnak jó hangulatú tanulási teret! 5. Tekintsd át, mi vár rád!

	<p>6. Alakítsd ki a legjobb tanulási ritmust!</p> <p>7. Alakíts ki célszerű tanulási rendet!</p> <p>8. A tanuláshoz fény kell!</p> <p>Örülj a sikernek, ne félj a kudarctól!</p> <p>9. Tarts szüneteket tanulás közben!</p> <p>10. Pihentesd időnként a szemedet!</p> <p>11. Tanulással készülj a feleletre, ne szorongással!</p> <p>12. Érdemes fegyelmezetten viselkedni!</p> <p>13. Tanulás közben ne egyél!</p> <p>14. Készíts időmérleget!</p> <p>15. Időtervet is készíts!</p> <p>16. Ne csak a tankönyvből tanulj!</p> <p>Tanulást segítő módszerek: tónusfokozás, relaxáció, koncentráció, elmélkedés</p>
<p>Lényegkiemelés</p> <p>A szöveg megértése után a lényeg kiemelése</p> <p>Figyelem fejlesztése a szöveg szintjén, lényeglátás</p>	<p>Vázlat írása írott szövegről-memoriter</p> <p>1.Értelmezően elolvasom a szöveget.</p> <p>2.Leírom a kulcsszavakat, illetve magam által jól érthető rövidítéseket, rajzokat jegyzek le.</p> <p>3. Egy-egy logikailag összetartozó részt jellel összekapcsolok, figyelek az egységek elkülönülésére.</p> <p>4. Következtetést, zárást írok</p>
<p>Szókincs bővítésének lehetőségei</p> <p>Szókincs gyarapítása, gazdagodjon szókincese és választékosabban tudja kifejezni önmagát</p>	<p>Szinonimagyűjtés</p> <p>Szómagyarázat készítése</p>
<p>Az olvasási képesség fejlesztése, nyelvi kreativitás fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése</p>	<p>Szövegtérkép készítése</p>
<p>A nyelv logikai elemeinek helyes használata, értő-elemző olvasás, problémafelismerő ké-</p>	<p>Problémafelvető kérdések megfogalmazása</p>

<p>esség-a probléma több oldalról történő megközelítése</p>	<p>Rejtvényszerű feladatok</p> <p>A problémamegoldás lépései: probléma megfogalmazása, értelmezése; cselekvés megtervezése; probléma megoldása, a helyzet értékelése</p>
---	--

Beszélgető-kör

A beszélgető-kör az osztály közös, kötetlen beszélgetésének színtere, a szabad önkifejezés módja. A gyermekek közlési vágyára, kíváncsiságára építve közvetett módon járul hozzá az önkifejezés, értő figyelem, önismeret, emberismeret, érvelés, vitakészség, konfliktuskezelés, nyitottság, türelem, együttműködés, kreativitás, előadói készség, szókincs, gondolkodás fejlődéséhez.

A beszélgető-kör jellemzői:

- A legtöbb kisgyerek először csak néhány mondatot mond élményeiről, kedvenc játékaikról.
- Sokszor egymás szavába váganak, de ha nem is beszélnek egyszerre, nehezen várják ki egymást.
- Kezdetben nem annyira egymásnak, mint inkább egymás után mondják el történeteiket.
- Sokan vannak még ilyenkor, akik a társak gyűrűjében a tanítónak mesélnek.
- Később megtanulnak egyre jobban figyelni, majd érdeklődni egymás iránt.

A beszélgető-kör szervezésének követelményei:

- Szeretetteljes, nyugodt körülményeket kell teremteni
- Mi tanítók is természetesen tudjunk mesélni magunkról
- Tudjuk segíteni a bátortalanabbul szólókat
- Adjunk biztonságot tanulóink számára (Mindig vannak olyan gyerekek, akik a tanító közelében érzik magukat a legnagyobb biztonságban. Felváltva ülnek az ölükbe, keresik biztató pillantásunkat).
- Olyan sarkot (lehetőleg szőnyeggel, puha párnákkal) kell a teremben kialakítani, ami intim és melegséget sugárzó, ami arra készíti a gyerekeket, hogy megnyíljanak. Ez egyúttal állandó helye lehet a mesehallgatásnak, a kiscsoportos olvasásnak, a nyugodt pihenésnek és a játéknak is.

- Ha kicsi a terem, akkor a padokat úgy kell rendezni, hogy körben ülhessünk – láthassuk egymás arcát, gesztusait. Az pedig csöppet se baj, ha ehhez össze kell bújni. Ez a körforma – szimbolikus.
- Ha a beszélgető-kört a nap indításának formájává tesszük, akkor jól segíti az egymásra hangolódást, átvezeti a gyerekeket a magánéletből az iskolai létbe. Már a nap indításakor megoszthatják egymással örömeiket, letehetnek a terheikből, ekkor a nap további részében könnyebben tudnak az iskolai tevékenységekre koncentrálni.
- A reggeli beszélgetések alkalmat kínálnak nekünk, pedagógusoknak arra, hogy érzékeljük, ki hogyan kezd neki a napnak, az elvégzendő feladatoknak.
- Fontos azonban, hogy a beszélgetések alkalmával a tanító ne javítsa a gyerekek beszédét sem tartalmilag, sem formailag.

A beszélgető-körök témája:

- Leggyakrabban azt mesélik el, mi történt velük otthon, az előző este, reggel vagy a hétvégén.
- Van, aki az élményeit azért osztja meg szívesen, mert jó volt, mert ezáltal újraélheti. Szeretné élményei részesévé tenni a társakat is, esetleg egy kicsit dicsekedne is.
- Van, aki azért mesél, hogy a félelmeit, a szorongásait legalább egy kis ideig „magán kívül tudja”, hogy a terheiből letehessen.
- Van, aki szívesen beavatja társait a töprengéseibe, az álmaiba is.
- Természetesen a pedagógus is kezdeményezhet, neki is lehet témajavaslat (egyenrangú tagja a csoportnak!). Felvethet aktuális témákat, amelyek kapcsolatban állhatnak az osztály mindennapi életével, esetleg valamilyen megoldatlan konfliktusával.
- Az ünnepek megtervezése, a születésnap, névnap köszöntők is a beszélgető-körök részét képezhetik.
- Téma lehet a „talált kincsek” bemutatója. A gyerekek behozzák az osztályba, s megmutatják egymásnak azokat a különleges – számukra izgalmas tárgyakat, amelyeket maguk találtak, s úgy gondolják, hogy azok társaik számára is érdekesek lehetnek.
- A beszélgető-kör könyvajánló, könyvbemutató helyszíne is lehet. Izgalmas kérdésekre kereshetjük itt a választ, de „házi kutakodásra” is biztathatjuk a gyerekeket. Ez a kötetlen forma segíthet abban is, hogy rászoktassuk tanítványainkat a bűvárkodásra.

- A gyerekek a beszélgetések alkalmával tapasztalatot szereznek arról, hogy jó dolog, ha figyelnek rájuk, s a társaknak is jó lehet ugyanezt átélni.
- Megtapasztalják azt is, hogy ők maguk fontosak, hogy a többiek hallani szeretnék a velük történeteket.
- Javul a gyerekek közötti együttműködés azokon a napokon, amikor mesélnek magukról. Azok a napok tele vannak „összenézésekkel”.
- Kulcsot adhatnak tanítványaink személyiségének – lelki alkatának, érzélemvilágának, képének –, gondolkodásának, érdeklődésének, életkörülményeinek, megismeréséhez.
- Megtanulnak „én-üzeneteket” adni egymásnak.
- Megtanulják egymást. Igyekeznek konfliktusaikat békésen, önállóan megoldani.
- Természetes helyzetben gyűjtene tapasztalatokat a kommunikáció „szabályairól”
- Az élmények, álmok elmesélése, lerajzolása, leírása az önismeret, önkifejezés fejlesztéséhez is szorosan kapcsolódik.

A reggeli beszélgető-körök **időtartama:**

- Elsősorban attól függ, hogy aznap mennyire aktívak a gyerekek.
- Fontos, hogy beszélgetés közben soha ne süssük egymást.
- Ha rendelkezésünkre álló idő kevésnek bizonyul, akkor a nap folyamán még lehetőséget teremtünk a folytatásra.

XV. Könyvtári program

1. A könyvtárhasználati nevelés és oktatás általános célkitűzései:

- Felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására, az információszerzés kibővülő lehetőségeinek használatára, az információk elérésére, kritikus szelekciójára és feldolgozására.
- A könyvtárra alapozott önművelés képességének kialakítása, fejlesztése a könyvtári információs rendszer, a könyvtár „forrásközpontként” történő használatával.
- A könyvtárhasználati tudás eszközjellegű beépítése a tanulók tantárgyi képzésébe, a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerzésbe és feldolgozásba
- A forráshasználat etikai szabályainak elsajátíttatása és a normakövetés követelményének elfogadtatása.

2. A könyvtári program célja:

- Felkészíteni a tanulókat az önálló könyvtárhasználatra, ismeretszerzésre.
- Kialakítani és fejleszteni azokat a magatartásmódokat és képességeket, amelyek a könyvtár mindennapos használatában elengedhetetlenül szükségesek.
- A könyvtár használatával megalapoznia az önműveléshez szükséges attitűdöket, képességeket, tanulási technikákat.
- Felkészíteni és ébren tartani az írott betű, a szellemi munka iránti tiszteletet, az elmúlt korok értékeinek megbecsülését, az önművelés iránti igényt.
- A tanuló joga az információhoz való hozzáférés, képes legyen azokat céljainak megfelelően feldolgozni és alkalmazni.
- A könyvtárhasználat azon lehetőségeinek megismertetése, amelyek elősegítik valamennyi műveltségi terület ismereteinek feltárását.
- Megismertetni a tanulókat azon alapvető információhordozók fajtáival, szerepével és felhasználásával, amelyek elősegítik az önálló szellemi alkotás létrehozását.
- Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakoroltatásával tudatos és biztos használói magatartás kialakítása.
- A modern kor követelményeinek figyelembevételével az önálló gondolkodás, a kreativitás fejlesztése, az önművelés igényének felkeltése és megszilárdítása.

3. Pedagógiai célok:

- A tanulóknál alakuljon ki az olvasás, a könyv és a könyvtár iránti pozitív attitűd.
- Váljon rendszeres szükségletté az olvasás, alakuljon ki az olvasás öröme.
- Személyiségfejlesztés, személyiségformálás.
- Alapkészségek kialakítása (önálló ismeretszerzés, a tanulás készsége).
- Alapértékek, alapismeretek és összefüggések közvetítése.
- Egész életen át tartó tanulás és az információs társadalom kihívásaira való felkészítés.
- A gépek világában egyre fontosabb személyes kapcsolatok kialakítása, a tanulók ítélőképességének fejlesztése.

4. A könyvtárhasználatra nevelés tantárgy-metodikai megalapozása:

A könyvtárhasználati tudás megszerzésekor a tanítás-tanulás kiemelt preferenciái a következők:

- Önálló ismeretszerzésre, forrásalapú tanulásra nevelés.
- Változatos tevékenységformák alkalmazása (tanulásszervezés, motiválás, játék),
- Eszköztudás, gyakorlati technikák elsajátítása (könyvtárhasználat, szaktárgyi ismeretszerzés).
- Egyénhez igazított differenciált tanulásszervezés (tanulócsoporthoz, haladási ütem, tananyag, változatos munkaformák).
- Életkori sajátosságok figyelembevétele (fokozatosság, folyamatosság, motiváció, játék).

A könyvtári ismeret az elsajátítása során eszközzé alakul, lehetővé teszi bármely tantárgy aktív elsajátítását, ha ezeket a képességeket alkalmazzák és gyakorolják.

Ilyen értelemben a könyvtárhasználat tanítása tantárgyközi feladat is, megvalósul benne a kommunikációs kultúra fejlesztése és a tanulás tanítása egyaránt.

5. Óraszámok:

- mint befogadó tárgyakban
  1. az informatikában
  2. a magyar irodalomban
- a szaktárgyakban alkalmazás szintjén

- az osztályfőnöki órákon

6. A tananyag szerkezete:

- A könyvtárhasználati ismeretanyag a NAT egészét átfogja, a képességfejlesztésre és a tanulási, önművelési kultúra megalapozására teszi a hangsúlyt.
- A műveltséganyag elsősorban spirális, másodsorban lineáris elrendezésű.
  - **Spirális szerkezetű ismeretek:**
Eszköztudás jellegéből adódóan elsősorban ily módon építkezik a könyvtárhasználati tananyag, s az évek folyamán egyre gazdagabb tartalommal telítődik.
  - **Lineáris szerkezetű ismeretek:**
Súlyponti ismeretkörök évfolyamonkénti fogalmi kifejtése.
- Viselkedés a könyvtárban. Könyvek csoportosítása tartalom és funkció szerint
- Könyvtárhasználati szabályok. A könyv szerkezete és tartalma
- A könyvtári állomány raktári rendje. Betűrend. Dokumentumtípusok
- Könyvtártípusok, lakóhelyi gyermekkönyvtár
- Raktári rend. Dokumentumtípusok. Segédkönyvek
- Kézikönyvtár
- Információkereső nyelvek, katalógus, bibliográfia
- Számítógéppel elérhető információs szolgáltatások, adatbázisok, elektronikus katalógusok

Könyvtárhasználati terv osztályonkénti bontásban (lásd: 4. sz. melléklet)

XVI. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének és oktatásának fejlesztő programja

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulók integrált (részleges és teljes) vagy szegregált nevelésére, oktatására.

Iskolánkban 2018. szeptember 1-jétől az integrált nevelés-oktatásban részesülő sajátos nevelési igényű gyermekek részére a speciális pedagógiai segítségnyújtást az Éltés Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI) utazó gyógypedagógusa biztosítja.

1. A sajátos nevelési igény meghatározása

A sajátos nevelési igény kifejezi: a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

2. Az intézményünkben lévő SNI tanulók fogyatékosági típusba sorolása

Jelenleg intézményünkben a következő típusba sorolható SNI tanulókat oktatjuk, neveljük:

- enyhe értelmi fogyatékos
- középsúlyosan értelmi fogyatékos
- autizmus spektrum és pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

3. Az SNI enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése- oktatása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai

feladat. Pszicho diagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Alapfokú nevelés – oktatás szakasza, alsó tagozat:

A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. Ezen a tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Felső tagozat:

A tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

Kulcskompetenciák:

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Műveltségi területek és a kapcsolódó re/habilitációs feladatok

Magyar nyelv és irodalom; az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció megerősítése (vizuális észlelés, jelfelismerés, akusztikus észlelés, hangok differenciálása, a beszéd-motoros észlelés), a téri és síkbeli tájékozódás, grafomotoros készségek fejlesztése, az olva-

sott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése, szavak olvasásának begyakorlása, szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória, szövegértés fejlesztése, szövegösszefüggések megláttatása, a helyesírási szokások megerősítése.

Idegen nyelvek; beszédszándék, -értés, -készség, -képesség a tanult témákban.

Matematika; a tanulás eszközeinek célszerű használata, kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése, ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén, cselekvésben jelentkező problémák segítségével, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése, tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása, a mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása, a matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése, a közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása, a tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása, az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése, az önismeret, az önszabályozás képességének, az érzelmi, akarati élet fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása, mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása, a képzelt és a tényleges megoldás összevetése, az alkotás örömeinek átélése.

Történelem és állampolgári ismeretek; az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése, az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése, az egyén és társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, nemzeti társadalom, a világ nemzetei, emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információ forrásainak megkülönböztetése, bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen, a tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése, a kommunikációs képességek, a képzelet, a kreativitás alakítása, az együttműködésen alapuló tanulás, az információgyűjtés, az időérzékelés, a megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem, az önálló tanulás, a kritikai gondolkodás, az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése, kooperatív technikák alkalmazása.

Természettudomány és földrajz; figyelem, emlékezet, a kommunikációs képességek és készségek, a gondolkodási funkciók, műveletek, az analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása, a saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, viszony-
szavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idői és téri változás észlelése, értelmezése, ok-okozati összefüggések, probléma felismerés, megoldások keresése, szokások, szokásrendszerek kialakítása, a tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, le-

jegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése, kísérletek, saját tapasztalat, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

A gondolkodási funkciók, a rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet, az idő- és térészlelés, megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma felismerés, az ok-okozati összefüggés, a rész–egész viszony felismerésének, a biztos tájékozódásnak a fejlesztése.

Művészetek; önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, a kapcsolatteremtő és együttműködési képesség, a képzelet, kifejezőkészség, kreativitás, a harmonikus mozgás, a figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet, az esztétikai érzékenység, a térlátás, a kommunikációs képességek, a finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség, a tanulási képességek fejlesztése.

Technológia; Digitális kultúra: érzékszervi megismerések, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, szabályfelismerés, csoportosítások, következtetések, algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás, reagáló képesség, figyelem, emlékezet, akarat, alkotóképzelet, szerialitás analízis, szintézis fejlesztése.

Technika és tervezés: a gondolkodási funkciók és műveletek, cselekvőképesség, motorikus képességek, önellátás, környezetellátás, a munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás, a céltudatos és a reális énkép, az önismeret, a szociális képességek fejlesztése, azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése, a kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.

Testnevelés és egészségfejlesztés; erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkézséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére, tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömeire, fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet, kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében, a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonzszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése, a szép testtartás, a harmonikus mozgás, a tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás, önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

4. Az SNI középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók nevelése- oktatása

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyéneként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség. Mindezek konkrétan megfigyelhető és mérhető fejlődésbeli elmaradást okoznak ép kortársaikhoz viszonyítva.

Fejlesztésük alapelvei, célja és kiemelt feladatai, alapelvek;

A képzés során a tanulók egyéni képességeihez igazodva kell elsajátíttatni minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejeződése után találkozhatnak. A személyiség alakítására a játék van a legnagyobb hatással. Az oktatás és nevelésé legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása.

A nevelés-oktatás feladata: a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása, a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése, a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása, gyakorlatorientált képzés, az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása, a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában, egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére, az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése, a személyiség gazdagítása: az önfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra való nevelés, az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Alapfokú nevelés – oktatás 1–4. évfolyam, 5–8. évfolyam

Az integrált nevelés és oktatás szempontjai: Megfelelő testi, lelki és értelmi fejlettségi szint elérése esetén a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló oktatása-nevelése elképzelhető integrált körülmények között is. Ebben az esetben a befogadó intézménynek rendelkeznie kell a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló hátrányainak leküzdéséhez megfelelő eszközökkel, módszerekkel, eljárásokkal és szakemberekkel. A vonatkozó jogszabályokban előírt szolgáltatásokon túl a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló számára lehetőséget kell teremteni a tanteremben a testi fejlettségnek megfelelő bútorzat használatára, rehabilitációs foglalkozáson történő részvételre, tartalmi, módszerbeli differenciálásra a célok és követelmények terén, a differenciált segítségadásra. A fejlesztés alapja az alkalmazkodás az egyéni tanulási tempó-

hoz, az állandó megerősítés, gyakorlás, pozitív visszajelzés biztosításával. Fontos a tanuló folyamatos aktivizálása, a figyelem, az érdeklődés felkeltése és fenntartása. Az integrált oktatás megvalósítását nagymértékben segíti a támogató szülői házzal történő kapcsolattartás. Az integrált képzésben részt vevő tanuló értékelésénél elsődleges a tanuló önmagához képest elért fejlődése.

Képesség szerint differenciált csoportok szervezése: e gyermekek különböző fejlődési útjai miatt a tanulók képesség szerinti differenciált foglalkoztatása válik az egyéni képességek fejlesztésének egyik legfontosabb eszközévé. A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a különböző képességek és eredményesség mellett is fontos a közel azonos életkori csoportok megtartása. A tanulók értékelését, minősítését, az egyes évfolyamoknál való továbbhaladás feltételeit a pedagógiai program és az intézmény helyi tanterve szabályozza.

Nevelési és oktatási alapelvek és célok

Anyanyelv és kommunikáció: a terület célja, hogy megalapozza és befolyásolja valamennyi fejlesztési terület tartalmainak megismerését, elsajátítását, ugyanakkor az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése valamennyi fejlesztési terület feladata. **Beszédfejlesztés;** testünk ápolása; ruházat; család; étkezés; iskolai élet; növények, állatok; lakás; utca, közlekedés; üzletek, vásárlás; foglalkozások; ünnepek; időbeli tájékozódás; intézmények; társas érintkezés; *fejlesztési feladat:* saját élményekből, tapasztalatokból kiindulva a környezet tárgyainak megnevezése, jelenségeinek, folyamatainak, ok-okozati összefüggéseinek felismerése.

Olvasás; térorientációs gyakorlatok, emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés, olvasástechnikai gyakorlatok, értő olvasás, *fejlesztési feladat:* alapkészségek kialakítása és fejlesztése: vizuális, akusztikus, mozgásos és szeriális érzékelés és észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodásfejlesztése, térbeli viszonyok gyakorlati alkalmazása.

Írás; térorientációs gyakorlatok, finommozgások előkészítése, szem-kéz koordinációjának fejlesztése, vonalvezetési gyakorlatok, íráskészség megalapozása, *fejlesztési feladat:* érdeklődés kialakítása az írásos információk iránt, spontaneitásra törekvés az írás területén.

Társadalmi környezet: célja a környezet iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása, a terület feladatai a tér- és időbeli tájékozódás kialakítása és gyakorlása, mérések különböző mértékegységekkel, pénzzel kapcsolatos ismeretek nyújtása, gyakorlati életben történő alkalmazása,

logikai összefüggések felismertetése, társadalmi környezet megismerése, szociális készségek elsajátítása, feladattudat, felelősségérzet fejlődése.

Számolás-mérés; elemi tapasztalatok gyűjtése a tárgyak kiterjedéséről, formai tulajdonságairól, térbeli és időbeli tájékozódás, mennyiségek felismerése, összehasonlítások, viszonyítások, mennyiségekkel végzett műveletek, mértékegységek, mérések, pénzhasználat, *fejlesztési feladat:* szükséges alapkészségek kialakítása, alapvető tér- és időbeli relációk alkalmazása, gyakorlása, tárgyak mennyiségi és formai tulajdonságainak megismerése, különbségek, változások érzékelése, mennyiségfogalom kialakítása, tárgyak tulajdonságok szerinti csoportosítása.

Társadalmi ismeretek; személyi adatok, vásárlás, közlekedési ismeretek, ünnepek, szokások megismerése, szociális és társadalmi szituációs gyakorlatok, társas kapcsolatok, lakóhelyismeret, előkészület a felnőtt életre, *fejlesztési feladat:* a beszédfejlesztés tantárgy keretében megtanult ismeretek alkalmazása, a tanuló segítése önmaga és társai mind teljesebb megismeréséhez, tágabb környezete felfedezéséhez, a gondolkodás fejlesztésének segítése az ismeretek rendszerezésével.

Életvitel és gyakorlati ismeretek: célja, hogy a tevékenységeken keresztül a tanulók önkiszolgálási foka érje el a teljes vagy részleges önállóságot. A terület feladatai az egészséges életmód szokásainak kialakítása, a rendszeret megalapozása, az alapvető szociális képességek kialakítása, fejlesztése és gyakorlása, az alapvető munkavégző képesség, az öltözködés, ruházat, környezet iránti igényesség, a szocializált, kulturált életvitelre való képesség kialakítása, a mindennapi tevékenységek fokozódó önállósággal történő elvégzése. **Önkiszolgálás;** az öltözködés, a személyi higiénia, az étkezés, a környezetrendezés, környezetmegóvás és gondozási tevékenységek kultúrája, *fejlesztési feladat :* a nagymozgások, a megfigyelőképesség, a szem-kézkoordináció, a motoros képességek, a lateralitás fejlesztése, gyakorlása, testrészek meghatározása, megnevezése, felismerése, tér- és időbeli fogalmak megnevezése, használati tárgyak, eszközök nevének elsajátítása.

Életvitel és gondozási ismeretek; textilmunkák, konyhai munkák, takarítás, önkiszolgálás, ruhagondozás, vásárlás, piktogramok értelmezése, természetes anyagok és alakításuk, *fejlesztési feladat:* különböző anyagok tulajdonságainak megismerése, jártasság szerzése egyszerű alakítási tevékenységekben (darabolás, vágás, tépés, varrás, ragasztás, csomózás, kötés stb.), gazdaságosságra való törekvés kialakítása a vásárlás során, a választások mérlegelésének gyakorlása, takarítási, mosási, főzési technológiák megismerése, gyakorlása mind nagyobb önállósággal.

Természeti környezet: Célja, hogy a tanulóknál alakuljon ki az igény a természet- és környezetvédelemre, a környezettudatos magatartásra.

Környezetvédelem; az élőlények, a környezet főbb összetevői, ártalmi, természeti ismeretek, alapvető környezetvédelmi ismeretek, *fejlesztési feladat:* alakítsa ki és gyakoroltassa a tanulókkal a környezetkímélő és természetvédő szemléletet és magatartást, fejlődjön a tiszta és rendezett környezet iránti igény, növények, állatok, természeti környezet (víz, levegő, talaj stb.), mesterséges környezet megfigyelése, a környezet főbb összetevőinek, védett növény és állatfajok, hazánk és a távoli tájak megismerése, egyszerű kísérletek végzése.

Egészségvédelem; az emberi test, öltözködés, egészséges életmód és veszélyek, ismeretek az egészségügyi intézményekről, balesetvédelem, segítségnyújtás, *fejlesztési feladat:* testrészeink felismerése, érzékszervek funkcióinak ismerete, a test működése, saját ruhák kiválasztása, a tisztasági és higiénés szabályok betartása, helyes táplálkozási szokások kialakítása, betegségek, balesetek megelőzése, a betegségek, balesetek bekövetkeztekor szükséges teendők megismerése, az egészségügyi intézmények rendszerének és igénybevételének, az egészség és egészségvédelem mindennapi életben szükséges és hasznosítható összefüggéseinek megismerése.

Művészetek; célja, hogy hozzájáruljon a harmonikus személyiség fejlesztéséhez, a félénkség, a szorongás, a gátlás leküzdéséhez.

Ének-zene; gyermekjátékok, gyermekdalok, népdalok, ünnepkörök dalai, ritmus- és hallásfejlesztés, *fejlesztési feladat:* egyenletes lüktetés megéreztetése, mondókák, dalok ismeretének bővítése, ritmikus gyakorlatok végzése a tempó, a dinamika figyelembevételével, közös éneklés, zenélés az ép társakkal is, ritmushangszerek megismerése és adekvát használata, alapvető zenei művek megismerése ünnepkörökhöz, különleges alkalmakhoz kapcsolódva.

Dráma és tánc; dramatikus játékok, *fejlesztési feladat:* kapcsolatteremtő képesség ön- és társismeret fejlesztése a dramatikus játékokra építve, dramatizálható dalok, dalsokrok megismerése, szituációs és felelgetős játékok előadása, versek, dalok táncos, mozgásos megjelenítése,

Ábrázolás-alkítás; formázás különféle anyagokból, építés, papír formálása, alakítása, vizuális ábrázolás, komplex alakító tevékenységek, népművészete, ismeretek művészeti alkotásokról, *fejlesztési feladat:* tárgyak, mozdulatok megfigyeltetése, eszköz- és anyagismeret, anyagok tulajdonságairól tapasztalatok gyűjtése, ecset- és ceruzahasználat fejlesztése, színek felismerése és megismerése, képzőművészeti alkotások megismertetése, ábrázolási-alkítási technikák megismerése és gyakorlása, népművészeti technikák, motívumok, jellegzetességek megismerése.

Digitális kultúra: célja megismertetni a személyi számítógép gyakorlati alkalmazhatóságát a munkavégzéskor és a hétköznapi életben (tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében), a használt eszközök alapszintű megismertetése, a velük kapcsolatos feladatok megértése és

teljesítése, az eszközök használatának szakszerű és biztonságos gyakoroltatásával fokozódó önállóság elérése az alkalmazáshoz, csökkenő segítségnyújtással az Internet használata ismeretszerzésre, kommunikációra.

Testi nevelés: célja a rendszeres fizikai aktivitással segített motorikus képességfejlesztés, a mozgásos cselekvési biztonság megszerzése. Játékra nevelés, gyakorló, konstrukciós, didaktikus, szabály- és szerepjátékok, valamint spontán és szabadban játszható játékok, *fejlesztési feladat:* a gyermek olyan pozitív személyiségjegyeinek alakítása, mint a türelem, a kitartás, a segítőkészség, egymás megbecsülése, önálló kezdeményezési készség kialakítása, esztétikai érzék fejlesztése, játéktárgyak adekvát használatának segítése, alkalmazkodás a csoport igényeihez.

Testnevelés; rendgyakorlatok, téri tájékozódás, alapmozgások, alapvető testhelyzetek, testrészekkel végezhető szabad- és kéziszer-gyakorlatok, légző gyakorlatok, dobások, labdás gyakorlatok, játékos versenyek, gimnasztikai alapformák, képességfejlesztő gyakorlatok, sportjátékok elemei, terápiák, *fejlesztési feladat:* elemi mozgások megtanítása és gyakoroltatása, sokoldalú mozgásos tapasztalatszerzés, alapmozgások (futás, ugrás, dobás) gyakorlása, mozgás-összerendezettség javítása, mozgásos sikerélmények szerzése, a tanulók önbizalmának, önismeretének fejlesztése, pozitív személyiségjegyek – pl. akarat, kitartás, gyorsaság, állóképesség, ügyesség – megerősítése, egyensúlyozó-képesség javítása, testtudat, testséma, laterális megerősítése, térbeli irányok és viszonyfogalmak alkalmazása, resttartási rendellenességek kialakulásának megelőzése, a testi fejlődés zavarainak korrekciója, tornaszerek adekvát és egyre önállóbb használata, a sportok iránti érdeklődés felkeltése, a rendszeres mozgás igényének kialakítása.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció: célja, hogy az iskolai fejlesztés során jelentősen csökkentse a fogyatékból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést. Az egyéni fejlesztési program kidolgozásának alapját a szakértői vélemény javaslatai jelentik. A foglalkozások *célja* – a meglévő képességelőnyökre építve – az eredményes személyiségfejlesztés, a képességek, készségek terápiai fejlesztése. Kiemelten: az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros ügyesség, tájékozódás, gondolkodás, vizuomotoros koordináció fejlesztése, a szociális és kommunikációs tevékenységek segítése, a művészeti foglalkozások során a dráma, a zene, a tánc, az ábrázolás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése, a mozgásállapot javítása, sporttevékenység.

5. Az SNI autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelése- oktatása

A fejlesztés céljai, feladatai: az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése. A túlterheltség elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell. A fejlesztési célokat fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe iktatni. A fejlesztési célok hierarchikus rendben helyezkednek el. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:– az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,– a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,– a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,– az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek a fejlesztésben: egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása, vizuálisan segített kommunikációs rendszer, írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás, a kognitív-viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A fejlesztés formái: speciális csoportban: egyéni és kiscsoportos formában, és többségi iskolában integráltan.

Speciális csoport sajátságok: a szükséges pedagógus létszám függ a csoportlétszámtól, a csoporttagok közti hasonló szükségletektől, az egyéni fejlesztési szükséglettől és a viselkedésproblémák súlyosságától, gyakoriságától. A szükséges egyéni fejlesztés csak megfelelő létszámú és képzettségű szakember jelenlétében biztosítható. Törekedni kell a csoport homogenitására.

A fejlesztés pedagógiai szakaszai: Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a Nat-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az alsó szakasz (1–4. évfolyam) elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség. A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT- ban és a kerettantervekben meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Az alábbi szakaszolás a fejlesztés általános vázlata. A fejlesztést minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési

lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

Első szakasz; korai diagnózis esetén egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába. Fő célja a rehabilitáció. A gyermek formális és informális felmérésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül. Célja a gyermek/tanuló elemi beilleszkedési készségeinek, adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében: a szociális/ kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése, az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása, az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése, fogyatékoság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikusan, segédeszközökkel felszerelt augmentatív környezet, eszközök használatának elsajátítása, adaptív viselkedési formák, szokások kialakítása. *Fejlesztési területek:* kommunikáció /szociális viselkedés, fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás, kognitív fejlesztés, viselkedésproblémák kezelése.

Második szakasz; egybeeshet az alapfokú nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik a középfokú nevelés-oktatás szakaszába. Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben. *Fejlesztési területek:* az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal; képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével, a szociális-kommunikációs kompetencia fejlesztése, spontán, funkcionális kommunikáció kiterjesztése, kognitív fejlesztés, különös tekintettel a problémamegoldó gondolkodásra, ismeretek, önállóság körének bővítése, házimunka, munkára nevelés megalapozása.

Harmadik szakasz: egybeeshet az alapfokú nevelés időszakával vagy a középfokú nevelés-oktatás szakaszával. Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása. *Fejlesztési területek:* Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal: képességek szinten tartása, tantárgyi ismeretek a Nat-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően, önszervezés, önállóság, társuló szociális integráció, munkára nevelés, pályorientáció.

A Nat és a kerettantervek alkalmazása

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok. A Nat kulcskompetenciáihoz rendelt tudások elsajátításához hosszabb időtartamot

szükséges biztosítani. , a szociális megértést kívánó attitűdök, képességek fejlődését pedig kognitív stratégiákkal kell támogatni. A Nat fejlesztési területei, nevelési céljai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval. A Nat szakaszaihoz rendelt célok elérésére szükség esetén hosszabb időtartamot kell biztosítani, egyes, az alábbiakban részletezett tartalmak hangsúlyosabban jelennek meg. A többlettartalmakat, mint az önismeretet, társas viselkedést, a spontán, funkcionális kommunikációt, egészségnevelést és munkakészségeket speciális rehabilitációs tantárgyként javasolt tanítani. A kerettantervek adaptálása szempontjából az autizmus súlyosságát, az intelligenciát és a nyelvi képességeket egyaránt figyelembe kell venni. Mivel autizmus spektrum zavar az értelmi képességek bármely szintjén jelen lehet, a többségi iskolák kerettantervét, valamint az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára és a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettantervet egyaránt adaptálni szükséges autizmusra. A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell a tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervekben kell rögzíteni. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

Céljai és feladatai az iskolai nevelés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatók meg. Módszertanilag az autizmus- specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges. Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken: elemi szociális-kommunikációs készségek, viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.), figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret, érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korrigálása, elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók, önkiszolgálás, önellátás, saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata, lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása, szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása, iskolában, munka-

helyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása, a halmozottan fogyatékos tanulók speciális ellátása.

Az integráció: A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen a gyermek javát szolgálja. Az integráció valamennyi formája (pl. lokális, szociális, fordított) alkalmazható egyénre szabottan. Teljes, funkcionális integráció a következő feltételek megléte esetén javasolható: a tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák. A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására. Az iskola részéről a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens, jól előkészített, ütemezett egyéni fejlesztési terv, speciális eszközök, módszerek és környezet, együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal, a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása, szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás. Szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében. Az integrált gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát. a tananyag szűrése (egyres tantárgyakból, tananyagrészekből felmentés), alternatív eszközök, módszerek igénybevétele (pl. kézírás helyett gép használata, szóbeli felelet helyett írásbeli beszámoló vagy fordítva).

6. Az SNI pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése- oktatása

Ide azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek. Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz diszlexia, diszortográfia, diszkalkulia, diszgráfia, diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása, a fentiek együtt járása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok; hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarai. Az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. A normalitás övezetében tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus

képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együtt járást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki. Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő. Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek, az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárást okozta feszültséget, aktivitás szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicsőretet.

A fejlesztés alapelvei: a fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik. Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökre. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően. Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható. A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaeorientáció folyamatát is. A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében, valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet. *Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat* a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, a pozitív

énkép és önértékelés kialakítása, a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén: a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülrít) vagy kevert típusú zavar (együtt járás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia, az olvasási képesség zavara:

A fejlesztés célja: A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkoros osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai: a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság, a rövid távú emlékezet, az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése, a testséma biztonságának kialakítása, az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató- elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízáló-szintetizáló módszerrel, az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt, a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során, az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel, az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával, speciális olvasástanítási program alkalmazása, az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia, a helyesírási képesség zavara:

A fejlesztés célja: alakítsa ki a tanuló mindenkoros osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata: a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség, a rövidtávú emlékezet fejlesztése, a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása, a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

A fejlesztés célja: a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő íráskészséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai: a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, a testséma biztonságának kialakítása, a vizuomotoros koordináció fejlesztése, az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés), a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése, sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A fejlesztés célja: a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

A fejlesztés feladatai: a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése, matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása. A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése, a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése, a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása, a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése, segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése. A fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés, a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása, a diszkalkulia redukáció speciális terápiás programjainak felhasználása, az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok:

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitással, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális fejlesztési feladat: differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

A fejlesztés célja: a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai: team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés, speciális figyelem-tréning, a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltéte-

lek megteremtése, fokozott egyéni bánásmód, az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése, feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése, motiválás, sikerélmény biztosítása. A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio- adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön,- vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg. *A fejlesztés célja:* a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése. *A fejlesztés feladata:* a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik. Eszközei lehetnek: kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása, pszichoterápia, a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése, a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása, önértékelési képesség fejlesztése, sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása, együttműködés a családdal és más szakemberekkel, a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai: A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT- ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós- kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A NAT- ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat, illetve mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított. A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek.

XVII. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló (BTMN) nevelése, oktatása

A BTMN fogalmának meghatározása

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

Az intézmény feladata

Az általános iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok engedélyezett heti időkeret különböző terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a BTM- mel diagnosztizált tanulók számára fejlesztési feladat: differenciált fejlesztést biztosító egyéni foglalkozásokat. Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egy-egy óra biztosított az osztályok meghatározott időkerete felett.

Ha a gyermek, a tanuló (BTM)-s, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, amely a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő, a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Fontos, hogy a pedagógus a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkóztatását elősegítse.

A szülő joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét. A szülő kötelessége, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a tanulóval foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére, a nevelőtestület erre javaslatot tesz.

A tanuló vizsgálatának kezdeményezője a szülő vagy a szülő beleegyezésével az intézmény vezetője. A vizsgálat a szülő jelenlétében történik, és az egyetértő nyilatkozat aláírásával zárul.

A BTMN-s tanulók nevelése, oktatása

Hasonlóan történik az SNI-s tanulókéhoz. A szakértői vélemény alapján fejlesztési tervet kell készíteni, illetve a foglalkozások anyagát fejlesztési naplóban és az e-naplóban is rögzíteni kell. A tananyag feldolgozás folyamatában speciális fejlesztő eszközökkel, játékokkal, fejlesztési feladat: differenciálással kell segíteni a tanultak megértését, rögzítését. A tanulók fejlesztése során támaszkodni kell a meglévő erősségekre, és folyamatosan alkalmazni kell náluk a pozitív megerősítés eszközét is.

A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata.

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

II. A Pedagógiai Program módosítása

1. A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközössége
- a szülői munkaközösség
- az iskola fenntartója.

2. A tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülői munkaközösség képviselőjének, illetve diák-önkormányzati képviselői útján javasolhatják.

3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület megismeri, véleményezi, jóváhagyásra javasolja. A fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

4. A módosított Pedagógiai Programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

III. A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

Az iskola Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az iskola honlapján. Ezen kívül a Pedagógiai Program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Az iskola fenntartójánál
- Az iskola irattárában
- A könyvtárban
- Az iskola nevelői szobájában
- Az iskola igazgatójánál
- Az igazgatóhelyettesnél
- A nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél
- Az óvodában

IV. A Pedagógiai Program alapján a fenntartót terhelő várható többlet-költség

Amennyiben a fedezet rendelkezésre áll:

- Úszásoktatás
  - Oktató éves díja (180.000 Ft+ járulékok)
  - Utaztatás (350.000 Ft)
  - Bérlet (120.000 Ft)
- Múzeumpedagógiai foglalkozások
  - Utaztatás (120.000 Ft)
  - Belépők (50.000 Ft)
- Erdei iskola
  - Tanévenként 1 alkalommal 600.000 Ft
- Diószegi emléknep
  - Előadó tiszteletdíja 100.000 Ft
- Fenyőünnep
  - Adventi készülődés 100.000 Ft

MELLÉKLETEK

I. sz. melléklet:

HELYI TANTERV TANTÁRGY SZERINTI BONTÁSBAN

Az intézmény a helyi tantervet nagy terjedelme miatt elektronikus formában tárolja, a hozzáférést biztosítja.

II. sz. melléklet:

Ajánlás a Pedagógiai Programokhoz, az abban rögzített célok megváltoztatás nélkül, kiegészítve azt.

Vizuális kultúra tantárgy

Az intézmény a Berettyóújfalui Tankerület és az Igazgyöngy Alapítvány és AMI együttműködésében, a Képzőművészeti Egyetem EFOP 3.2.6.-16-2016-00001 projektjének háttérével, az un. hármas fókuszú vizuális nevelés módszertana szerint szervezi a vizuális nevelést, alsó tagozatban.

A módszertan, melyet akkreditált képzésekkel is megerősítettek, az alapozó szakaszban, az általános iskola első négy évfolyamán segíti a gyerekek személyiségfejlesztését. Nem tartalmaz a pedagógiában nem ismert, új elemeket, csupán új struktúrába foglalja a fejlesztést, kihasználva az alkotás adta érzelmi többletet a bevésésben, megerősítésben. Olyan területeket kapcsol be így a pedagógiai munkába, melyekben hatékonyabban megerősíthetők azok a készségek, melyekre a felgyorsult és változó világban kihívásként tekinthetünk.

A vizuális kultúra tantárgyat holisztikus szemlélettel erőteljesen köti készségfejlesztésében, vagy ismeretanyagban a többi műveltségi területhez is.

A hármas fókusz a következő:

1. A vizuális kommunikáció előírt fejlesztése, a NAT és a Kerettantervhez igazodva, évfolyamonkénti tanmenet alapján.
2. Hátránykompenzálás a tanulási nehézségekre fókuszálva (finommotorika, figyelemkoncentráció, vizuális memória, megfigyelési képesség, logikai gondolkodás, tantárgyközi kapcsolódások megerősítése más tantárgyak ismeretanyagának vizualizálásával).
3. Szociális kompetenciák fejlesztése (érzelmi intelligencia, önbizalom, énhatékonyság-érzés, önértékelés, együttműködési képességek, csoportidentitás, tolerancia, szolidaritás-érzés).

A módszer alapja egy olyan, tudatosan felépített pedagógiai munka, amely a három fókusz egyidejű teljesülését feltételezi, a gyerekek életkorához és érdeklődéséhez igazodó feladatokkal és a hozzá kapcsolódó értékeléssel.

Az iskola első négy évfolyamára elkészített, tanévenként aktualizált tanmenet folyamatos fejlesztéssel, rugalmasan igazodik a Kerettantervhez, teljesítve a hármas fókusz célkitűzéseit is.

III. sz.melléklet:

Helyi könyvtárhasználati terv

TANANYAGEGYSÉG	TARTALOM	FEJLESZTENI KÍVÁNT KÉPESSÉGEK,CÉLOK
1.évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás az iskolai könyvtárban • A könyvtár • Válogatás a korosztálynak készült könyvekből	<ul style="list-style-type: none"> • Olvasási szokások alakítása • Viselkedés a könyvtárban • Kölcsönzés szabályai	<ul style="list-style-type: none"> • Pozitív könyvtárkép kialakítása • Kölcsönzési szabályok ismerete és alkalmazása • Alakuljon ki az olvasás szeretete
2. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Gyerekkönyvek válogatása megadott témákhoz • Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyerekkönyv tartalmának megállapítása	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtárhasználat szabályai • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • Gyermeklexikon szerkezete, használata • Gyermeklapok	<ul style="list-style-type: none"> • Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit, meg tudja állapítani szerzőjét és címét • Gyerekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk segítségével • Segítséggel keresni tudjon a gyermeklexikon betűrendjében

TANANYAGEGYSÉG	TARTALOM	FEJLESZTENI KÍVÁNT KÉPESSÉGEK, CÉLOK
3. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Könyvek keresése a szabad-polcon szerző és cím szerint • Tájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében • Szépirodalmi és ismeret-terjesztő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint • Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótárségítségével. A magyar helyesírási szótár használata 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár terei és állományrészei • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom • A szótárak szerkezeti jellemzői, használata • Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja 	<ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között • A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével • Az ismeretterjesztő és szépirodalom megkülönböztetése • Cím��avak keresése a gyermeklexikon és szótár betűrendjében
4. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. • Mesegyűjtemények, gyermekek részére készült verseskötetek válogatása a szabadpolcon • Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése • Az iskolai és gyermekkönyvtárról szerzett tapasztalatok összehasonlítása • Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében • Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • A lakóhelyi gyermekkönyvtár (terek, állományrészek, szolgáltatások) • Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermekrovat • Az enciklopédia jellemzői, • A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai • Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvek tartalmi és formai elemeinek (pl.tartalomjegyzék, fűlszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához • Tájékozódás szótárakban, gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában • Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról

5. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár tereinek és állományrészeinek megkülönböztetése, könyvtári fogalmak • Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával • Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz • Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez • A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai • Viselkedés a könyvtárban • A könyvtár raktári rendje • Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai – a • bibliográfiai leírás • Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédiák 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz • Szótárak, gyermek-lexikonok használata • Bibliográfiai leírás, katalóguscédula funkcióinak ismerete
6. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével • Különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi és használati jellemzőinek megállapítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Raktári rend, raktári jelzet • Tájékoztatói gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Szépirodalom: betűrend • Ismeretközlő irodalom: szakrend • Könyvtártípusok 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában • Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat • Ismerje a könyvtártípusokat • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

TANANYAGEGYSÉG	TARTALOM	FEJLESZTENI KÍVÁNT KÉPESSÉGEK,CÉLOK
7. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás dokumentumokról a szerző, cím és egyéb szempontok szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével • Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Tárgyszavak, azonos művek keresése különböző ismerethordozókon • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segéd-könyv, kézikönyv, ismeret-terjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás,- és feldolgozás segítségével (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló hivatkozás a forrásra 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában • Tájékozódási gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Forrásfeldolgozás • Tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Forráshasználat ismeretek • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- állományszerkezetében
8. évfolyam Évi óraszám : 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével • A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel • Könyvtárak az interneten • Online katalógus 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyszavak • Forrásismeret • Online katalógus • Tájékozódási gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki • Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni • Használja a könyvtárak online katalógusát

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Diószegi Lajos Általános Iskola pedagógiai programjának elfogadása és jóváhagyása

1. A pedagógiai program elfogadása előtt a diákönkormányzat a jogszabályban meghatározottak szerint véleményezte és elfogadásra javasolja, amelynek tényét a diákönkormányzatot segítő pedagógus aláírásával tanúsítja.

Kelt: HÁADNÁSZORVÁT 2023.09.08.

.....
[Handwritten signature]

DÖK patronáló tanár

2. A pedagógiai program elfogadása előtt a Szülői Munkaközösség a jogszabályban meghatározottak szerint véleményezte és elfogadásra javasolja, amelynek tényét a Szülői Munkaközösség elnöke aláírásával tanúsítja.

Kelt: HÁADNÁSZORVÁT 2023.09.08.

.....
[Handwritten signature]

Szülői Munkaközösség elnöke

3. Mint a Diószegi Lajos Általános Iskola munkaközösség-vezetői, aláírásunkkal tanúsítják, hogy a törvény által biztosított jog alapján az iskola munkaközösségei véleményezték és elfogadásra javasolják a pedagógiai programot.

Kelt: HÁADNÁSZORVÁT 2023.09.08.

.....
[Handwritten signature]

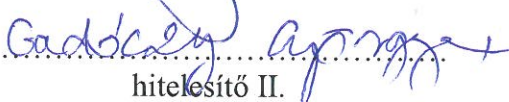
alsós munkaközösség-vezető

.....
[Handwritten signature]

felső munkaközösség-vezető

4. A pedagógiai programot a nevelőtestület megismerte és elfogadásra javasolja. Az elfogadásra javasolás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: HAADN'SZOVÁ'T 2023.09.08.

.....
hitelesítő I.

.....
hitelesítő II.

5. Varga Tamás, mint a Diószegi Lajos Általános Iskola intézményének igazgatója jelen pedagógiai programot jóváhagyásra javaslom.

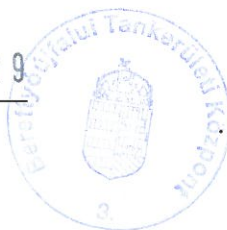
Kelt: HAADN'SZOVÁ'T 2023.09.08.

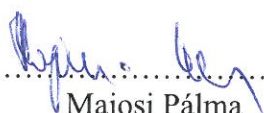

.....
Varga Tamás
igazgató

6. A pedagógiai programban megjelenő költségeket a Berettyóújfalui Tankerületi Központ, mint az intézmény fenntartója támogatja, amennyiben a tárgyév költségvetésében a fedezet rendelkezésre áll.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26.§ (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a fenntartó az iskola jelen pedagógiai programját jóváhagyja.

Kelt: Berettyóújfalu 2023 SZEP. 2 9

.....
Majosi Pálma
Tankerületi Központ Igazgató